

ผู้ตรวจการแผ่นดิน : ร้อยเรื่องราวช่วยชาวบ้าน

๒

สำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดิน

ผู้ตรวจการแผ่นดิน : ร้อยเรื่องราวช่วยชาวบ้าน

"คำวินิจฉัยที่สี่ของผู้ตรวจการแผ่นดิน
คือ การที่ประชาชนได้รับการแก้ไข
ปัญหาความเดือดร้อนอย่างเป็นธรรม"

พลเอก วิทวัส รชตะนันทน์

ผู้ตรวจการแผ่นดิน
ปฏิบัติหน้าที่แทนประธานผู้ตรวจการแผ่นดิน

"ประชาชนร้องเรียนได้สะดวก
ได้รับการพิจารณาโดยรวดเร็ว
เป็นธรรม โปร่งใส ตรวจสอบได้"

นายบุรณ์ ชูापนกุลย์
ผู้ตรวจการแผ่นดิน

[คำนำ]

เกือบสองทศวรรษแล้วสำหรับองค์กรที่เรียกว่า "ผู้ตรวจการแผ่นดิน" ได้ถูกสถาปนาขึ้นให้ทำหน้าที่ในการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐเพื่อคุ้มครองสิทธิและแก้ไขปัญหาความทุกข์ร้อนของพี่น้องประชาชนที่ได้รับผลกระทบหรือความเดือดร้อนอย่างไม่เป็นธรรมจากการปฏิบัติหน้าที่หรือละเลยการปฏิบัติหน้าที่ของหน่วยงานของรัฐ ซึ่งตลอดระยะเวลาที่ผ่านมาได้ทำงานร่วมกับภาคส่วนต่างๆ ทั้งภาครัฐและเอกชน รวมทั้งภาคประชาสังคมและสื่อมวลชนแขนงต่างๆ ที่มีส่วนสำคัญในการสนับสนุนการทำงานของผู้ตรวจการแผ่นดินให้สามารถทำหน้าที่ได้อย่างเต็มกำลังเพื่อมรรคผลของบ้านเมือง

หนังสือ "ผู้ตรวจการแผ่นดิน : ร้อยเรื่องราวช่วยชาวบ้าน" ที่ท่านถืออยู่ในมือขณะนี้ เป็นส่วนหนึ่งของบทเรียนและประสบการณ์จากการทำหน้าที่ของผู้ตรวจการแผ่นดินผ่านความร่วมมือและการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างองค์คาพยพที่เกี่ยวข้องเพื่อจรรโลงความเป็นธรรมให้เกิดขึ้นในสังคมไทย

สำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินหวังว่าหนังสือเล่มนี้จะมีประโยชน์ตามสมควรต่อผู้อ่านและผู้ที่เกี่ยวข้องที่จะใช้เป็นกรณีศึกษาและประยุกต์ใช้ในการรักษาสิทธิและการทำหน้าที่ในบริบทของตนเองได้อย่างมีคุณภาพต่อไป

(นายรักษเกชา แฉฉฉาย)

เลขาธิการสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดิน

ผู้ตรวจการแผ่นดิน : ร้อยเรื่องราวช่วยชาวบ้าน

พิมพ์ครั้งที่ 1 สิงหาคม 2560

จำนวน 5,000 เล่ม

ข้อมูลทางบรรณานุกรมของสำนักหอสมุดแห่งชาติ

"ผู้ตรวจการแผ่นดิน : ร้อยเรื่องราวช่วยชาวบ้าน" - กรุงเทพฯ

192 หน้า

ISBN - 978-616-91146-8-0

เจ้าของ :

สำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดิน

ที่ปรึกษา :

นายรัชเกษา แฉฉาย

ออกแบบรูปเล่ม :

บริษัท คีโลท์โซลูชั่น จำกัด

สงวนสิทธิ์ ห้ามทำการลอกเลียนไม่ว่าส่วนใดส่วนหนึ่ง

ของหนังสือนอกจากจะได้รับอนุญาต

คณะกรรมการเพื่อจัดทำหนังสือ
“ผู้ตรวจการแผ่นดิน : ร้อยเรื่องราวช่วยชาวบ้าน”

1. นายรักษเกษชา แฉ่ฉาย	ที่ปรึกษาโครงการ
2. นางสาวจงดี หมายดี	ประธานคณะกรรมการ
3. นายกรรชิ่ง อิศรางกูร ณ อยุธยา	รองประธานคณะกรรมการ
4. นางสาวสรลลธร มั่นทยานนท์	คณะกรรมการ
5. นางสิริรัตน์ มุลิจันทร์	คณะกรรมการ
6. นางอัจฉราพร พิบูลย์สมบัติ	คณะกรรมการ
7. นายฉันทชูนาท พิบูลย์สมบัติ	คณะกรรมการ
8. นางนลินพรรณ ไวลีซ่าว	คณะกรรมการ
9. หม่อมหลวงปรีชทิพย์ เทวกุล	คณะกรรมการ
10. นางสาวคารารัตน์ โพธิ์อุไร	คณะกรรมการ
11. นางสาวบุญตรี โฉมศิริ	คณะกรรมการ
12. นางสาวอรพัฒน์ รัฐกาญจน์	คณะกรรมการ
13. นางกรชนก ใจเกษม	คณะกรรมการ
14. นายอนันต์ อภิชัยนันท์	คณะกรรมการ
15. นางสาวปิยะภรณ์ ททรัพย์คำจันทร์	คณะกรรมการ
16. นางสาวลีลานาฏ พิมพ์พัฒน์	คณะกรรมการ
17. นางสาวเกตุวิไล มาคแฮม	คณะกรรมการและเลขานุการ
18. นางสาวจันทราภรณ์ เจริญพิศยกุล	คณะกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
19. นางสาวนวพรรณ อิ่มดวง	คณะกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ

[สารบัญ]

เรื่องที่	51 :	● ปวดศีรษะจากยาฆ่าแมลง	010 - 013
เรื่องที่	52 :	● ประกาศรับราชการจัดกฎหมาย?	014 - 016
เรื่องที่	53 :	● สามัญรยากับผลประโยชน์ทับซ้อน	017 - 020
เรื่องที่	54 :	● ที่ดินของใคร?	021 - 024
เรื่องที่	55 :	● ที่ดินซ้อนซ้อนเงื่อน	025 - 028
เรื่องที่	56 :	● ขอบของกลางคืน	029 - 032
เรื่องที่	57 :	● ใบเหลืองมันผิดตรงไหน	033 - 036
เรื่องที่	58 :	● วุฒิการศึกษาปลอมจากเจ้าหน้าที่รัฐ	037 - 039
เรื่องที่	59 :	● โรงงานในเขตพื้นที่ชุมชน	040 - 043
เรื่องที่	60 :	● สิทธิของใคร	044 - 047
เรื่องที่	61 :	● โลกมีकिनวงการค้าอัญมณี	048 - 050
เรื่องที่	62 :	● ลงโทษน้อยเกินไปหรือเปล่า	051 - 054
เรื่องที่	63 :	● สะพานข้ามแยกที่มีแค่คอ่มือ	055 - 058
เรื่องที่	64 :	● ปัญหาการลืมน...ที่ยังไม่สาย	059 - 062
เรื่องที่	65 :	● คนพิการที่มีสิทธิเป็นผู้พิพากษา	063 - 066
เรื่องที่	66 :	● ขอยกเว้นค่าธรรมเนียมฟ้องคดีศาลปกครอง	067 - 070
เรื่องที่	67 :	● ทำเทียบเรือ	071 - 073
เรื่องที่	68 :	● แพเสียงดังรบกวน...ใครช่วยที	074 - 078
เรื่องที่	69 :	● เรือนจำกับชุมชน	079 - 082
เรื่องที่	70 :	● ไล่ที่ไม่เป็นธรรม	083 - 086
เรื่องที่	71 :	● ผมไม่มีผิ...ทำไมโดนจับ	087 - 091
เรื่องที่	72 :	● กำนันหวงหอยแครง	092 - 095
เรื่องที่	73 :	● (ที่) เหลือ...ขอ	096 - 098
เรื่องที่	74 :	● ลีตเตอร์เกินราคาต้องลดลงมาเหลือ 80	099 - 101
เรื่องที่	75 :	● ขายควายช่วยใคร?	102 - 104

[สารบัญ]

เรื่องที่ 76 :	● ไม่อยากเป็นข่าว	105 - 108
เรื่องที่ 77 :	● รื้อบนถนน	109 - 111
เรื่องที่ 78 :	● โรงเรียนของหนู	112 - 115
เรื่องที่ 79 :	● ท่อกระทบรั้ว	116 - 118
เรื่องที่ 80 :	● โค้งจินตหรา	119 - 122
เรื่องที่ 81 :	● ยกท่อสูง	123 - 125
เรื่องที่ 82 :	● ย้ายโรงเรียนไม่ได้	126 - 128
เรื่องที่ 83 :	● กิคนานไปนะ	129 - 131
เรื่องที่ 84 :	● อย่างนี้ก็โอนฟรีนะสิ	132 - 134
เรื่องที่ 85 :	● ปิดทาง	135 - 138
เรื่องที่ 86 :	● พังไปทั้งแถบ	139 - 142
เรื่องที่ 87 :	● ผิดที่ถมหนอง	143 - 145
เรื่องที่ 88 :	● รดพ่วงข้าง	146 - 148
เรื่องที่ 89 :	● สองมาตรฐาน	149 - 152
เรื่องที่ 90 :	● เจ้าลิงจ๋อสิ้นฤทธิ์	153 - 156
เรื่องที่ 91 :	● วังน้ำเขียวโมเคส	157 - 161
เรื่องที่ 92 :	● สะพานลอยที่รอคอย	162 - 164
เรื่องที่ 93 :	● คุณทรายริมคลอง	165 - 168
เรื่องที่ 94 :	● ไม่เอาโรงลิเก	169 - 171
เรื่องที่ 95 :	● ไปมีัยพี?	172 - 174
เรื่องที่ 96 :	● เสียบบัตรแทน	175 - 178
เรื่องที่ 97 :	● จริยธรรม...ข้าราชการ	179 - 181
เรื่องที่ 98 :	● ฟ้องซ้อนฟ้อง	182 - 185
เรื่องที่ 99 :	● ชีวิตเปื้อนฝุ่น	186 - 188
เรื่องที่ 100 :	● ถนนผ่านที่	189 - 191

[ปวดศีรษะจากยาฆ่าแมลง]

ทนายศักดิ์ ผู้ใหญ่บ้านแห่งหนึ่งในจังหวัดกระบี่ทราบข่าวว่า ลูกบ้านในหมู่บ้านปวดศีรษะกันมาก อีกทั้งเป็นผื่นตามตัว เป็นกันต่อเนื่องและลุกลามไปทั่วหมู่บ้าน เขาจึงพยายามหาสาเหตุจนพบว่า เกิดจากการฉีดยาฆ่าแมลงของบริษัท สัมสวย จำกัด ที่เป็นผู้ประกอบการปลูกส้มโชกุนในพื้นที่ ผู้ใหญ่บ้านทนายศักดิ์จึงได้แจ้งไปยังหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อให้เข้ามาตรวจสอบและแก้ปัญหา รวมทั้งทำเรื่องร้องเรียนมายังผู้ตรวจการแผ่นดินอีกทางหนึ่ง

ผู้ตรวจการแผ่นดินพิจารณาข้อเท็จจริงตามคำร้องเรียนและคำชี้แจงจากจังหวัดกระบี่ ได้ข้อสรุปว่า

จังหวัดกระบี่ได้แต่งตั้งคณะกรรมการมาแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นโดยขอให้ออบค.ในพื้นที่ของผู้ประกอบการเข้าไปตรวจสอบพบว่า ประชาชนในพื้นที่หมู่บ้านส่วนใหญ่มีอาการปวดศีรษะ เนื่องจากกลิ่นเหม็นของยาฆ่าแมลงและเกิดผื่นคันบริเวณผิวหนัง นอกจากนั้นยังพบว่า น้ำฝนที่ตกลงมามีสีเหลือง ทำให้ชาวบ้านไม่สามารถนำไปใช้ดื่มกินได้ ขณะเดียวกันสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดได้เข้าไปเจาะเลือดของผู้ป่วยในพื้นที่เพื่อหาสารเคมีในกระแสเลือด สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม จังหวัดกระบี่ร่วมกับสำนักงานสิ่งแวดล้อม ภาคที่ 4015 จังหวัดภูเก็ต ได้ออกเก็บตัวอย่างน้ำที่ใช้บริโภคและอุปโภคมาตรวจสอบเพื่อเทียบกับตัวอย่างยาฆ่าแมลงจากบริษัท สัมสวย จำกัด

ผู้ตรวจการแผ่นดินจึงได้ลงพื้นที่เพื่อประชุมหารือร่วมกับหน่วยราชการที่เกี่ยวข้องและบริษัท สัมสวย จำกัด ผลการทดสอบพบว่า เป็นสารเคมีชนิดเดียวกัน

บริษัท สัมสวย จำกัด ได้ชี้แจงว่า สาเหตุที่น้ำฝนเป็นสีเหลืองนั้น เกิดจากกำมะถันในสารเคมีที่ใช้ในยาฆ่าแมลง ซึ่งบริษัทจะใช้เฉพาะช่วงที่เกิดการระบาดของแมลงวันทองเท่านั้น บริษัท สัมสวย จำกัด ยอมรับว่า สารเคมีที่ใช้อยู่มีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมจริง และได้พยายามแก้ไขปัญหาคด้วยการทำระบบกรองน้ำผ่านชั้น อิฐ-หิน และถ่าน ก่อนน้ำจะปล่อยออกสู่แม่น้ำลำคลอง ส่วนเรื่องกลิ่นนั้น บริษัท สัมสวย จำกัด ได้จัดให้บริษัทที่มีความเชี่ยวชาญเข้ามาแก้ไขปัญหานั้นเรื่องดังกล่าวแล้ว

ผู้ตรวจการแผ่นดินและที่ประชุมจึงมีมติให้ บริษัท สัมสวย จำกัด ลดการใช้ยาฆ่าแมลง และรับภาระค่าใช้จ่ายในการป้องกันปัญหาสุขภาพของประชาชนในหมู่บ้าน รวมถึงพนักงานในโรงงาน และการควบคุมคุณภาพน้ำประปา อีกทั้งขอความร่วมมือให้ อบต.ในพื้นที่เข้ามามีส่วนร่วมอย่างใกล้ชิด ทั้งนี้ ให้จังหวัดกระบี่เป็นเจ้าภาพรับผิดชอบบูรณาการหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องในการการแก้ไขปัญหาย่างจริงจังและต่อเนื่อง

จากปัญหาที่เกิดขึ้นในจังหวัดกระบี่ ผู้ตรวจการแผ่นดินพิจารณาแล้วเห็นว่า อาจเกิดปัญหาเช่นเดียวกันนี้ในภูมิภาคอื่นได้ ดังนั้น เพื่อเป็นการป้องกันและแก้ไขปัญหานั้นเชิงระบบ จึงให้เสนอรายงานไปยังนายกรัฐมนตรีพิจารณาสั่งการให้กระทรวงมหาดไทย กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และกระทรวงสาธารณสุขพิจารณาคำขอเสนอของผู้ตรวจการแผ่นดิน

ต่อมา กระทรวงมหาดไทยได้มีหนังสือรายงานผลการดำเนินการโดยและติดตามผลจากจังหวัดกระบี่ ดังนี้

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ได้รายงานว่ ในภาพรวมการปนเปื้อน

ของสารพิษการเกษตรในบริเวณสวนส้ม และในน้ำที่ระบายออกจากสวนส้ม ก่อนลงสู่แม่น้ำลำคลอง มีปริมาณไม่สูงเกินค่าความปลอดภัย สามารถนำน้ำ มาใช้เพื่อการอุปโภคและการทำการเกษตรได้

กระทรวงสาธารณสุขได้จัดให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น โรงพยาบาลกระบี่ สำนักงานสาธารณสุข ให้ตรวจสอบและระบุสิ่งคุกคามสุขภาพแก่ประชาชน ในพื้นที่และบริเวณใกล้เคียง ให้ทราบโดยทั่วกันว่า มีสารเคมีที่ก่อมลพิษจาก การฉีดยาฆ่าแมลงตัวใดอีกบ้าง ที่จะอาจก่อให้เกิดอันตรายแก่ประชาชนได้ และจัดให้มีการเฝ้าระวังและตรวจสุขภาพอย่างต่อเนื่อง

กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมรายงานว่า สำนัก ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดกระบี่ ร่วมกับสำนักสิ่งแวดล้อม ภาคที่ 15 ภูเก็ต ได้เก็บตัวอย่างน้ำในคลองมาตรวจสอบ พบว่า ปริมาณสารเคมี ที่ใช้กำจัดแมลงต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐานไม่เป็นอันตรายต่อสิ่งแวดล้อม พร้อมทั้ง ได้จัดทำแผนการติดตามตรวจสอบคุณภาพน้ำเพื่อเฝ้าระวังมลพิษจากสวนส้ม เสนอจังหวัดกระบี่

นอกจากนั้น กรมควบคุมมลพิษได้จัดทำมาตรการลดผลกระทบ สิ่งแวดล้อมจากการใช้สารเคมีป้องกันกำจัดศัตรูพืชและสัตว์ เพื่อเป็น แนวทางและวิธีป้องกันแก่สวนส้มทั่วประเทศไทยอีกด้วย

การแก้ไขปัญหามีผลกระทบต่อสาธารณสุขจำเป็นต้องอาศัย การบูรณาการร่วมกันของหน่วยงานภาครัฐและเอกชน เพื่อหาแนวทาง ป้องกันและแก้ไขความเดือดร้อนให้ประชาชน ให้อยู่กันอย่างมีความสุข และยั่งยืน

เป็นอีกหนึ่งผลงานของผู้ตรวจการแผ่นดิน ที่ร่วมนำปัญหาความเดือดร้อน ของประชาชนมาแก้ไขในเชิงระบบ และเป็นประโยชน์แก่ประชาชนโดยส่วนรวม

[ประกาศรับราชการชดกกฎหมาย ?]

พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยผู้ตรวจการแผ่นดิน พ.ศ.2552 มาตรา 14(2) ผู้ตรวจการแผ่นดินอาจเสนอเรื่องต่อศาลรัฐธรรมนูญหรือศาลปกครองได้ เมื่อเห็นว่า กฎ ข้อบังคับ ระเบียบ คำสั่ง หรือการกระทำอื่นใดของบุคคลใดตามมาตรา 13(1) มีปัญหาเกี่ยวกับความชอบด้วยรัฐธรรมนูญหรือกฎหมาย ให้เสนอเรื่องพร้อมด้วยความเห็นต่อศาลปกครองโดยไม่ชักช้า เพื่อให้ศาลปกครองพิจารณาวินิจฉัย

เรื่องที่จะยกมานี้ เป็นเรื่องที่ประชาชนร้องเรียนมายังผู้ตรวจการแผ่นดิน ขอให้เสนอเรื่องต่อศาลปกครองพิจารณา การกำหนดคุณสมบัติเฉพาะตำแหน่งบุคลากร 3 ต้องได้รับวุฒิปริญญาตรีเกียรตินิยม ตามประกาศกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่าและพันธุ์พืช ลงวันที่ 19 กรกฎาคม 2548 และหนังสือของสำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน ที่ นร.1004.1/ว 28 ลงวันที่ 29 กันยายน 2547 มีปัญหาความชอบด้วยรัฐธรรมนูญตามมาตรา 29 มาตรา 30 และมาตรา 50 ของรัฐธรรมนูญ พุทธศักราช 2540

ผู้ตรวจการแผ่นดินพิจารณาคำร้องเรียนตลอดจนเอกสารหลักฐานแล้ว เห็นว่า การประกาศของกรมอุทยานแห่งชาติสัตว์ป่าและพันธุ์พืช ในเรื่องรับสมัครคัดเลือกเพื่อบรรจุและแต่งตั้งบุคคลเข้ารับราชการในตำแหน่งบุคลากร 3 ลงวันที่ 19 กรกฎาคม 2548 เป็นไปเพื่อให้ได้บุคคลมาปฏิบัติงานในตำแหน่งดังกล่าวโดยเร็ว ซึ่งไม่อาจถือเป็นเหตุแห่งการยกเว้นหลักความเสมอภาค ตามมาตรา 30 วรรคสาม ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 ได้ เนื่องจาก มีลักษณะเป็นการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรม

กรณีการกำหนดคุณสมบัติของผู้สมัครว่าต้องได้วุฒิปริญญาตรีเกียรตินิยมตามหนังสือ ก.พ.ที่ นร.1004.1 ว/28 ลงวันที่ 29 กันยายน 2547 และประกาศกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่าและพันธุ์พืช ในตำแหน่งบุคลากร 3 ว่าเป็นการกระทบเสรีภาพในการประกอบกิจการหรือประกอบอาชีพและการแข่งขันโดยเสรีอย่างเป็นธรรม ตามมาตรา 50 ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540

ผู้ตรวจการแผ่นดินพิจารณาแล้วเห็นว่า การกำหนดให้บรรจุผู้สำเร็จการศึกษาปริญญาตรีเกียรตินิยมทุกสาขาวิชาจากสถาบันการศึกษาที่ ก.พ.รับรองทั้งในประเทศและต่างประเทศ เข้ารับราชการเป็นข้าราชการพลเรือนสามัญไม่อยู่ภายใต้บังคับตามมาตรา 29 ประกอบมาตรา 50 ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540

ด้วยเหตุนี้ ผู้ตรวจการแผ่นดินได้เสนอเรื่องพร้อมความเห็นต่อศาลปกครองเพื่อพิจารณาวินิจฉัย เพิกถอนประกาศของกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่าและพันธุ์พืช เฉพาะในส่วนที่เกี่ยวกับคุณสมบัติที่กำหนดว่า ต้องได้รับเกียรตินิยมวณศาสตร์ เนื่องจากเป็นการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรม

ต่อมา ผู้ร้องเรียนได้ขอให้ผู้ตรวจการแผ่นดินยุติการพิจารณาและถอนคำฟ้องต่อศาลปกครอง เนื่องจากได้รับการบรรจุเป็นข้าราชการในตำแหน่ง นักวิชาการป่าไม้ 3 ของกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่าและพันธุ์พืชเรียบร้อยแล้ว ผู้ตรวจการแผ่นดินจึงได้ถอนฟ้องตามประสงค์ของผู้ร้อง

ถึงแม้ว่าจะยังไม่รู้ผลว่าศาลจะพิพากษาไปในแนวทางใด แต่ก็คิดว่าผู้ร้องได้รับความเป็นธรรมแล้ว ผู้ตรวจการแผ่นดินจึงได้ยุติเรื่อง

[สามภรรยา กับ ผลประโยชน์ทับซ้อน]

"ฉันถูกใส่ร้าย ผู้ตรวจการแผ่นดินช่วยได้ไหมคะ"

นางยุพิน นายก อบจ.นครพนม ถูกประชาชนร้องเรียนผ่านมายังผู้ตรวจการแผ่นดิน เนื่องจากสงสัยว่าเธออาจได้รับผลประโยชน์จากการที่ ห้างหุ้นส่วน พิทักษ์การก่อสร้าง จำกัด ที่พิทักษ์ สามีของเธอเป็นเจ้าของได้รับสัมปทาน คูคทรายกับอบจ.นครพนม

ผลประโยชน์ทับซ้อน หรือความขัดแย้งกันระหว่างผลประโยชน์ส่วนตน และผลประโยชน์ส่วนรวม สถานการณ์ที่เจ้าหน้าที่ของรัฐใช้อำนาจหน้าที่ ความรับผิดชอบเพื่อให้เกิดผลประโยชน์ส่วนตน โดยก่อให้เกิดผลเสียต่อผลประโยชน์ส่วนรวม เช่น การที่บุคคลผู้มีอำนาจตัดสินใจให้ญาติพี่น้อง หรือ บริษัทที่ตนมีส่วนได้ส่วนเสียได้รับสัมปทานหรือผลประโยชน์จากทางราชการ

ผู้ตรวจการแผ่นดินพิจารณาข้อเท็จจริงตามคำร้องเรียน ประกอบกับ ประสานงานไปยังจังหวัดนครพนม เพื่อขอให้ชี้แจงข้อเท็จจริง พบว่า นางยุพิน ผู้ถูกร้องเรียน ดำรงตำแหน่งนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด และนายพิทักษ์ สามีของนางยุพิน เป็นเจ้าของห้างหุ้นส่วน พิทักษ์การก่อสร้าง จำกัด ได้เป็น คู่สัญญาสัมปทานการคูคต หิน กรวด ทราย จากอบจ.นครพนม ตลอดมา

เรื่องเกิดขึ้น เมื่ออบจ.นครพนม มีประกาศประกวดราคาจ้างเหมา โครงการก่อสร้างสิ่งอำนวยความสะดวกและพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวหน้าคก ห้วยทรายภูลังกา พบว่า ห้างหุ้นส่วน พิทักษ์ก่อสร้าง จำกัด ของนายพิทักษ์

ได้ร่วมยื่นขอประกวดราคาเข้ามาด้วย แต่ยังไม่ประกาศผลว่าใครเป็นผู้ได้รับคัดเลือก นางยุพินก็ได้ถูกร้องเรียน และผลการพิจารณาออกมาว่า นางยุพินมีส่วนได้ส่วนเสีย อันขัดต่อพระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด พ.ศ. 2540 ต้องสิ้นสุดความเป็นสมาชิกภาพตามกฎหมาย ทำให้นางยุพินพ้นจากตำแหน่งนายกอบจ.นครพนม จากเหตุการณ์ครั้งนี้ ทำให้ห้างหุ้นส่วน พัทธ์ทักก่อสร้าง จำกัด ถอนตัวออกไปจากการประกวดราคาโครงการก่อสร้างดังกล่าว

ผู้ตรวจการแผ่นดินได้ประสานจังหวัดนครพนมและได้รับหนังสือชี้แจงว่า เพื่อให้เกิดความเป็นธรรมในการวินิจฉัย จึงได้นำเรื่องนี้เข้าที่ประชุมคณะกรรมการสอบสวนข้อเท็จจริง เกี่ยวกับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น ในเรื่องคุณสมบัติการดำรงตำแหน่งของนายกอบจ.นครพนม ได้ข้อสรุปว่า

1. การมีส่วนได้ส่วนเสียหรือผลประโยชน์ทับซ้อนในโครงการก่อสร้าง สิ่งอำนวยความสะดวกและพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวหน้าตกห้วยทรายภูถ้ำกกา ผู้ตรวจการแผ่นดินได้พิจารณาตรวจสอบข้อมูลทะเบียนราษฎรและใบทะเบียนสมรสของนางยุพินและนายพิทักษ์แล้ว พบว่า ทั้งสองได้จดทะเบียนสมรสกันและไม่ได้หย่าขาดจากกันแต่ประการใด ดังนั้นเมื่อห้างหุ้นส่วน พัทธ์ทักก่อสร้าง จำกัด ซึ่งนายพิทักษ์เป็นเจ้าของได้ยื่นขอประกวดราคาในโครงการดังกล่าว ในช่วงเวลาที่ นางยุพิน ยังคงเป็นนายกอบจ.นครพนมอยู่นั้น ถือได้ว่านางยุพินมีส่วนได้ส่วนเสียไม่ว่าทางตรงหรือทางอ้อมในสัญญาที่ทำกับอบจ.นครพนม เนื่องจากพระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด พ.ศ.2540 เป็นกฎหมายที่ห้ามให้สมาชิกของอบจ. ที่ดำรงตำแหน่งเข้าไปมีประโยชน์ได้เสียกับอบจ. ไม่ว่าจะทางตรงหรืออ้อม จะถือว่าเป็นการผิดกฎหมาย จึงทำให้นางยุพินต้องพ้นจากตำแหน่งนายกอบจ.ไป

2. แม้ว่า นายพิทักษ์ สามีของนางยุพิน ให้การปฏิเสธว่า ไม่ได้เป็นผู้ยื่นขอ

เสนอราคาโครงการก่อสร้างและพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวดังกล่าว และได้ร้องเรียนว่า หลักฐานการยื่นซองประกวดราคามีการปลอมแปลงลายเซ็นของนายพิทักษ์ และคณะกรรมการตรวจสอบข้อเท็จจริงได้เสนอให้มีการตรวจพิสูจน์ลายเซ็นของนายพิทักษ์ไปยังกองพิสูจน์หลักฐาน สำนักงานตำรวจแห่งชาติ ซึ่งหากได้ผลเป็นประการใดให้ส่งคำเนิณคดีกับผู้ที่กระทำผิดกฎหมาย และให้มีการตรวจสอบการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ของรัฐที่เกี่ยวข้องกับการจัดซื้อจัดจ้างในโครงการดังกล่าว และกำชับบรรดาเจ้าหน้าที่ของรัฐในเขตจังหวัดนครพนม ให้ปฏิบัติหน้าที่ในการจัดซื้อจัดจ้างตามระเบียบของทางราชการอย่างเคร่งครัด

3. ผู้ตรวจการแผ่นดินพิจารณาแล้วมีความเห็นว่า กรณี การรับอนุญาตสัมปทานดำเนินการคูคหิน กรวด หวาย ต้องดำเนินการขออนุญาตผ่านสำนักงานที่ดินจังหวัดและกรมที่ดิน ซึ่งต้องผ่านการพิจารณาโดยคณะกรรมการจากส่วนกลาง และเมื่อได้รับอนุญาตแล้ว ต้องเสียค่าตอบแทนเป็นรายปีแก่อบจ.นครพนม ตามวิธีการและอัตราที่กำหนดในข้อบัญญัติจังหวัด โดยให้เป็นรายได้ของอบจ.นครพนม ดังนั้น กรณีนี้ ห้างหุ้นส่วน พิทักษ์ก่อสร้าง จำกัด จึงมิใช่เป็นผู้สัญญากับอบจ.นครพนม

ต่อมา จังหวัดนครพนมได้รายงานผลการดำเนินการตามข้อเสนอแนะของผู้ตรวจการแผ่นดิน โดยจังหวัดได้ดำเนินการร้องทุกข์ดำเนินคดีกับผู้ปลอมแปลงลายเซ็นแล้ว และมีคำสั่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนข้อเท็จจริงเพื่อพิจารณาการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องในกระบวนการยื่นซองประกวดราคาและขอคืนหลักประกันซองเพื่อให้ความเป็นธรรมแก่ผู้ร้องเรียนแล้ว

พบเห็นสิ่งที่ไม่ถูกต้อง ร้องเรียนมายังผู้ตรวจการแผ่นดิน เพื่อรักษาผลประโยชน์ส่วนรวม

[ที่กินของใคร?]

เมื่อชาวบ้านในเขตอำเภอพรหมพิรามกำลังเคี้ยวคร้อนจะไม่มีที่อยู่อาศัย และที่ทำมาหากิน จากที่ดินที่พวกเขาอาศัยมาตั้งแต่รุ่นปู่ ยา ตายาย จึงรวมตัวร้องเรียนมายังผู้ตรวจการแผ่นดิน ให้เข้ามาช่วยเหลือความเดือดร้อนที่พวกเขาประสบอยู่ โดยขอให้รัฐยกเลิกหนังสือสำหรับที่หลวงที่ออกในบริเวณที่พวกเขาอาศัยและทำมาหากินมาตั้งแต่บรรพบุรุษ และขอให้ทางราชการออกเอกสารสิทธิหรือจัดสรรที่ดินทำกินให้แก่พวกเขา

ผู้ตรวจการแผ่นดินพิจารณาแล้วเห็นว่า เรื่องนี้เป็นเรื่องที่กระทบกับชาวบ้านเป็นจำนวนมากและต้องรีบเยียวยาแก้ไข จึงได้รับประสานไปยังจังหวัดพิษณุโลก เพื่อขอให้ชี้แจงข้อเท็จจริงตามคำร้องเรียนของชาวบ้านเขตอำเภอพรหมพิราม

สำนักงานที่ดินจังหวัดพิษณุโลกได้ชี้แจงว่า ที่ดินที่ชาวบ้านได้ร้องเรียนไปนั้น เป็นที่ดินสาธารณประโยชน์ที่ชาวบ้านขอให้ทางราชการออกเอกสารสิทธิให้ อยู่ในท้องที่ที่กระทรวงมหาดไทยหวงห้ามไว้เป็นที่เลี้ยงสัตว์ ตั้งแต่สมัยรัชกาลที่ 5 และไม่มีการออกโฉนดตราจองที่ดิน หรือเอกสารสิทธิในที่ดินสาธารณประโยชน์ดังกล่าว

ต่อมา ในปี 2542 ทางราชการได้ดำเนินการรังวัดตรวจสอบพร้อมแก้ไข
รูปแผนที่ เนื้อที่ และออกหนังสือที่หลวง โดยกันเขตส่วนที่ดินทำกินของ
ราษฎรออก และปัจจุบันกระทรวงมหาดไทยได้ให้กรมราชทัณฑ์ใช้เป็นที่ตั้ง
ของทัณฑสถาน มีเนื้อที่ประมาณ 3 ไร่

สำนักงานที่ดินจังหวัดพิษณุโลกได้เชิญชาวบ้านมารับฟังคำชี้แจง พร้อม
อธิบายข้อเท็จจริงให้แก่ชาวบ้านได้ทราบว่า การที่ชาวบ้านเข้ามาอยู่อาศัย
ทำกินในที่ดินแปลงนี้ ถือว่าเป็นผู้บุกรุกที่ดินสาธารณะประโยชน์ แต่ปัจจุบัน
รัฐบาลมีนโยบายแก้ไขปัญหาสังคมและความยากจนเชิงบูรณาการ โดยนำ
ที่ดินสาธารณะประโยชน์ที่มีการบุกรุกมาจัดระเบียบการถือครองที่ดิน
ตามแผนปฏิบัติการนโยบายการบริหารจัดการใช้ประโยชน์ที่ดินเพื่อแก้ไข
ปัญหาความยากจน และจัดให้ชาวบ้านที่บุกรุกทำประโยชน์ที่ดินได้เข้ามาอยู่
อาศัยและทำกินได้ แต่ไม่มีสิทธิถือครองที่ดิน

ผู้ตรวจการแผ่นดินได้ลงพื้นที่เพื่อสอบสวนหาข้อเท็จจริงและเป็น
คนกลางในการจัดประชุมหารือเจรจาไกล่เกลี่ยระหว่างหน่วยงานภาครัฐ
ที่เกี่ยวข้องและชาวบ้าน เพื่อให้ได้ข้อสรุปร่วมกันอย่างสันติวิธี โดยผู้ตรวจการ
แผ่นดินได้มีข้อเสนอแนะไปจังหวัดพิษณุโลกและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
เพื่อหาแนวทางแก้ไขทุกขั้วร้อนของชาวบ้านได้ 3 แนวทาง คือ

1. หากมีสัญญาเช่าครบ 5 ปี และชาวบ้านหรือผู้เช่าไม่ผิดสัญญา
หรือเงื่อนไข รัฐจะต้องต่อสัญญาให้โดยไม่มีเงื่อนไข

2. ผู้ตรวจการแผ่นดินจะเสนอแนะให้กรมที่ดินแก้ไขกฎหมาย โดยเสนอให้
องค์การบริหารส่วนตำบล(อบต.) เป็นผู้เก็บค่าเช่า หรือผลประโยชน์แทน
องค์การบริหารส่วนจังหวัด

3. ในอนาคต หากรัฐไม่เข้าไปใช้ประโยชน์ในที่ดินบริเวณดังกล่าว ก็เห็น
สมควรที่รัฐจะเพิกถอนหนังสือสำคัญสำหรับที่ดินหลวงนี้ และจัดสรรที่ดิน
ทำกินและมอบกรรมสิทธิ์ให้แก่ชาวบ้านหรือผู้เช่าตามกฎหมายต่อไป

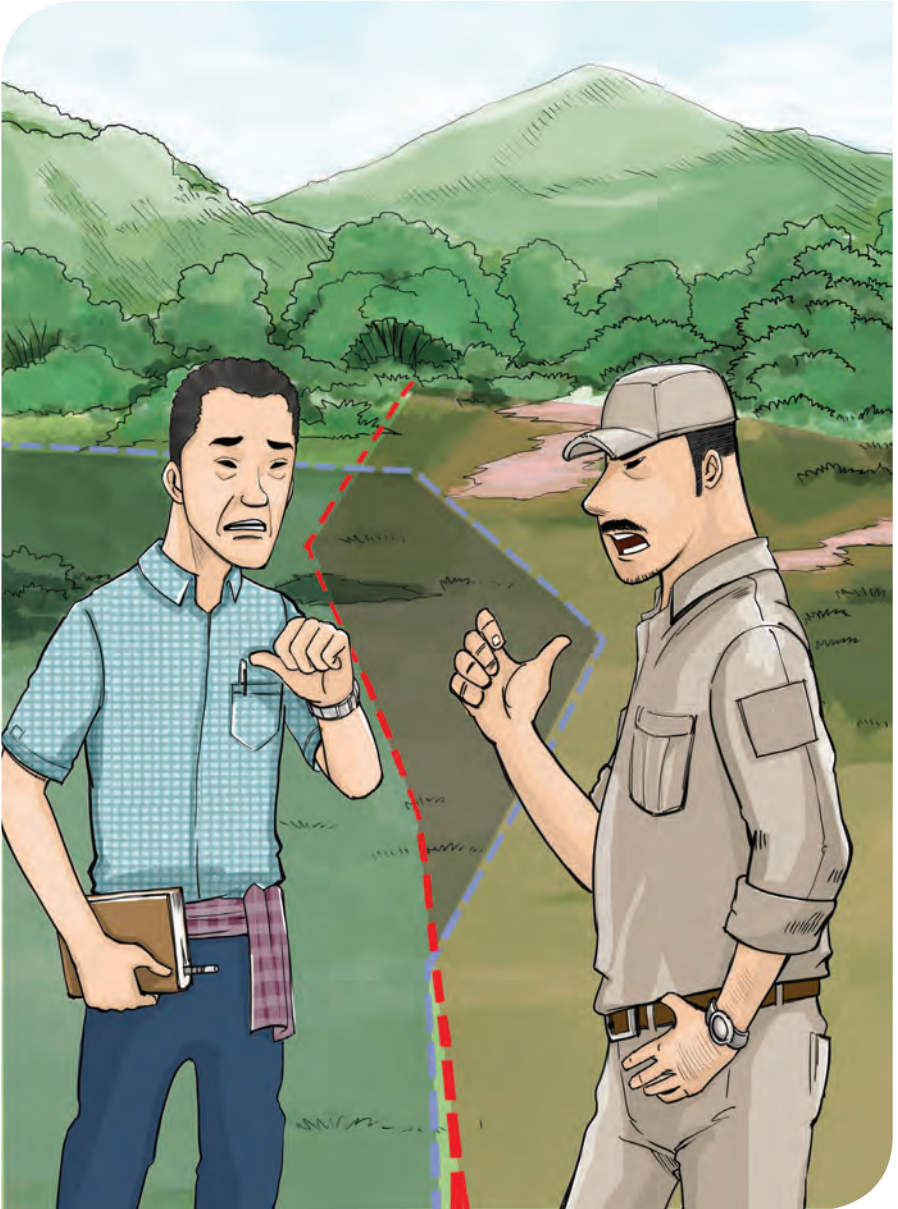
[ที่กินของใคร?]

เมื่อชาวบ้านได้รับทราบสิ่งที่ผู้ตรวจการแผ่นดินได้ให้ข้อเสนอแนะแก่จังหวัดพิษณุโลกและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องแล้ว ชาวบ้านก็รู้สึกมีความหวังและเต็มใจที่จะเข้าร่วมโครงการตามแผนการบริหารจัดการประโยชน์ในที่ดินของรัฐ พร้อมทั้งได้ส่งสำเนาหนังสือยินยอม โดยมีผู้ตรวจการแผ่นดินเป็นสักขีพยาน

ปัจจุบัน สำนักงานารักษ์พื้นที่พิษณุโลกได้เข้ามาดำเนินโครงการจัดระเบียบการถือครองที่ดินของรัฐ โดยจัดให้ราษฎรในพื้นที่ขอเช่าที่ดินราชพัสดุเพื่ออยู่อาศัยและเพื่อการเกษตรกับสำนักงานารักษ์พื้นที่พิษณุโลก

การทำงานของผู้ตรวจการแผ่นดินไม่ใช่จะไปจับผิดหรือตรวจสอบการทำงานของหน่วยงานรัฐ แต่ผู้ตรวจการแผ่นดินเป็นคนกลางที่จะสร้างความเข้าใจร่วมกันระหว่างหน่วยงานของรัฐและชาวบ้านที่เดือดร้อนจากการทำงานของรัฐ ด้วยการเข้าใจ เข้าถึง และนำไปสู่การพัฒนาตามหลักการทรงงานของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 9

[ที่ดินซ่อนซ่อนเงื่อน]

"โฉนดที่ดิน" เอกสารทางราชการที่แสดงถึงการมีสิทธิความเป็นเจ้าของบนที่ดินนั้น ๆ อย่างถูกต้องตามกฎหมาย

วันนี้ ปรัชญา ถือเอกสารโฉนดที่ดินของตน แต่กลับไม่มีสิทธิในที่ดินของคนทั้งหมด!!!!

เรื่องนี้เกิดขึ้นเมื่อปรัชญาตั้งใจจะแบ่งขายที่ดินน.ส.3 ก.ของเขา ที่ดินแปลงนี้เขาซื้อต่อมาจากเจ้าของเดิม ซึ่งเป็นที่ดินติดกับที่ราชพัสดุ เขาจึงติดต่อสำนักงานที่ดินให้มาทำการรังวัด และแจ้งไปยังสำนักงานธนารักษ์พื้นที่ให้มาระวังชี้แนวเขต

นายช่างสำรวจที่ได้รับมอบหมายให้มาลงชื่อรับรองแนวเขต ได้คัดค้านการรังวัดที่ดิน และให้เหตุผลว่า ที่ดินแปลงนี้ทับซ้อนกับที่ราชพัสดุ

ปรัชญาเกิดความสงสัยว่า "เหตุใดจึงเกิดปัญหานี้ขึ้นได้? ทั้งๆ ที่เขามีเอกสารยืนยันการครอบครองที่ดินแปลงนี้อย่างถูกต้อง"

แล้วปรัชญาจะต้องทำอะไร? มันเกิดขึ้นได้อย่างไร?

ใครจะช่วยปรัชญาได้บ้าง? คำถามต่างๆ มากมายเกิดขึ้นกับปรัชญา ทำให้เขารู้สึกมีคแตก้าน

ปรัชญาใช้เวลาและทำทุกทางเพื่อหาทางแก้ปัญหาคือที่ดินของเขา ทับซ้อนกับที่ราชพัสดุ เวลาผ่านไปจากวันเป็นเดือนก็ยังไม่มีความคืบหน้า เขาจึงขอความช่วยเหลือและร้องเรียนมายังผู้ตรวจการแผ่นดิน เพื่อให้ช่วย แก้ไขปัญหาความเดือดร้อนของเขา

เมื่อผู้ตรวจการแผ่นดินเข้าตรวจสอบข้อเท็จจริงพบว่า ที่ดินแปลงนี้ เดิมเป็นของนายสมศักดิ์ โดยเมื่อปี 2519 สมศักดิ์ได้ยื่นคำขอออก น.ส.3 ก ไว้ ก่อนจะมายื่นคำขอเพื่อเปลี่ยนเป็น น.ส.3 ก ในปี 2529 ต่อมาในปี 2536 เจ้าหน้าที่สำนักงานธนารักษ์พื้นที่ได้เข้ามาสำรวจรังวัดปักหลักเขตที่ดินและ พบว่า พื้นที่ราชพัสดุขาดหายไป ซึ่งส่วนที่หายไปนั้นอยู่ในพื้นที่ของสมศักดิ์ จึงแจ้งไปยังกรมที่ดินให้เพิกถอนหนังสือรับรองการทำประโยชน์ (น.ส.3 ก.) บางส่วนของนายสมศักดิ์ออก ส่วนนายสมศักดิ์ก็ได้ทำเรื่องคัดค้านการเพิกถอน เอาไว้แล้วเช่นกัน หลายปีต่อมา ที่ดินดังกล่าวถูกขายต่อมาให้กับนายปรัชญา จนปัจจุบันที่นายปรัชญาต้องการแบ่งที่ดินเพื่อขายจึงได้เกิดกรณีพิพาทนี้ขึ้น

ผู้ตรวจการแผ่นดินได้ตรวจสอบและหาสาเหตุเพิ่มเติมพบว่า แท้จริงแล้ว ในการรังวัดที่ดินครั้งแรกเมื่อปี 2519 นั้น เจ้าพนักงานที่ดินไม่ได้แจ้งให้ สำนักงานธนารักษ์พื้นที่มาระวังแนวเขตด้วย เมื่อไม่มีการชี้แนวเขต จึงทำให้เกิดการเข้าใจผิดว่า ที่ดินทั้งหมดเป็นของนายสมศักดิ์ จนเมื่อสำนักงาน ธนารักษ์เข้ามาสำรวจปักหลักเขตในภายหลัง จึงทราบว่าที่ดินราชพัสดุได้ ขาดหายไป

ผู้ตรวจการแผ่นดินได้ชี้แจงข้อมูลนี้ให้นายปรัชญาทราบ พร้อมประสาน กับสำนักงานธนารักษ์พื้นที่เพื่อเสนอแนวทางแก้ไขร่วมกันอย่าง ประนีประนอม โดยให้นายปรัชญาซึ่งเป็นเจ้าของที่ดินคนปัจจุบันดำเนินการ ถอนเรื่องคัดค้านการเพิกถอนที่ดินที่สมศักดิ์เจ้าของที่ดินเดิมได้ทำไว้ เพื่อให้ สามารถทำการรังวัดปักแนวเขตที่ดินต่อไปได้

ผู้ตรวจการแผ่นดินและหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องได้หารือเพื่อแก้ไข ปัญหาและเยียวยาความเดือดร้อน โดยสำนักงานธนารักษ์พื้นที่จะอนุญาต ให้นายปรีชญาได้ยื่นเรื่องเพื่อขอเป็นผู้เช่าที่ดินราชพัสดุในส่วนของที่ล้าเข้ามา และยืนยันสิทธิการเป็นผู้เช่าให้กับนายปรีชญา โดยให้สิทธิในสัญญาเช่า สามารถออกไปถึงลูกหลานได้ด้วย ส่วนที่ดินบริเวณที่ไม่มีการทับซ้อนกับที่ ราชพัสดุนั้น ทางกรมจะทำการรับรองแนวเขต เพื่อให้สำนักงานที่ดินสามารถ ออกโฉนดได้ต่อไป ปัญหาที่ดินสุคยุงเหยิงครั้งนี้ก็คลี่คลายลงไปได้ด้วยดี

วันนี้ โฉนดที่ดินที่อยู่ในมือของปรีชญา จึงเป็นเอกสารสิทธิ ที่เขามีสิทธิ ในเอกสารและที่ดินอย่างถูกต้อง

ปัญหาที่เกิดขึ้นบางครั้งไม่มีผู้ใดถูกผู้ใดผิด แต่เมื่อมีผู้เดือดร้อน ผู้ตรวจการ แผ่นดินจะเป็นคนกลางที่จะประสานสร้างความเข้าใจระหว่างรัฐและ ประชาชน เพื่อแก้ปัญหาสร้างความเป็นธรรมแก่ทุกฝ่ายให้จบลงด้วยดี

[ขอของกลางคืน]

"ผู้ตรวจการแผ่นดินเป็นองค์กรที่มีภารกิจแก้ไขความทุกข์ร้อนให้กับประชาชนที่ไม่ได้รับความเป็นธรรม จากการดำเนินงานของหน่วยงานรัฐและรัฐวิสาหกิจ โดยรับเรื่องร้องเรียนจากประชาชนที่เดือดร้อนมาพิจารณาแล้วเสนอแนะหาทางแก้ไขไปยังหน่วยงานรัฐ โดยเน้นแนวทางสมานฉันท์และสันติวิธี เพื่อลดปัญหาความขัดแย้ง และในวันนี้ผู้ตรวจการแผ่นดินได้จัดเจ้าหน้าที่มาให้บริการรับเรื่องร้องเรียนแก่ประชาชนด้วย..."

เสียงคำกล่าวเปิดการประชุมที่คุณยายจันทร์เพ็ญ เจ้าของร้านของชำได้รับฟังจากการเข้าร่วมในโครงการผู้ตรวจการแผ่นดินสัญจรพบประชาชนในส่วนภูมิภาค หลังจบการบรรยายของผู้ตรวจการแผ่นดิน คุณยายจันทร์เพ็ญไม่รอช้า เข้าไปร้องเรียนความทุกข์ที่ตนได้รับกับเจ้าหน้าที่ทันที เพราะเชื่อและมีความหวังว่า ผู้ตรวจการแผ่นดิน คือ หน่วยงานที่พร้อมจะช่วยปัดเป่าความทุกข์ของประชาชนที่เดือดร้อน และไม่ได้รับความเป็นธรรมจากการกระทำของเจ้าหน้าที่รัฐได้

"หนูๆ...ยายขอร้องเรียนจ้ะ" คุณยายจันทร์เพ็ญแจ้กับเจ้าหน้าที่ของสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินตรงหน้าพร้อมด้วยสีหน้าอึมทึบ

ได้สิคะ คุณยาย ร้องเรียนเรื่องอะไรคะ เล่ารายละเอียดได้เลยคะ" เจ้าหน้าที่ผู้ตรวจการแผ่นดินตอบอย่างสุภาพ

คุณยายได้เล่าว่า เมื่อ 4 ปีก่อน ได้เข้าแจ้งความกับเจ้าหน้าที่ตำรวจภูธรในท้องที่ หลังจากพบว่า มีคนร้ายเข้าไปคร้านขายของและขโมยทรัพย์สินในร้านของตนออกไปเป็นจำนวนมาก

จากการสืบสวนและเก็บหลักฐานของเจ้าหน้าที่ตำรวจพบว่า ผู้ต้องสงสัยคือ นายคำนวน ซึ่งเป็นวัยรุ่นที่อาศัยอยู่ในละแวกนั้น จึงได้เข้าจับกุมพร้อมยึดของกลางที่ขโมยจากร้านของชำของคุณยายเอาไว้

หลังการสอบสวน ผู้ต้องหาให้การรับสารภาพ เจ้าหน้าที่ตำรวจมีความเห็นให้สั่งฟ้อง โดยในระหว่างที่รอการตัดสินอยู่นั้น คุณยายจันทร์เพ็ญได้เดินทางไปที่สถานีตำรวจหลายครั้ง เพื่อขอรับของกลางคืน แต่ก็ถูกเจ้าหน้าที่ปฏิเสธและให้เหตุผลว่า ต้องรอให้คดีถึงที่สุดก่อน จนถึงวันนี้ ศาลได้พิพากษาลงโทษจำคุกจำเลยแล้วถึง 2 ปี แต่คุณยายจันทร์เพ็ญก็ยังไม่ได้รับการติดต่อจากเจ้าหน้าที่ตำรวจให้ไปรับของกลางคืนเลย ทั้งที่ในสำนวนการสอบสวนเขียนว่า ได้รับของกลางคืนไปแล้ว

"เรื่องมันก็เป็นแบบนี้แหละ ช่วยยายหน่อยเถอะนะ ยายหมดหนทางไม่รู้จะไปพึ่งใครแล้ว" คุณยายเล่าพร้อมสีหน้าเศร้าใจ

ผู้ตรวจการแผ่นดินจึงได้ตรวจสอบข้อเท็จจริงและประสานไปยังเจ้าหน้าที่ตำรวจเจ้าของสำนวนเพื่อรับของกลางคืน เนื่องจากของกลางที่อยู่กับตำรวจนั้น เป็นของที่คุณยายจันทร์เพ็ญซื้อมาเพื่อนำไปขายต่อ และหากปล่อยให้เวลาผ่านไป สิ่งของเหล่านั้นอาจเสื่อมสภาพลงได้ และจะสร้างความเสียหายและความเดือดร้อนกับยายจันทร์เพ็ญได้

ผู้ตรวจการแผ่นดินได้รับการยืนยันจากสถานีตำรวจว่า จะเร่งดำเนินการนำของกลางมาคืนให้โดยเร็ว

เวลาผ่านไป...เกือบเดือน

"สวัสดิ์ค่ะ สำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดิน..." ยังไม่ทันที่ปลายสายจะพูดต่อ คุณยายจันทร์เพ็ญก็ตอบกลับไปพร้อมทั้งรอยยิ้ม

"หนู ยายได้ของกลางคืนหมดแล้วจะ ยายนึกว่าต้องขาดทุนหมดแน่คราวนี้ ต้องขอบคุณหนูมากๆ เลยนะจ๊ะ"

"คุณยายจำเสียงหนูได้ช่วยหรือคะ" เจ้าหน้าที่ถามอย่างสงสัย

"จำได้สิลูก ยายจะจำเสียงคนที่มาช่วยยายไม่ได้ ได้อย่างไรล่ะ ยายต้องขอบคุณอีกครั้งนะลูก" คุณยายจันทร์เพ็ญพูดจบ ก็วางสายพร้อมหันไปมองกองข้าวของที่นำกลับมาจากสถานีตำรวจ ที่พร้อมจะจัดขึ้นชั้นวางขายอีกครั้ง

คุณยายจันทร์เพ็ญได้รับของกลางคืนครบถ้วน แม้ว่าจะมีบางชิ้นที่เสื่อมสภาพไปบ้าง แต่ก็ไม่ทำให้ต้องเสียหายทั้งหมด วันนี้ร้านขายของชำของคุณยายจันทร์เพ็ญเปิดขายของต่อไปได้อย่างราบรื่นอีกครั้ง

ทุนไม่หาย ... กำไรไม่หกด เพราะผู้ตรวจการแผ่นดินช่วยไว้แท้ๆ

[ไบเลื่องมันผิดตรงไหน]

" ทำไม่ใช่ไบเลื่องแทนไม่ได้ละคะ...บัตรประชาชนเดิมที่หมดอายุ หนูก็แนบมาด้วย ขอหนูเข้าห้องสอบเถอะนะคะพี่ หนูอุทิศสำนึกนั่งรถมาจาก ใต้เลย เพื่อมาสอบ"

อรรถัย พยายามอธิบายให้เจ้าหน้าที่ตรงหน้าเข้าใจ เพื่อที่เธอจะได้เข้า สอบคัดเลือกเป็นข้าราชการในวันนี้

"ไม่ได้จริงๆ ครับ ... ไบเลื่องต้องคิดรูปถ่ายปัจจุบันด้วยครับ เป็นระเบียบที่ทางมหาวิทยาลัยได้แจ้งไว้ในระเบียบการเข้าสอบแล้วนะครับ ถ้าไม่เป็นไปตามระเบียบ ก็ไม่สามารถเข้าห้องสอบได้ครับ" เจ้าหน้าที่คุมสอบ แจ้งกับอรรถัย พร้อมผายมือเชิญเธอออกจากห้องสอบด้วยสีหน้าขึงขัง

อรรถัย หญิงสาวจากปักษ์ใต้ เธอฝันอยากรับราชการ และวันนี้เธอใช้ เงินเก็บส่วนตัว ตั้งใจเดินทางจากบ้านเกิดชายแดนสามจังหวัดภาคใต้ มาสอบเข้าเป็นข้าราชการองค์การบริหารส่วนจังหวัด(อบจ.)แห่งหนึ่ง โดยนำไบรับคำขอมีบัตรประชาชน (ไบเลื่อง) พร้อมบัตรประชาชนที่หมด อายุไบเดิมของเธอแนบมาแสดงด้วย แต่กลับถูกเจ้าหน้าที่ควบคุมการสอบ เชิญออกจากห้องสอบแข่งขัน เพราะเจ้าหน้าที่คุมการสอบแจ้งว่า ในระเบียบ การสอบ กรณีการใช้ไบเลื่องแสดงตนต้องคิดรูปถ่ายปัจจุบันด้วย และต้อง ตรวจสอบตามกฎระเบียบอย่างเข้มงวด เพื่อป้องกันการปลอมแปลงเอกสาร ทำให้อรรถัยต้องเสียสิทธิในการสอบดังกล่าวไป

สุดท้ายแล้ว อรทัยจำยอมออกจากห้องสอบด้วยความรู้สึกเสียใจ
อย่างมาก และคิดว่าเธอไม่ได้รับความเป็นธรรมจากเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น

ขณะเดินออกจากสนามสอบ เธออุกคึกถึงผู้ตรวจการแผ่นดิน ซึ่งสมัย
ที่เธอเป็นนักศึกษามหาวิทยาลัยได้เคยเข้าร่วมอบรมการเขียนเรื่องร้องเรียน
กับสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดิน ซึ่งมาจัดสัมมนาผู้ตรวจการแผ่นดินสัญจร
พบประชาชนในส่วนภูมิภาคที่ภาคใต้เมื่อหลายปีก่อน

ไม่รอช้า เธอจึงคัดลिनใจร้องเรียนมายังผู้ตรวจการแผ่นดิน เพื่อขอความ
เป็นธรรม

เมื่อเรื่องร้องเรียนของอรทัยถึงมือผู้ตรวจการแผ่นดิน จึงได้มอบหมาย
เจ้าหน้าที่เร่งตรวจสอบหาข้อเท็จจริง โดยประสานไปยังหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
ได้ทราบว่ อบจ.แห่งนี้ ได้มอบหมายให้มหาวิทยาลัยราชภัฏแห่งหนึ่ง
เป็นผู้ดำเนินการจัดสอบแข่งขันดังกล่าว แต่เนื่องจากมาตรการการป้องกัน
การทุจริตหรือไม่ให้มีการสอบแทนกัน ทางมหาวิทยาลัยจึงได้ออกมาตรการ
ที่เข้มงวด เพื่อป้องกันการทุจริตหรือปลอมแปลงเอกสาร โดยจะไม่อนุญาต
ให้ผู้ที่ไม่สมัครประชาชนตัวจริง หรือผู้ที่ไม่มีรูปถ่ายติดอยู่บนใบเหลืองเข้าสอบ
โดยเด็ดขาด ในกรณีของอรทัยนั้น แม้จะมีบัตรเหลืองมาแสดงตน แต่บนบัตร
ก็ไม่ได้ติดรูปถ่ายเอาไว้ ซึ่งไม่ตรงตามระเบียบที่กำหนด เจ้าหน้าที่จึงจำเป็นต้อง
เชิญเธอออกจากห้องสอบ

ผู้ตรวจการแผ่นดินได้ตรวจสอบข้อกฎหมายอย่างละเอียดพบว่า
ตามพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. 2526 ระบุไว้ว่า สามารถ
ใช้ใบเหลืองได้เหมือนบัตรตัวจริง เพียงแต่ต้องใช้พร้อมกับบัตรเดิม ยกเว้น
กรณีที่ขอรับบัตรครั้งแรก บัตรหาย หรือบัตรถูกทำลาย จะต้องมีการติดรูป
ถ่ายเอาไว้ด้วย โดยผู้ยื่นคำขอต้องนำรูปถ่ายมาติดใบคำขอเอง และทาง
อำเภอจะประทับตราให้ แต่การใช้ร่วมกับบัตรเดิมนั้น ไม่จำเป็นต้องติดรูป
เพราะในบัตรเดิมมีรูปของผู้ถือบัตรอยู่แล้ว

ผู้ตรวจการแผ่นดินได้พิจารณาแล้วเห็นว่า คำวินิจฉัยของคณะกรรมการ
อำนวยการประจำสนามสอบ ไม่เป็นไปตามพรบ. คังกล่าว จึงเสนอให้จังหวัด
ในฐานะผู้กำกับดูแลบจ. ซึ่งเป็นหน่วยงานที่มอบหมายให้มหาวิทยาลัย
ราชภัฏคังกล่าวดำเนินการสอบ ให้มีการเยียวยาแก้ไขความเคือคร้อน
โดยเร็วและเหมาะสมกับความเสียหายที่เกิดขึ้น

ต่อมา ทางจังหวัดได้มีหนังสือถึงผู้ตรวจการแผ่นดิน โดยแจ้งว่าทาง
มหาวิทยาลัยราชภัฏฯ ได้มีการเยียวยาแก้ไขปัญหาความเคือคร้อนของอรรถยแล้ว
โดยได้รับผิดชอบค่าใช้จ่ยในการเดินทางและค่าที่พักระหว่างมารสอบ
ให้เธอ เป็นเงินจ่ยจำนวน 4,000 บาท

ถึงแม้ว่าผู้ตรวจการแผ่นดินจะเสียคยโอกาสแทนอรรถยที่ไม่ได้แสดง
ความรู้ในการสอบก็คย แต่เมื่อเห็นว่า อรรถยได้รับการเยียวยาอย่าง
เหมาะสมแล้ว ผู้ตรวจการแผ่นดินจึงยุติการพิจารณาเรื่องร้องเรียนคังกล่าว

"ขอบคุณนะคะ อย่างน้อยหนูก็รู้สึกว่ได้รับความช่วยเหลือ ทดแทนใน
สิทธิที่ค้องเสียไปบ้าง ค่าเดินทางมันอาจจะเล็กน้อยสำหรับคนอื่น แต่สำหรับหนู
มันคือทุนที่จ่ยใช้ในการสอบเข้ารับราชการครั้งต่อไป ครวหน้า คงต้อง
ละเอียค รอบคอบกว่านี้ หนูจะพยายามใหม่...ขอบคุณจริงๆ ค่ะ" อรรถย
ตอบกลับผ่นโทรศัพท์กับเจ้าหน้าที่สำนักงนผู้ตรวจการแผ่นดินที่โทรมา
มาสอบถาม ความคืบหน้าในการแก้ไขเรื่องร้องเรียนของเธอ....

[วุฒิมการศึกษาปลอม จากเจ้าหน้าที่รัฐ]

" ...ผมขอให้ผู้ตรวจการแผ่นดินตรวจสอบศูนย์การศึกษาออกโรงเรียน
แห่งหนึ่ง...เนื่องจากมีหลักฐานชี้ว่า อาจมีการทำวุฒิมการศึกษาปลอมให้กับ
ผู้ที่มาสมัครเข้าเรียนในหน่วยงานของผม โปรดตรวจสอบด้วยนะครับ"

เจ้าหน้าที่สอบสวนของสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดิน อ่านข้อความหนึ่ง
จากหนังสือร้องเรียนที่ขอไม่ประสงค์ออกนาม

ผู้ตรวจการแผ่นดินได้รับเรื่องร้องเรียนให้ตรวจสอบ กรณีที่เจ้าหน้าที่
หน่วยงานการศึกษาออกโรงเรียนแห่งหนึ่ง ขायวุฒิมการศึกษาปลอมให้กับ
นางสาวปรียา เพื่อใช้ในการยื่นสมัครเข้าเรียนในโรงเรียนการไปรษณีย์

ผู้ตรวจการแผ่นดินได้เร่งประสานหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อตรวจสอบ
ประวัติและระเบียบแสดงผลการเรียนของศูนย์การศึกษาออกโรงเรียน
ดังกล่าว จากข้อเท็จจริง ไม่พบว่านางสาวปรียา สำเร็จการศึกษาระดับ
มัธยมศึกษาตอนปลายจากที่นี่ ทั้งยังไม่เคยเข้าเรียนในหลักสูตรนี้มาก่อน
อีกด้วย

ผู้ตรวจการแผ่นดินได้ลงพื้นที่ไปยังศูนย์การศึกษาออกโรงเรียน และได้พบหลักฐานที่มีความไม่ถูกต้องหลายประการ ตั้งแต่ระบบการบันทึกข้อมูลในระบบคอมพิวเตอร์ ซึ่งใครก็สามารถเข้าไปบันทึกและแก้ไขข้อมูลได้ ทั้งที่การบันทึกข้อมูลแบบเดิม ใช้วิธีการพิมพ์ลงในเอกสารเท่านั้น และจะเก็บต้นฉบับไว้เป็นหลักฐานที่ศูนย์การศึกษาออกโรงเรียน

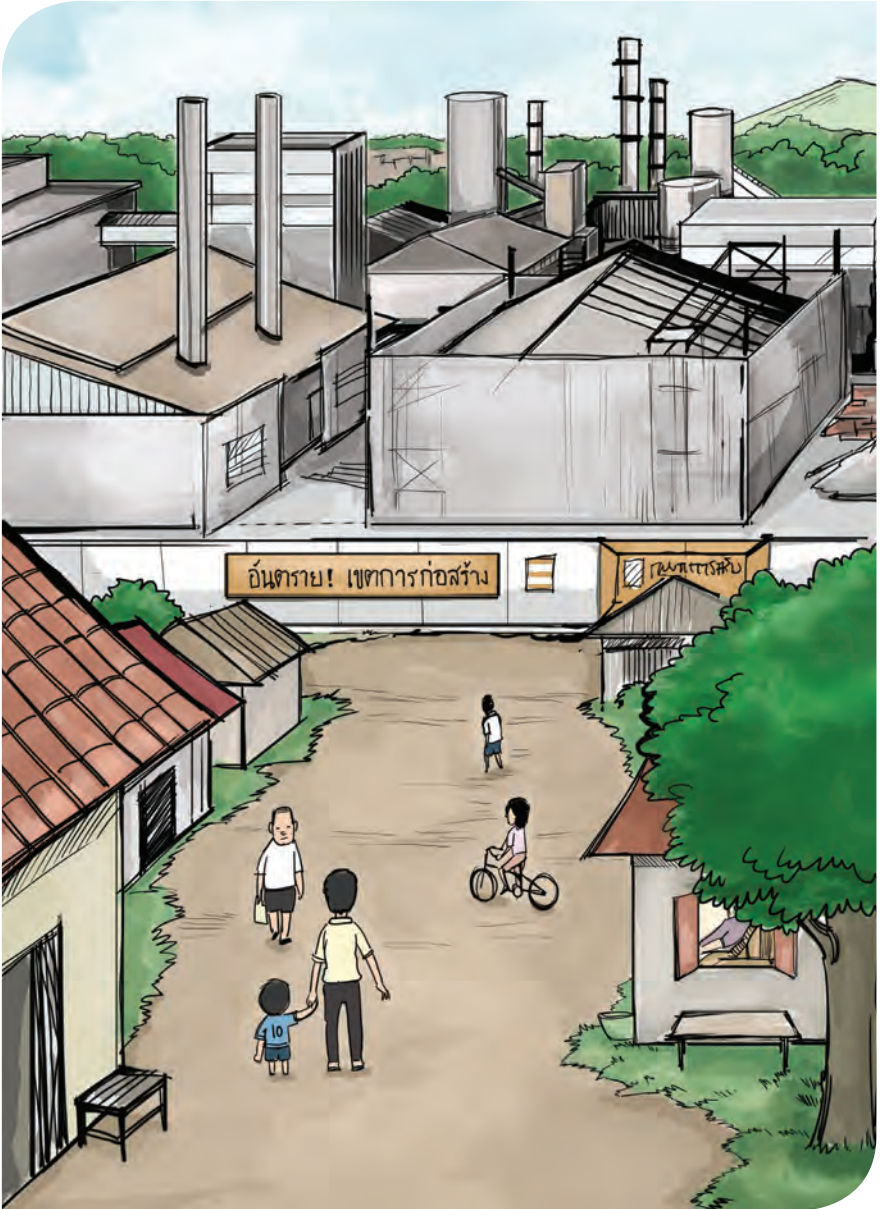
นอกจากนั้น ยังพบความไม่ชอบมาพากลที่ส่งไปในทางทุจริต เพราะมีการออกเลขใบระเบียบแสดงผลการเรียนถึงสองหมายเลขให้กับผู้สำเร็จการศึกษา ซึ่งมีแค่คนเดียว รวมทั้งพบหลักฐานจากสมุดคุมการลงชื่อผู้สำเร็จการศึกษาที่มารับใบระเบียบแสดงผลการเรียนนั้น มีการลงลายมือชื่อว่า รับใบระเบียบแล้วเพียงเล่มเดียว ส่วนอีกเล่มหนึ่งยังไม่มี การลงลายมือชื่อ

จากหลักฐานข้อเท็จจริงดังกล่าว ทำให้สันนิษฐานได้ว่า น่าจะมีบุคคลหรือกลุ่มคนของหน่วยงานรัฐทำการทุจริต มีส่วนรู้เห็น หรือร่วมกันปลอมวุฒิการศึกษาตามที่มีการร้องเรียนมาจริง

ผู้ตรวจการแผ่นดินจึงได้เสนอเรื่องให้สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ แต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนหาข้อเท็จจริงในกรณีนี้ เพื่อพิจารณาโทษทางวินัยกับเจ้าหน้าที่ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง และหากพบว่ามี ความผิดเกี่ยวข้องกับคดีอาญา ควรให้ดำเนินคดีกับเจ้าหน้าที่คนดังกล่าว ทั้งนี้เพื่อเป็นการป้องกันไม่ให้เกิดคดีแบบนี้ในอนาคตได้อีก...

[โรงงานในเขตพื้นที่ชุมชน]

ในชุมชนเล็กๆ แห่งหนึ่งชาวบ้านต่างอาศัยอยู่ด้วยกันด้วยความเรียบง่ายและสงบสุข ในชุมชนมีสวนสาธารณะที่ชาวบ้านในละแวกนี้ต่างมาพักผ่อนหย่อนใจในช่วงเย็นเป็นประจำ บ้างก็พาลูกหลานมาเล่นเครื่องเล่นเพื่อออกกำลังกาย บ้างก็พาสัตว์เลี้ยงมาเดินเล่น เป็นภาพที่ชื่นตาของคนในชุมชนมายาวนาน

กระทั่งวันหนึ่ง ชาวบ้านสังเกตเห็นมีการล้อมรั้วสูงเต็มพื้นที่ขนาดใหญ่บริเวณใกล้ๆ หมู่บ้านที่อยู่อาศัย ชาวบ้านต่างจับกลุ่มคุยกันถึงสาเหตุของการล้อมรั้วในพื้นที่บริเวณดังกล่าว เพราะที่ผ่านมาชาวบ้านไม่ได้รับการประชาสัมพันธ์จากหน่วยงานใดๆ ถึงกรณีที่เกี่ยวข้องกับการก่อสร้างอาคารหรือโรงงานภายในชุมชน

การพูดคุยของชาวบ้านในชุมชนเริ่มขยายวงกว้างและเริ่มเห็นสิ่งผิดปกติเนื่องจากอาคารที่ก่อสร้างนั้น เป็นการก่อสร้างโรงงานอุตสาหกรรมขนาดใหญ่ มีฝุ่นคลอบอวลทั้งวัน อีกทั้งกลิ่นจากสารเคมีและมีเสียงดัง มีรถบรรทุกเข้าออกตลอดเวลา สร้างความไม่ปลอดภัยให้แก่เด็กๆ ที่วิ่งเล่นไปมา

ชาวบ้านในชุมชนจึงรวมตัวกันร้องเรียนการก่อสร้างโรงงานดังกล่าว ต่อองค์การบริหารส่วนตำบล โดยองค์การบริหารส่วนตำบลได้แจ้งว่า ใค้อนุญาตให้มีการก่อสร้างโรงงานขนาดใหญ่ในชุมชน

เมื่อทราบเช่นนั้นแล้ว ชาวบ้านจึงเห็นว่าควรไปร้องเรียนยังหน่วยงานอื่น เพื่อไม่ให้ให้มีการก่อสร้างโรงงานอุตสาหกรรมกลางชุมชน ชาวบ้านคนหนึ่ง จึงเสนอให้ไปร้องเรียนต่อผู้ตรวจการแผ่นดิน เพื่อให้ตรวจสอบองค์การบริหารส่วนตำบลที่อนุญาตให้ก่อสร้างโรงงานอุตสาหกรรมในพื้นที่ชุมชน

เมื่อผู้ตรวจการแผ่นดินได้รับเรื่องร้องเรียนดังกล่าวแล้ว ได้ประสานงาน กับองค์การบริหารส่วนตำบล พร้อมทั้งศึกษาจากกฎหมายต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งพิจารณาจากเอกสารหลักฐานต่างๆ ทั้งภาพถ่ายชุมชน ภาพถ่าย ความคืบหน้าการก่อสร้างโรงงาน พบว่า บริษัทแห่งหนึ่งได้ขออนุญาตก่อสร้าง อาคารโรงงานเพื่อผลิตยางรถยนต์ขนาดใหญ่ในพื้นที่ แต่ขั้นตอนการ ขออนุญาตจากกรมโรงงานอุตสาหกรรมยังไม่เรียบร้อย อีกทั้งการได้รับ อนุญาตจากองค์การบริหารส่วนตำบลให้ก่อสร้างโรงงานนั้น ไม่เป็นไปตาม กฎหมาย เนื่องจากการขออนุญาตก่อสร้างโรงงานอุตสาหกรรมขนาดใหญ่ ต้องได้รับอนุญาตจากกรมโรงงานอุตสาหกรรมและนอกจากนั้นยังไม่ได้มี การจัดทำรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมแต่อย่างใด และที่สำคัญประชาชนในท้องที่ต่างคัดค้านการก่อสร้างโรงงานอุตสาหกรรม ดังกล่าว เนื่องจากส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและสุขภาพอนามัยของ ประชาชนในท้องที่ ซึ่งถือเป็นการก่อปัญหาในชุมชนในเขตที่มีผู้พักอาศัย

ผู้ตรวจการแผ่นดินจึงได้จัดให้มีการประชุมร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น โดยให้องค์การบริหารส่วนตำบลเปิดประชุมสภา องค์การบริหารส่วนตำบลเพื่อพิจารณาให้ความเห็นชอบเกี่ยวกับความเหมาะสม ของที่ตั้งและสภาพแวดล้อมของโรงงานที่ขออนุญาตโดยเร็วที่สุด

ต่อมา สภากองค์การบริหารส่วนตำบลมีมติไม่เห็นด้วยกับการก่อสร้างโรงงานดังกล่าวในพื้นที่ จากการตรวจสอบข้อเท็จจริงของผู้ตรวจการแผ่นดิน ทั้งเอกสารหลักฐาน ข้อกฎหมายต่างๆ และการลงพื้นที่เป็นที่ประจักษ์ว่า โรงงานดังกล่าวก่อสร้างโดยมิได้รับอนุญาตตามกฎหมาย จึงได้มีข้อเสนอแนะให้จังหวัดระงับการก่อสร้างโรงงานดังกล่าว และให้จังหวัดตรวจสอบข้อเท็จจริงกรณี องค์การบริหารส่วนตำบลพิจารณาอนุญาตให้ก่อสร้างอาคารโรงงานในพื้นที่ซึ่งเป็นที่ชุมชน หากผลการตรวจสอบข้อเท็จจริงปรากฏว่า เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องมีพฤติการณ์ปฏิบัติหน้าที่ หรือละเลยการปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบ ให้ดำเนินการตามกฎหมายและตามระเบียบของทางราชการต่อไป และขอความร่วมมือให้กระทรวงมหาดไทยกำกับจังหวัดต่างๆ ในกรณีหากมีการขออนุญาตก่อสร้างโรงงานอุตสาหกรรมในจังหวัดจะต้องมีจัดให้มีกระบวนการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนในท้องถิ่น และปฏิบัติตามกฎหมายอย่างเคร่งครัด

นอกจากนี้ ผู้ตรวจการแผ่นดินยังได้มีหนังสือขอให้นายกรัฐมนตรียเร่งรัดให้หน่วยงานต่างๆ ดำเนินการออกกฎกระทรวงบังคับใช้ผังเมืองโดยเร็ว เพื่อป้องกันปัญหาที่อาจจะเกิดขึ้นในอนาคต

กรณีดังกล่าว นับเป็นอีกหนึ่งความเดือดร้อนของชาวบ้านที่ผู้ตรวจการแผ่นดินให้ความช่วยเหลืออย่างเร่งด่วน โดยยึดหลักการที่ว่าคุ้มครองประโยชน์สาธารณะเป็นสำคัญ และเร่งดำเนินการแสวงหาข้อเท็จจริงด้วยความเป็นธรรม โปร่งใส และตรวจสอบได้

[สิทธิของใคร]

ลุงสม เป็นสมาชิกนิคมสหกรณ์ในท้องที่อำเภอแห่งหนึ่ง อาศัยทำกิน
ในที่ดินของสหกรณ์มาเป็นเวลานาน

ต่อมา ลุงสมได้ยื่นเรื่องร้องขอหนังสืออนุญาตให้เข้าทำประโยชน์
ในที่ดินของนิคมสหกรณ์ (กสน.3) และหนังสือแสดงการทำประโยชน์ในที่ดิน
ของนิคมสหกรณ์ (กสน.5) เพื่อว่าในอนาคตลุงสมจะได้ยื่นเรื่องขออนุญาต
ในที่ดินทำกินเช่นเดียวกับสมาชิกนิคมสหกรณ์อีกหลายๆ คน ที่ได้ทำกิน
ในที่ดินของสหกรณ์

แต่เหตุการณ์กลับไม่เป็นไปอย่างที่ลุงสมและสมาชิกนิคมสหกรณ์ได้
คาดคิดไว้ เนื่องจากที่ดินที่ลุงสมและสมาชิกนิคมสหกรณ์ได้ทำกินอยู่นั้น
มีหลักฐานว่า เป็นที่ดินที่อยู่ในเขตป่าสงวนแห่งชาติ

เหตุนี้ จึงกลายเป็นความสับสนของการถือครองที่ดินของลุงสมและ
สมาชิกสหกรณ์รายอื่น ๆ อีกกว่า 52 แปลง ว่าอยู่ในเขตการดูแลของหน่วยงาน
ใดกันแน่? ระหว่างนิคมสหกรณ์กับเขตป่าสงวน

ด้วยความร้อนใจลุงสมและสมาชิกนิคมสหกรณ์จึงได้รวมตัวกันยื่นเรื่อง
ร้องเรียนเพื่อขอความเป็นธรรมต่อผู้ตรวจการแผ่นดิน

ผู้ตรวจการแผ่นดินได้รับเรื่องร้องเรียนแล้วเห็นว่า กรณีดังกล่าวกระทบ
ต่อประโยชน์สาธารณะ และกระทบต่อสิทธิของประชาชนด้วย จึงได้ตรวจสอบ
เอกสารหลักฐาน พร้อมทั้งขอให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องชี้แจงในเรื่องดังกล่าว

ผลจากการตรวจสอบอย่างละเอียดสรุปได้ว่า นิคมสหกรณ์ได้ออกหนังสืออนุญาตให้เข้าทำประโยชน์ในที่ดินของนิคมสหกรณ์ (กสน.3) และหนังสือแสดงการทำประโยชน์ในที่ดินของนิคมสหกรณ์ (กสน.5) ให้แก่ราษฎรที่ทำกินในพื้นที่นิคมสหกรณ์ และที่ดินจำนวน 52 แปลงของสมาชิกนิคมสหกรณ์ที่มีการร้องเรียนนี้ด้วย ซึ่งที่ดินทั้ง 52 แปลง เดิมเป็นที่ดินที่อยู่นอกเขตนิคมสหกรณ์ ต่อมา นิคมสหกรณ์ได้ขอปรับปรุงแก้ไขพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งนิคมสหกรณ์โดยขอให้ผนวกพื้นที่ที่จัดสรรให้ราษฎรในเขตพื้นที่จัดตั้งนิคมสหกรณ์ทั้ง 52 แปลงเข้าไปด้วย

ต่อมา ในปี 2541 พบว่า มีพื้นที่ที่จะต้องแก้ไขปรับปรุงบางส่วนให้เป็นพื้นที่อุทยานแห่งชาติ ซึ่งมีพื้นที่ในเขตอำเภออื่นๆ จึงต้องดำเนินการเพิกถอนพื้นที่ที่เป็นอุทยานแห่งชาติเสียก่อน เพื่อมิให้เกิดปัญหาการบังคับใช้กฎหมาย 2 ฉบับในพื้นที่เดียวกัน ด้วยเหตุนี้ที่ดิน ทั้ง 52 แปลง จึงเป็นการออกหนังสือแสดงการทำประโยชน์ในที่ดินนิคมสหกรณ์ที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย เนื่องจากเป็นหนังสือที่ออกทับที่ดินในเขตป่าสงวนแห่งชาติ จึงไม่สามารถนำไปใช้อ้างสิทธิที่พึงมีได้

ในการแก้ไขปัญหาดังกล่าว หน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้แจ้งสมาชิกสหกรณ์ทราบว่าจะต้องดำเนินการรับรองสิทธิการอยู่อาศัยและที่ทำกินให้แก่สมาชิกนิคมสหกรณ์ ซึ่งอยู่ในเขตป่าสงวนแห่งชาติ จำนวน 52 แปลงในรูปสิทธิทำกิน (สทก.) ตามพระราชบัญญัติป่าสงวนแห่งชาติ พ.ศ. 2507

แต่เมื่อสมาชิกสหกรณ์ได้ทราบ ต่างก็คัดค้านและไม่ยอมเข้าร่วมโครงการดังกล่าว เนื่องจากการออกหนังสือสิทธิทำกิน (สทก.) ไม่สามารถขออนุญาตได้ในอนาคต และเนื่องจากเห็นว่าพวกตนเป็นสมาชิกตั้งแต่ต้น ย่อมได้สิทธิได้รับหนังสือ กสน. 3 และ/หรือ กสน. 5 ซึ่งสามารถนำไปขออนุญาตที่ดินหรือทำหนังสือรับรองการทำประโยชน์ในที่ดิน ตามประมวลกฎหมายที่ดิน เหมือนดังสมาชิกนิคมสหกรณ์รายอื่นๆ

ด้วยเหตุที่ที่ดินทั้ง 52 แปลงของสมาชิกเข้าไปอยู่ในเขตป่าสงวน เกิดจากการจัดผังที่ดินที่มีความผิดพลาดมาตั้งแต่แรก จึงควรที่จะเยียวยา แก้ไขปัญหาให้แก่สมาชิกสหกรณ์ โดยให้ได้รับสิทธิได้ออกหนังสืออนุญาต ให้เข้าทำประโยชน์ในที่ดินของนิคมสหกรณ์ (กสน.3) และหรือหนังสือแสดง การทำประโยชน์ในที่ดินของนิคมสหกรณ์ (กสน.5) เช่นเดียวกับสมาชิกนิคม สหกรณ์รายอื่นๆ ต่อไป

ผู้ตรวจการแผ่นดินพิจารณาจากเอกสารหลักฐานต่างๆ อย่างรอบคอบ แล้วเห็นว่า เพื่อเป็นการเยียวยาความทุกข์ร้อนของลุงสมและสมาชิกนิคม สหกรณ์รายอื่นๆ ที่ได้รับผลกระทบดังกล่าว ผู้ตรวจการแผ่นดินจึงได้มี ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับประเด็นดังกล่าวให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

1. ให้ระงับการออกหนังสืออนุญาตให้ราษฎรมีสสิทธิทำกินชั่วคราว ในเขตป่าสงวนแห่งชาติ(สทก.) ให้กับสมาชิกนิคมสหกรณ์ตามโครงการ จัดการทรัพยากรที่ดินและป่าไม้ และเร่งรัดให้มีประกาศบังคับใช้พระราช กฤษฎีกาจัดตั้งนิคมสหกรณ์ในท้องที่อำเภอโดยเร็ว

2. ให้หน่วยงานที่รับผิดชอบเร่งรัดดำเนินการแก้ไขแผนที่และหาข้อยุติ เรื่องการจัดราษฎรลงในแปลงที่ดิน และการอพยพราษฎรบางส่วนจากที่พัก อาศัยบริเวณอ่างเก็บน้ำได้มีที่ดินจัดสรรร่วมกัน ซึ่งเรื่องนี้เป็นเรื่องที่ค้างการ ดำเนินการมาตั้งแต่ปี 2541 เนื่องจากความล่าช้าดังกล่าวก่อให้เกิดความไม่ เป็นธรรมแก่ราษฎรในพื้นที่เป็นจำนวนมาก และการแก้ไขควรกระทำ โดยเร็วต่อไป

ความล่าช้าคือความไม่เป็นธรรม ใช้สิทธิร้องเรียน ไม่เพียงเพื่อตัวท่าน แต่เพื่อส่วนรวมด้วย

[โลกมืดในวงการค้าอัญมณี]

"เคือคร้อนนะ เคือคร้อนกันไปหมด" เสี้ยเล็ก ผู้ค้าอัญมณีรายหนึ่ง บ่นทันทีที่เดินมาเจอเฮียกงวเพื่อนในวงการเดียวกัน

"เคือคร้อนอะไรหรือเสี้ย" เฮียกงว เจ้าของร้านเพชร ถามเพื่อนด้วยความสงสัย

"ก็เรื่องที่พวกพ่อค้าแบบเราไปยอร่วมมือกับพวกต่างชาติตั้งสมาคม เพื่อมาผูกขาดการค้าในวงการของเราล่ะสิ" เสี้ยเล็กชี้แจงอย่างหัวเสี้ย

"อย่างนั้นพวกเราก็ได้รับผลกระทบกันหมดสิ ไม่ได้การแล้ว เราต้องทำอะไรสักอย่าง"

เฮียกงวและเสี้ยเล็กปรึกษากันแล้ว จึงรวบรวมกลุ่มผู้ประกอบการ อัญมณีหลายรายที่ได้รับผลกระทบไปยื่นเรื่องร้องเรียนต่อกองบังคับการปราบปรามอาชญากรรมทางเศรษฐกิจและเทคโนโลยี สำนักงานตำรวจแห่งชาติ กรณี มีชาวต่างชาติและคนไทยบางกลุ่มร่วมกันทำนิติกรรมอำพราง การซื้อขายอัญมณี จนส่งผลกระทบต่อระบบเศรษฐกิจของประเทศ

หลังจากนั้น คณะกรรมาธิการการปกครองวุฒิสภาได้ทราบเรื่องร้องเรียนดังกล่าว จึงได้มีการประชุมและแต่งตั้งคณะอนุกรรมาธิการขึ้นมาคณะหนึ่ง เพื่อศึกษาและสอบสวนหาทางแก้ไขปัญหาและพบว่า เรื่องนี้เป็นเรื่องร้องเรียนที่อยู่ในอำนาจหน้าที่ของผู้ตรวจการแผ่นดิน จึงได้ส่งรายงานผลการศึกษาและสอบสวนปัญหาการค้าอัญมณีให้กับผู้ตรวจการแผ่นดินพิจารณา

ผู้ตรวจการแผ่นดินพิจารณาแล้วเห็นว่า ปัญหาที่เกิดขึ้นเป็นปัญหาเชิงระบบ ทั้งการตรวจสอบ ควบคุม กำกับ ดูแล การนำเข้าและการส่งออก การจัดเก็บภาษีที่ควรจะเป็นรายได้เข้าสู่ประเทศ เกิดจากสาเหตุที่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องขาดการบูรณาการในการทำงานร่วมกัน และไม่มีหน่วยงานกลางทำหน้าที่ประสานงาน ผู้ตรวจการแผ่นดินจึงได้เสนอเรื่องให้คณะรัฐมนตรีพิจารณาคำเนินการต่อไป

ต่อมา สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีแจ้งมายังผู้ตรวจการแผ่นดินว่า นายกรัฐมนตรีได้มีคำสั่งให้กระทรวงพาณิชย์ กระทรวงการคลัง กระทรวงการต่างประเทศ กระทรวงมหาดไทย กระทรวงแรงงาน สำนักงานตำรวจแห่งชาติ สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน รับข้อเสนอแนะของผู้ตรวจการแผ่นดินไปดำเนินการ โดยให้กระทรวงพาณิชย์เป็นหน่วยงานกลางในการรวบรวมความเห็นเพื่อรายงานผลให้ผู้ตรวจการแผ่นดินทราบ

จากนั้นไม่นาน กระทรวงพาณิชย์ในฐานะหน่วยงานกลางที่รับผิดชอบได้แจ้งมายังผู้ตรวจการแผ่นดินว่า ได้แต่งตั้งคณะทำงานบูรณาการในการจัดระเบียบการค้าอัญมณีและเครื่องประดับแล้ว โดยมีผู้แทนจากภาคเอกชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เข้าร่วมเป็นคณะทำงานในการพิจารณาระเบียบปฏิบัติที่เกี่ยวข้องกับการค้าอัญมณี ตลอดจนทั้งรวบรวมปัญหาที่เกิดขึ้นเพื่อเสนอแนะแนวทางแก้ไข และหาแนวทางในการปฏิบัติงานร่วมกัน เพื่อสนับสนุนให้ประเทศไทยสามารถเป็นศูนย์กลางการค้าอัญมณีและเครื่องประดับที่ได้รับการยอมรับ

ประชาชนที่พบเห็นเหตุการณ์ที่กระทบต่อส่วนรวม หรือไม่ได้รับความเป็นธรรม ใช้สิทธิร้องเรียนไม่เพียงเพื่อตัวท่าน แต่เพื่อส่วนรวมด้วย ผู้ตรวจการแผ่นดินจะรักษาความเป็นธรรมให้เกิดขึ้นในสังคมไทย

[ลงโทษน้อยเกินไปหรือเปล่า]

นายอำนาจ ไปนั่งกินข้าวที่ร้านข้าวต้มไต้รุ่งของนายอำนาจที่บริเวณหน้าปากซอย และเกิดมีปากเสียงกับนายอำนาจเจ้าของร้าน จนถึงขั้นทำร้ายร่างกายกันเกิดขึ้น นายอำนาจจึงได้แจ้งความดำเนินคดี

ต่อมา ศาลมีคำพิพากษาจำคุกนายอำนาจเป็นเวลา 3 ปี โทษฐานทำร้ายร่างกายจนเป็นเหตุให้ผู้ถูกกระทำได้รับอันตรายสาหัส แต่มีเหตุบรรเทาโทษ จึงให้รอการลงโทษไว้ 2 ปี

เรื่องนี้สร้างความไม่พอใจต่อนายอำนาจเป็นอย่างมาก เพราะนายอำนาจคิดว่า นายอำนาจได้รับโทษน้อยกว่าความเป็นจริง ทั้งๆ ที่ในวันเกิดเหตุ นายอำนาจมีพฤติการณ์ในลักษณะชิงทรัพย์ โดยการใช้อัตราใบละ 100 บาท 1 ใบ วางทับบนมัดกระดาษที่มีขนาดเท่ากับธนบัตรจริงมาจ่ายค่าอาหาร และเมื่อมีการทะเลาะกันเกิดขึ้น ได้ลงมือทำร้ายร่างกายนายอำนาจและภรรยาจนบาดเจ็บสาหัส อีกทั้งพยายามหลบหนี แต่ลูกค้าในร้านช่วยจับไว้ได้ นอกจากนี้ยังมีพยานรู้เห็นเป็นจำนวนมาก แต่พนักงานอัยการซึ่งมีความสนิทสนมกับญาติผู้ต้องหา กลับสั่งฟ้องเป็นคดีทำร้ายร่างกาย เพื่อช่วยเหลือจำเลยให้มีคำรับโทษตามความเป็นจริง ผู้ร้องเรียนจึงนำเรื่องดังกล่าวร้องเรียนมายังผู้ตรวจการแผ่นดินเพื่อขอความเป็นธรรมในกรณีดังกล่าว

ผู้ตรวจการแผ่นดินได้ตรวจสอบข้อเท็จจริงเพื่อให้ความเป็นธรรมกับทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง โดยพิจารณาจากข้อเท็จจริงตามคำร้องเรียนและหนังสือชี้แจงและเอกสารที่เกี่ยวข้องจากหน่วยงานต้นสังกัดของพนักงานอัยการที่ถูกร้องเรียน โดยมีเหตุอันสงสัยว่า พนักงานอัยการจะปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบเกี่ยวกับสำนวนคดีอาญา ซึ่งเป็นคดีระหว่างนายอำนวยการและนายอำนวยการในข้อหาฐานชิงทรัพย์ โดยใช้กำลังประทุษร้ายเป็นเหตุให้ภรรยาของอำนวยการได้รับอันตรายสาหัสหรือไม่

โดยหน่วยงานต้นสังกัดของพนักงานอัยการที่ถูกร้องเรียนได้มีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนชั้นต้น เพื่อทำการสอบสวนเรื่องร้องเรียนดังกล่าวแล้ว

คดีนี้นายอำนวยการ (ผู้ต้องหา) อายุ 57 ปี ไปอยู่ที่ร้านที่เกิดเหตุ 2 ชั่วโมง สาเหตุที่มีการทำร้ายร่างกายกัน เนื่องมาจากการไม่พอใจในการให้บริการเมื่อนายอำนวยการหยิบเงินออกมา ฝ่ายนายอำนวยการก็คิดว่าจะให้เงินแต่กลับมีกระดากที่ตัดจากกระดากหนังสือพิมพ์ นายอำนวยการจึงคว้าข้อมือและคอเสื้อนายอำนวยการไว้ ก่อนที่จะมีการชกต่อยกันจนชุลมุน

จากรูปการดังกล่าว จึงฟังไม่ได้ว่านายอำนวยการมีเจตนาจะชิงทรัพย์ การที่อัยการมีคำสั่งไม่ฟ้องฐานชิงทรัพย์เป็นเหตุให้ผู้อื่นได้รับอันตรายจึงชอบแล้ว และไม่ปรากฏหลักฐานอื่นใดที่แสดงให้เห็นว่า เจ้าหน้าที่ได้กระทำโดยไม่สุจริตเพื่อช่วยเหลือผู้ต้องหา แต่การที่เจ้าหน้าที่เจ้าของสำนวนใช้เวลาในการพิจารณานานถึง 4 เดือนเศษ ถือเป็นปฏิบัติหน้าที่ที่ล่าช้า ไม่เป็นไปตามระเบียบของหน่วยงาน ว่าด้วยการดำเนินคดีอาญาของพนักงาน ในประเด็นนี้จึงมีความเห็นและคำสั่งว่า เป็นการกระทำผิดวินัยฐานไม่ปฏิบัติตามระเบียบแบบแผนของทางราชการ

คณะกรรมการจึงมีมติให้ลงโทษพนักงานอัยการทั้งสองคน สถานภาคทัณฑ์ และว่ากล่าวตักเตือน การปฏิบัติราชการแก่พนักงานอัยการที่เป็นผู้บังคับ

บัญชา ให้ใช้ความระมัดระวังและละเอียดรอบคอบในการปฏิบัติหน้าที่ ให้เป็นไปตามแบบแผนของทางราชการต่อไป

ในส่วนการพิจารณาอรรถคดีของศาลนั้น ผู้ตรวจการแผ่นดินไม่มีอำนาจที่จะก้าวล่วงการพิจารณาพิพากษาอรรถคดีของศาลได้ คดีจึงสิ้นสุดแค่เพียงเท่านั้น แต่ระหว่างนายอานวยและนายอานาจ คงจะมีเรื่องกินแหนงแคลงใจกันตลอดไป

นายอานวย เมื่อทราบผลการดำเนินการแล้ว ได้แต่คิดในใจว่า เรื่องที่เกิดขึ้นนั้น เกิดจากความใจร้อนแท้ๆ ภรรยา ก็มาเจ็บ ข้าวของก็เสียหาย... ไม่น่าเลย.. แต่อย่างน้อย การร้องเรียนต่อผู้ตรวจการแผ่นดินก็สามารถตรวจสอบการทำงานของหน่วยงานรัฐให้มีความเที่ยงธรรมกับประชาชนได้ ไม่ให้หน่วยงานรัฐประพฤติผิดมิชอบต่อประชาชน

[สะพานข้ามแยกที่มีแต่ตอม่อ]

สะพานข้ามแยกที่ถูกสร้างไว้ต่างๆ คาๆ ประชาชนคนใช้ถนนก็เดือดร้อนสิคะ แล้วผู้ตรวจการแผ่นดินจะช่วยได้อย่างไร !!!

นับวันสภาพการจราจร ปริมาณรถยนต์ก็มีแต่จะทวีเพิ่มความหนาแน่นมากขึ้น ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 4 (เพชรเกษม) ซึ่งเป็นถนนสายหลักเส้นเดียวในการเดินทางสู่ภาคใต้ของไทย ต้องรองรับปริมาณรถยนต์ถึง 125,000 คันต่อวัน

เมื่อการจัดการจราจรในระบบทางแยกโดยใช้สัญญาณไฟจราจรไม่สัมพันธ์กับปริมาณรถยนต์จึงจำเป็นต้องปรับรูปแบบการจราจรใหม่ โดยการก่อสร้างสะพานยกระดับข้ามแยก แน่นอันวาระหว่างการก่อสร้างย่อมก่อให้เกิดความไม่สะดวกในการจราจรกับผู้ใชรถยนต์ที่สัญจรผ่านบริเวณดังกล่าวและประชาชนที่อาศัยอยู่บริเวณนั้น แต่ซ้ำร้ายการก่อสร้างเนิ่นนานเป็นแรมปีไม่แล้วเสร็จสักที เหตุนี้...ประชาชนจะต้องทนเดือดร้อนไปอีกนานแค่ไหน ?

เมื่อผู้ตรวจการแผ่นดินรับคำร้องเรียนจากชาวบ้านในชุมชนแห่งหนึ่งว่า ได้รับความเดือดร้อนจากการก่อสร้างสะพานข้ามแยกของกรมทางหลวง มาเป็นเวลาเนิ่นนานแล้ว บริษัทรับเหมาดำเนินการลงเสาตอม่อไว้ 10 ต้น แต่ไม่มีการก่อสร้างต่อให้แล้วเสร็จ ทำให้การจราจรยิ่งติดขัด ถนนก็เป็นหลุมเป็นบ่อ เกิดอุบัติเหตุมากขึ้น เดือดร้อนกันมาหลายปี ผู้ตรวจการแผ่นดิน จึงได้รับแสวงหาข้อเท็จจริงว่าเกิดอะไรขึ้น โดยสอบถามจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้ทราบถึงเหตุของปัญหาว่า หน่วยงานมีปัญหาดิฉันทำอะไร ในการก่อสร้าง ทำให้โครงการนี้ก่อสร้างไม่แล้วเสร็จ และไม่มีควมคืบหน้า ในการก่อสร้างปล่อยให้ทิ้งร้างไว้นาน

ในที่สุดก็ทราบว่า สาเหตุของการก่อสร้างไม่แล้วเสร็จ เพราะผู้รับเหมา จ้างงานแต่ก็ต้องใช้เวลาพอสมควร กว่าจะได้ผู้รับเหมารายใหม่มาดำเนินการต่อ แล้วตอม่อ 10 ต้น กลางถนนที่ขรุขระเป็นหลุมเป็นบ่อ จนทำให้เกิดอุบัติเหตุ บ่อยครั้งนั้นเล่า?

การลงพื้นที่เพื่อไปดูสภาพพื้นที่จริงและหารือร่วมกับหน่วยงาน ที่เกี่ยวข้องและประชาชนในพื้นที่ น่าจะเป็นแนวทางในการแก้ไขปัญหา เรื่องนี้ได้ ผู้ตรวจการแผ่นดินจึงเชิญกรมทางหลวง อำเภอบึงสามพัน และประชาชนผู้ได้รับผลกระทบ ร่วมหารือถึงปัญหาดังกล่าว หลายฝ่าย ได้แสดงความคิดเห็นหลากหลาย แต่สุดท้ายเป้าหมายของเรื่องนี้คือ เพื่อบรรเทาปัญหาความเดือดร้อนให้กับประชาชน

ทุกฝ่ายต่างก็เห็นด้วยว่า เมื่อยังดำเนินการก่อสร้างต่อไปไม่ได้ แต่การ จะปล่อยให้ประชาชนทนทุกข์ รับประทานเดือดร้อนต่อไปก็ไม่ได้เช่นกัน จึงต้องเร่งบรรเทาความเดือดร้อนนั้นเสียก่อน

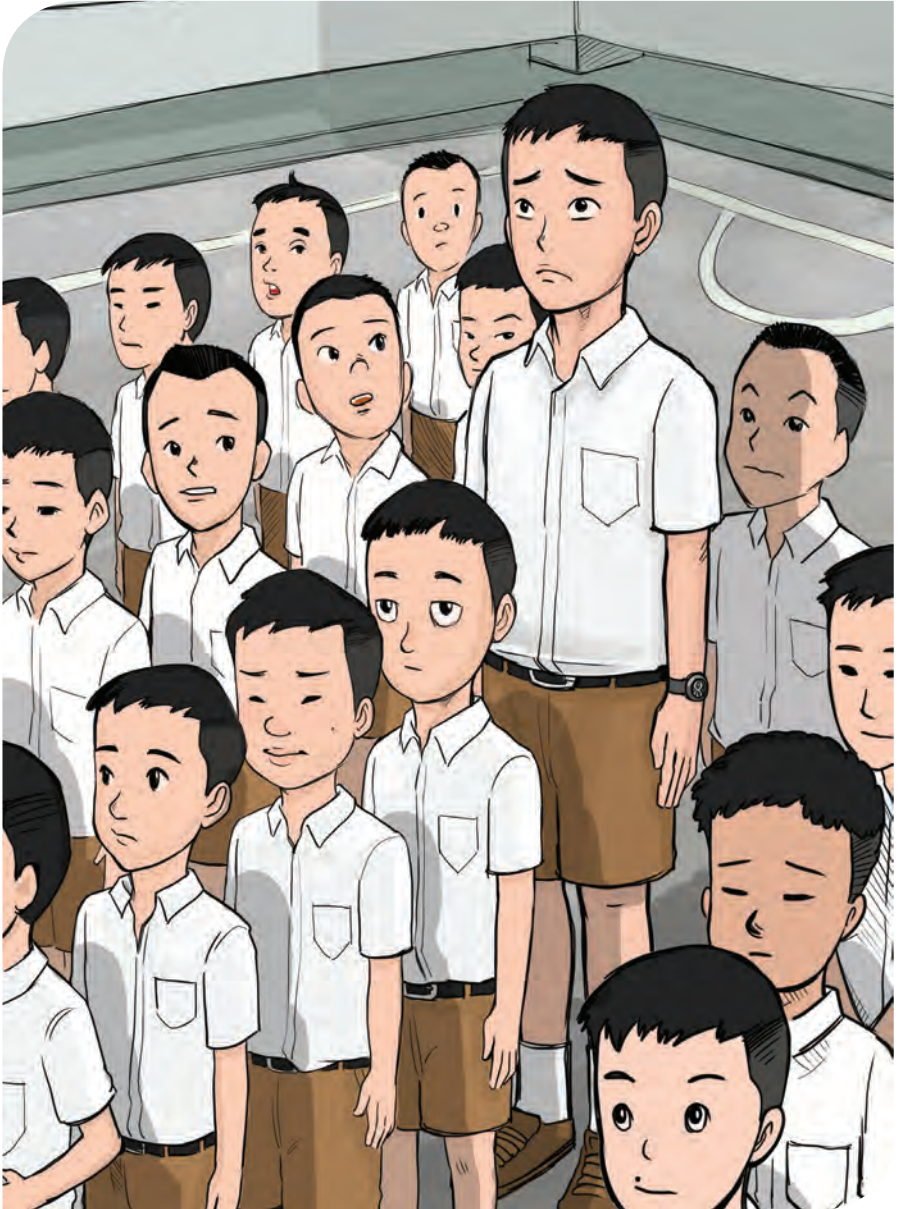
ที่ประชุมจึงมีมติให้รื้อถอนเสาตอม่อทั้ง 10 ต้นและฐานคอนกรีต ที่ก่อสร้างค้างไว้ออกไปทั้งหมดก่อน รวมทั้งปรับพื้นผิวถนนที่มีการขุดไว้ เพื่อเปิดเส้นทางให้ประชาชนสามารถสัญจรได้อย่างสะดวกมากขึ้น

สำหรับโครงการก่อสร้างสะพานข้ามแยกตามรูปแบบเดิม ก็ให้เร่งดำเนินการจัดหาผู้รับเหมารายใหม่ แม้ต้องใช้ระยะเวลาก็ตาม และขอให้ดำเนินการผ่านกระบวนการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนที่ได้รับผลกระทบอย่างทั่วถึง เพื่อให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมด้วย

ถึงแม้เรื่องนี้ผู้ตรวจการแผ่นดินจะมีคำวินิจฉัยแล้ว แต่ก็เชื่อว่าจะปล่อยให้จบไปแค่นั้น ผู้ตรวจการแผ่นดินยังคงมีการติดตามการดำเนินงานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ในการร่วมกันแก้ไขและบรรเทาปัญหาความเดือดร้อนของประชาชน จนการดำเนินการทุบทำลายเสาตอม่อ และปรับผิวจราจรแล้วเสร็จ

ปัญหาความเดือดร้อนของประชาชนที่สั่งสมมานาน อาจก่อให้เกิดความขัดแย้งระหว่างหน่วยงานของรัฐกับประชาชน จนไม่อาจหาทางออกร่วมกันได้ หลักการเจรจาไกล่เกลี่ยและการมีส่วนร่วมที่ผู้ตรวจการแผ่นดินใช้ในเรื่องนี้ เพื่อให้ทุกฝ่ายได้ร่วมมือกันในการแก้ไขปัญหาดังกล่าว แม้หน่วยงานจะทำถูกกฎหมาย ถูกขั้นตอนแล้วก็ตาม แต่หากก่อให้เกิดความเดือดร้อนกับประชาชนทุกเรือนั้นต้องได้รับการบรรเทาและแก้ไขให้หมดสิ้นไปเช่นกัน

[ปัญหาการลืม...ที่ยังไม่สาย]

เรื่องนี้เป็นเรื่องที่ร้องเรียนมายังผู้ตรวจการแผ่นดิน ถึงความทุกข์ร้อนของนางโชติ ผู้เป็นแม่ที่มีต่อลูก คือ เด็กชายแดง ที่ได้รับความไม่เป็นธรรมจากความล่าช้า กรณีขอการแจ้งเกิดเกินกำหนด

จากคำร้องเรียนของนางโชติ "เมื่อ 11 ปีที่แล้ว ดิฉันได้คลอดบุตรที่โรงพยาบาลสอยดาว จังหวัดจันทบุรี แต่มิได้แจ้งเกิดบุตร เป็นเพราะฉันทำงานไม่เป็นหลักแหล่ง ย้ายที่อยู่อาศัยตามงานไปจังหวัดต่างๆ จนลืมไปว่าลูกเรายังมิได้แจ้งเกิด

ภายหลังคิดได้ว่า ลูกจะมีปัญหาในการดำเนินชีวิต เพราะไม่มีใบแจ้งเกิด จึงได้ไปทำเรื่องขอแจ้งเกิดที่เกินกำหนดของบุตรชายที่เทศบาลตำบลหาดทรายขาว จังหวัดเลย

เวลาผ่านไป การขอแจ้งเกิดก็ไม่คืบหน้า จึงไปยื่นคำร้องพร้อมหลักฐานที่อำเภอพรหมบุรี จังหวัดสิงห์บุรี เพื่อส่งเรื่องให้นายทะเบียนอำเภอสอยดาว ดำเนินการตามระเบียบสำนักทะเบียนกลาง แต่ก็ไม่ได้รับการแก้ไขแต่อย่างใด

อยู่มาวันหนึ่งได้เห็นการโฆษณาของสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินทางโทรทัศน์ว่า "หากไม่ได้รับความเป็นธรรมจากเจ้าหน้าที่รัฐ หรือหน่วยงานรัฐ

ให้ร้องเรียนมาได้ ทางโทร. 1676 จึงตัดสินใจโทรศัพท์มาร้องเรียนต่อผู้ตรวจการแผ่นดิน" ซึ่งหลังจากโทรศัพท์ไปการร้องเรียนในวันนั้นแล้ว ชีวิตของเธอเริ่มจะมีความหวัง

"มีเจ้าหน้าที่ติดต่อมาหาฉัน บอกว่าจะจัดการเป็นธุระให้ ฉันรู้สึกมีความหวังในเรื่องการขอสิทธิแจ้งเกิดของลูก" นางโชติกล่าว

เมื่อเข้าสู่กระบวนการตามขั้นตอนการตรวจสอบหาข้อเท็จจริง สรุปได้ว่า

นางโชติคลอดบุตร (ค.ช.แดง) ที่โรงพยาบาลสอยดาว จังหวัดจันทบุรี และมีได้แจ้งเกิดบุตร ประกอบกับนางโชติทำงานก่อสร้าง ทำให้ต้องย้ายถิ่นฐานที่อยู่อาศัยไปตามจังหวัดต่างๆ จนกระทั่งเด็กชายแดงได้เข้าเรียนหนังสือที่อำเภอพรหมบุรี จังหวัดสิงห์บุรี นางโชติจึงไปยื่นคำร้องพร้อมเอกสารหลักฐานที่อำเภอพรหมบุรี จังหวัดสิงห์บุรี ซึ่งอำเภอพรหมบุรีได้ทำหนังสือส่งเรื่องให้นายทะเบียนอำเภอสอยดาว ดำเนินการตามระเบียบสำนักทะเบียนกลางต่อไป

ต่อมา เทศบาลตำบลทรายขาว จังหวัดจันทบุรี ได้โทรมาแจ้งกับนางโชติว่า กรณีของนางโชติที่ขอแจ้งเกิดเกินกำหนด ต้องทำประชาคมหมู่บ้านและต้องรอผลการสอบสวนก่อน

ผู้ตรวจการแผ่นดินจึงได้มอบหมายให้เจ้าหน้าที่สอบสวนประสานงานและตรวจสอบข้อเท็จจริงไปยังฝ่ายทะเบียน เทศบาลตำบลทรายขาว จังหวัดจันทบุรี ได้ความว่า

การแจ้งเกิด ต้องแจ้งต่อนายทะเบียนในท้องที่เด็กเกิด หรือท้องที่ที่สามารถไปแจ้งได้ ภายใน 15 วัน นับจากวันที่เด็กเกิด หรือถ้าไม่สามารถแจ้งได้ตามกำหนด ให้แจ้งภายหลังได้ แต่ต้องไม่เกิน 30 วัน นับแต่วันเกิด

แต่ในกรณีของนางโชติที่ได้ยื่นเรื่องไว้ นั้น เป็นกรณีการแจ้งเกิดเกินกำหนด เนื่องจากเด็กชายแดงอายุเกิน 7 ปีแล้ว กรณีนี้จะต้องมีการทำประชาคมหมู่บ้าน ซึ่งนางโชติ ผู้เป็นแม่อยู่อาศัยไม่เป็นหลักแหล่ง จึงทำให้

รู้จักคนไม่มาก การดำเนินการจึงเป็นไปด้วยความล่าช้า ซึ่งเทศบาลตำบลทรายขาวได้เร่งประสานกับอำเภอพรหมบุรี จังหวัดสิงห์บุรีแล้ว เมื่อได้รับแจ้งแล้วก็จะส่งเรื่องให้อำเภอสอยดาว จังหวัดจันทบุรี พิจารณานุมัติอีกครั้ง

ผู้ตรวจการแผ่นดินจึงได้ทำหนังสือขอให้จังหวัดจันทบุรี ชี้แจงข้อเท็จจริง และส่งเอกสารหลักฐานเกี่ยวกับเรื่องร้องเรียนดังกล่าว ภายใน 30 วัน

เมื่อได้หนังสือจากผู้ตรวจการแผ่นดิน ทางจังหวัดจันทบุรีได้ประสานสำนักงานเทศบาลตำบลทรายขาว อำเภอสอยดาว จังหวัดจันทบุรี ให้ตรวจสอบข้อเท็จจริงในกรณีดังกล่าว ปรากฏว่า สำนักทะเบียนท้องถิ่น เทศบาลตำบลทรายขาวได้ดำเนินการแจ้งเกิดเงินกำหนดให้แก่เด็กชายแดงเรียบร้อยแล้ว

เรื่องร้องเรียนนี้ เป็นกรณีการแก้ไขความเดือดร้อนที่ผู้ตรวจการแผ่นดินประสานงานในการขอความร่วมมือจากหน่วยงานต่างๆ และได้รับความร่วมมือจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเป็นอย่างดี

ในที่สุด ค.ช.แดง บุตรของนางโชติ ผู้ร้องเรียน ได้รับสูติบัตรเรียบร้อยแล้ว เรื่องร้องเรียนจึงได้ยุติ

11 ปี กักับการรอคอยที่ยังไม่สาย

[คนพิการก็มีสิทธิ เป็นผู้พิพากษา]

ผู้ตรวจการแผ่นดินให้ความสำคัญกับคำว่า สิทธิ เท่าเทียม และเป็นธรรม
ธีรยุทธ เนติบัณฑิตหนุ่ม ผู้มีความใฝ่ฝันอยากเป็นผู้พิพากษา แม้ธีรยุทธ
จะพิการร่างกายเป็นโปลิโอมาแต่เด็กๆ แต่ธีรยุทธก็ไม่เคยย่อท้อและทิ้ง
ความฝันของเขา เขาได้สมัครเข้าทดสอบความรู้เพื่อเข้ารับการบรรจุเป็น
ข้าราชการตุลาการ ในตำแหน่งผู้ช่วยผู้พิพากษา ประจำปี 2552

ด้วยความรู้ความสามารถและความมุ่งมั่นตั้งใจของธีรยุทธ เขาสามารถ
สอบผ่านข้อเขียนในรอบแรก และเข้ารับการตรวจร่างกายตามระเบียบของ
ข้าราชการตุลาการ แต่เมื่อถึงวันประกาศรายชื่อผู้มีสิทธิสอบรอบสอง
กลับไม่ปรากฏรายชื่อของธีรยุทธ

เป็นเพราะเหตุใด? จึงไม่มีชื่อของธีรยุทธในรายชื่อผู้มีสิทธิสอบ
รอบสอง? คำถามที่อยู่ภายในใจของธีรยุทธ

เขาไม่รอช้าที่จะหาคำตอบดังกล่าวให้กับตนเอง จึงยื่นเรื่องสอบถาม
ไปยังคณะกรรมการศาลยุติธรรม

คำตอบที่ได้คือ ธีรยุทธมีสภาพร่างกายและจิตใจไม่เหมาะสม
ต่อการปฏิบัติหน้าที่ข้าราชการตุลาการ ตามพระราชบัญญัติระเบียบ
ข้าราชการฝ่ายตุลาการศาลยุติธรรม พ.ศ. 2543 มาตรา 26(10) ความเป็นว่า

"ไม่เป็นคนไร้ความสามารถ คนเสมือนไร้ความสามารถ คนวิกลจริต หรือจิตฟั่นเฟือน ไม่สมประกอบ หรือมีกายหรือจิตใจไม่เหมาะสมที่จะเป็นข้าราชการตุลาการ หรือเป็นโรคที่ระบุไว้ในระเบียบของ ก.ต."

ธีรยุทธคิดว่า เขาไม่ได้รับความเป็นธรรมจากกฎหมายฉบับดังกล่าว ทั้งที่เขาเป็นผู้มีความรู้ความสามารถ และมีความพร้อมในการปฏิบัติหน้าที่ ข้าราชการตุลาการ จนสอบผ่านข้อเขียนในรอบแรกแล้ว แต่กลับถูกคัดสิทธิ ไม่อาจเข้าสอบรอบสองได้ เพียงเพราะเขาเป็นโพลิโอมายตั้งแต่เด็ก ซึ่งความพิการดังกล่าว เขาก็ไม่อาจเลือกที่จะไม่เป็นได้

อีกหนทางที่ธีรยุทธมองว่าน่าจะคืนสิทธิ ความเท่าเทียม และให้ความเป็นธรรมกับเขาและคนพิการในสังคมได้ คือ "ผู้ตรวจการแผ่นดิน"

ธีรยุทธ จึงได้ยื่นคำร้องขอความเป็นธรรมต่อผู้ตรวจการแผ่นดิน

เมื่อผู้ตรวจการแผ่นดินรับเรื่องร้องเรียนดังกล่าวแล้ว ได้เล็งเห็นถึงความไม่เป็นธรรมที่เกิดขึ้น จึงได้ให้เจ้าหน้าที่ศึกษาข้อมูลที่ผ่านมา และขอกฎหมายที่เกี่ยวข้อง พบว่า การพิจารณาของคณะกรรมการศาลยุติธรรม โดยอาศัยอำนาจตามพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการฝ่ายตุลาการ ศาลยุติธรรม พ.ศ.2543 มาตรา 26(10) คัดสิทธิธีรยุทธนั้น ชอบด้วยกฎหมายแล้ว แต่บทบัญญัติของข้อกฎหมายดังกล่าว ก่อให้เกิดความไม่เป็นธรรมกับธีรยุทธและคนพิการอื่นๆ ที่มีคุณสมบัติ ความรู้ ความสามารถ สอบผ่านข้อเขียนรอบแรกมาได้

ผู้ตรวจการแผ่นดินจึงได้ค้นหาข้อเท็จจริงที่เกี่ยวข้องกับเรื่องดังกล่าวเพิ่มเติม พบว่า ในกรณีลักษณะเดียวกันนี้ ศาลรัฐธรรมนูญได้เคยมีคำวินิจฉัยว่า มาตรา 26(10) แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการฝ่ายตุลาการ ศาลยุติธรรม พ.ศ.2543 ไม่ขัดกับมาตรา 30 วรรคสาม ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 ที่ว่า "การเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อบุคคล เพราะเหตุแห่งความแตกต่างในเรื่องถิ่นกำเนิด เชื้อชาติ

ภาษา เพศ อายุ สภาพทางกาย หรือสุขภาพ สถานะของบุคคล ฐานะทางเศรษฐกิจหรือสังคม ความเชื่อทางศาสนา การศึกษาอบรม หรือความคิดเห็นทางการเมือง อันไม่ขัดต่อบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญจะกระทำมิได้"

ต่อมา ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 มาตรา 30 วรรคสาม ได้มีการแก้ไขเพิ่มเติมคำว่า "ความพิการ" เข้าไปด้วยแล้ว

ผู้ตรวจการแผ่นดินจึงเห็นว่า พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการฝ่ายตุลาการศาลยุติธรรม พ.ศ.2543 เป็นกฎหมายที่ให้มีการใช้ดุลยพินิจ และอาจก่อให้เกิดความไม่เป็นธรรมต่อผู้สมัครบางคน เพราะเหตุแห่งความแตกต่างในเรื่องสภาพทางกาย ซึ่งต้องห้ามในมาตรา 30 ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550

ผู้ตรวจการแผ่นดินจึงได้ส่งเรื่องพร้อมความเห็นดังกล่าวไปยังศาลรัฐธรรมนูญ เพื่อพิจารณาวินิจฉัยให้เป็นแนวทางการปฏิบัติต่อผู้มีร่างกายพิการกรณีบรรจุเป็นข้าราชการตุลาการต่อไป

ต่อมา ศาลรัฐธรรมนูญได้มีคำวินิจฉัยโดยเห็นพ้องตามความเห็นของผู้ตรวจการแผ่นดินว่า บทบัญญัติตามพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าวขัดต่อหลักการไม่เลือกปฏิบัติต่อบุคคล เพราะเหตุแห่งความแตกต่างในเรื่องของความพิการ ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550

ผลของคำวินิจฉัยดังกล่าว ทำให้รัฐธรรมนูญได้มีโอกาสเข้ารับการทดสอบความรู้ในรอบสอง เพื่อบรรจุเป็นข้าราชการตุลาการตามที่เขาไฝฝันและตั้งใจ เช่นเดียวกับผู้ผ่านการทดสอบคนอื่นๆ ที่มีร่างกายปกติ

นั่นเป็นเพราะผู้ตรวจการแผ่นดินเล็งเห็นถึงความสำคัญของสิทธิและความเป็นธรรมที่ประชาชนทุกคนควรได้รับอย่างเท่าเทียม

[ขอยกเว้นค่าธรรมเนียม ฟ้องคดีศาลปกครอง]

จะว่าไป คงไม่มีใครอยากมีปัญหาเกี่ยวกับหน่วยงานของรัฐ แต่หากเหตุการณ์มันมาถึงหน้าประตูบ้าน ก็ต้องต่อสู้เพื่อรักษาสิทธิของตนเอง เมื่อถูกหน่วยงานของรัฐกระทำละเมิด สุดท้ายการยื่นฟ้องคดีหน่วยงานของรัฐต่อศาลปกครอง ฐานกระทำละเมิดที่ทำให้ประชาชนได้รับความเสียหาย จึงเป็นหนทางที่ประชาชนจะได้รับการชดเชยเยียวยา หากศาลพิจารณาว่าหน่วยงานของรัฐกระทำละเมิดจริง

แต่ก่อนที่จะนำคดีขึ้นสู่ศาลได้นั้น ผู้ฟ้องคดีจะต้องมีเงินไปจ่ายค่าธรรมเนียมศาลเสียก่อน แล้วคนจนที่ไม่มีเงินจ่ายค่าธรรมเนียมศาล จะทำเช่นไรได้?

พรเทพ มีข้อพิพาทกับหน่วยงานของรัฐแห่งหนึ่งในคดีละเมิด และเตรียมยื่นฟ้องต่อศาลปกครองเพื่อเรียกร้องค่าเสียหายจากหน่วยงานของรัฐ แต่ศาลปกครองมีระเบียบกำหนดให้ผู้ยื่นฟ้องคดี จะต้องเสียค่าธรรมเนียมศาลในอัตราร้อยละ 2.5 ของทุนทรัพย์ แต่ไม่เกิน 200,000 บาท

พรเทพเคยยื่นฟ้องคดีมาก่อนหน้านี้แล้ว 1 คดี โดยได้กู้ยืมเงินบุคคลอื่น มาจ่ายค่าธรรมเนียมศาลไปแล้ว จึงทำให้ไม่มีเงินเพียงพอมาจ่าย ค่าธรรมเนียมศาลในคดีที่จะยื่นฟ้องใหม่ได้

พรเทพจะทำอย่างไร จะขอคิดค้างค่าธรรมเนียมศาลไว้ก่อน รอหักเงิน หลังจากชนะคดีแล้วได้หรือไม่???

พรเทพ คิดไม่ตกว่าควรทำเช่นไรดี จึงเข้าปรึกษากับเจ้าหน้าที่รับเรื่อง ร้องเรียนที่สำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดิน ที่ตั้งอาคารอยู่ใกล้ๆ ศาลปกครองนั่นเอง

ในที่สุด พรเทพก็ยื่นเรื่องร้องเรียนต่อผู้ตรวจการแผ่นดิน เพื่อขอให้ พิจารณาหาทางแก้ไขเยียวยาความทุกข์ร้อนให้พรเทพและพี่น้องประชาชน ผู้ยากไร้ต่อไป

เมื่อผู้ตรวจการแผ่นดินได้พิจารณาคำร้องของพรเทพแล้ว เห็นว่า แนวทางปฏิบัติของศาลปกครองดังกล่าว มีความแตกต่างจากแนวทางของ ศาลยุติธรรม และน่าจะไม่เป็นธรรมต่อผู้ยื่นฟ้องคดีต่อศาลปกครอง สมควร ที่จะมีการปรับปรุงแก้ไขกฎหมายที่เกี่ยวข้อง โดยขอให้มีการฟ้องคดีอย่าง อนุญาโต

เพราะก่อนที่จะมีศาลปกครอง การฟ้องคดีปกครองจะต้องยื่นฟ้องคดี ต่อศาลชั้นต้นที่มีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีในส่วนคดีแพ่ง หากคู่ความคนใด เป็นคนมีฐานะยากจนไม่มีทรัพย์สินพอที่จะเสียค่าธรรมเนียมศาล ก็สามารถ ที่จะขออนุญาตต่อศาลดำเนินคดีเป็นคดีอนุญาโต ตามประมวลกฎหมายวิธี พิจารณาความแพ่ง

แต่เมื่อมีศาลปกครองตามพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธี พิจารณาคดีปกครอง พ.ศ.2542 การฟ้องคดีทางปกครองจะต้องเสีย ค่าธรรมเนียมศาลในอัตรา 2.5 ของทุนทรัพย์ แต่ไม่เกิน 200,000 บาท โดยไม่เปิดโอกาสให้คนที่ฐานะยากจน ยื่นฟ้องเป็นคดีอนุญาโตได้เช่นเดียวกับ กับคดีแพ่งทั่วไป

ดังนั้น เพื่อเป็นการช่วยเหลือประชาชนที่ได้รับความเดือดร้อน ผู้ตรวจการแผ่นดินจึงได้ส่งเรื่องดังกล่าว พร้อมความเห็นให้แก่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา นายกรัฐมนตรี และประธาน ศาลปกครองสูงสุด เพื่อพิจารณาคำเนิการตามความเห็น ข้อเสนอแนะของผู้ตรวจการแผ่นดินต่อไป

ต่อมา เมื่อศาลปกครองนำความเห็นของผู้ตรวจการแผ่นดินไปพิจารณาแล้ว ได้รวบรวมสภาพความรุนแรงของปัญหาดังกล่าว มีความเห็นพ้องกับความเห็นของผู้ตรวจการแผ่นดิน

จากเหตุดังกล่าว จึงมีการนำไปสู่การแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง ตามพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง (ฉบับที่ 3) พ.ศ.2548 ประกาศ ณ วันที่ 31 มกราคม 2548 ซึ่งมีสาระสำคัญ เกี่ยวกับการยกเว้นค่าธรรมเนียมสำหรับผู้ฟ้องคดีที่ไม่มีทรัพย์สินเพียงพอ หรือโดยสถานะของผู้ขอ ถ้าไม่ได้รับการยกเว้นค่าธรรมเนียมศาลแล้ว จะได้รับความเดือดร้อนเกินสมควรไว้แล้ว ในมาตรา 45/1 แห่งพระราชบัญญัติฉบับดังกล่าว

หากในวันนั้น พรเทพไม่เดินเข้ามาที่สำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดิน เพื่อเล่าทุกข์ร้อนของคุณ ผู้คนยากจนคงไม่มีโอกาสยื่นฟ้องคดีต่อศาลปกครอง ทั้งที่มีทุกข์ร้อนเคิมที่ได้รับจากการปฏิบัติหน้าที่ หรือการกระทำละเมิดจากหน่วยงานรัฐ แล้วยังไม่มีทุนทรัพย์เพียงพอที่จะขอความยุติธรรมต่อศาลปกครองอีก

และนี่คือ "การทำงานของผู้ตรวจการแผ่นดิน ที่แก้ไขทุกข์ร้อนให้ประชาชน มุ่งมั่นพัฒนาธรรมาภิบาล"

[ทำเทียบเรือ]

ประสิทธิ์ ประกอบธุรกิจขนส่งทางน้ำ บริเวณท่าเรือแห่งหนึ่ง โดยได้ทำสัญญาเช่ากับเทศบาล ต่อมาได้มีข้อพิพาทกัน ในกรณีการซ่อมแซมพื้นผิวท่าเทียบเรือให้มีความมั่นคงแข็งแรง สามารถรับน้ำหนักบรรทุกจากการขนส่งทางเรือได้ ซึ่งเทศบาลได้แจ้งว่า การซ่อมแซมดังกล่าวไม่ได้มาตรฐาน และธนาคารจังหวัดได้มีหนังสือแจ้งให้ประสิทธิ์ ดำเนินการปฏิบัติตามแนวทางของทางราชการ

ประสิทธิ์จะได้ดำเนินการปรับปรุงท่าเรือใหม่อีกครั้ง แต่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้มีคำสั่งห้ามใช้และให้เคลื่อนย้ายครุฑ ขนาด 150 คันของเขาออกไปจากท่าเรือ ด้วยสาเหตุว่า การซ่อมแซมพื้นผิวท่าเรือไม่ได้มาตรฐาน และได้มีคำสั่งปิดท่าเรือ และให้ประสิทธิ์ขนย้ายทรัพย์สินและคนงานออกไปโดยเร็ว แม้ว่าประสิทธิ์จะประสานงานขอปรับปรุงแก้ไขการซ่อมแซมท่าเทียบเรือใหม่แต่ก็ไม่เป็นผล ทางเทศบาลยังคงยืนยันให้ประสิทธิ์ย้ายออกไปจากท่าเทียบเรือดังกล่าวโดยเร็ว

เมื่อมองหากทางออกไม่เจอ ประสิทธิ์จึงหวังพึ่งผู้ตรวจการแผ่นดินเพื่อขอความเป็นธรรม และช่วยในการเจรจากับเทศบาล ในการหาข้อยุติจากเรื่องดังกล่าว เพื่อที่เขาจะได้ประกอบธุรกิจต่อไป

ผู้ตรวจการแผ่นดินจึงได้ขอให้เทศบาลชี้แจงข้อเท็จจริงตามคำร้องเรียนพร้อมลงพื้นที่เพื่อตรวจสอบสถานที่ และประชุมร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อหาแนวทางการแก้ไขปัญหาความเดือดร้อน

จากการประชุมร่วมกัน สรุปได้ว่า เทศบาลเสนอให้ประสิทธิ์ปฏิบัติ ตามเงื่อนไขของทางเทศบาล โดยให้จัดหาวิศวกรมารับรองรายละเอียด การประยุกต์ใช้งานเครน และการกระจายน้ำหนักบรรทุกจากเครนลงสู่พื้น ทำเทียบเรือ รวมถึงการรับรองความมั่นคงแข็งแรงของการซ่อมแซมพื้นผิว ทำเทียบเรือ และชำระค่าธรรมเนียมในการใช้บริการทำเทียบเรือที่ติดค้ำ กับทางเทศบาล พร้อมทั้งจัดทำข้อตกลงการใช้บริการทำเทียบเรือกับ เทศบาล เมื่อดำเนินการตามข้อเสนอทั้งหมดของเทศบาลแล้ว นอกจากนี้ จะต้องปฏิบัติตามข้อกำหนดการใช้งานทำเทียบเรือตามที่กรมการขนส่ง ทางน้ำและพาณิชย์น้ำกำหนด

เมื่อได้ข้อสรุปจากที่ประชุมแล้ว ประสิทธิ์ยินดีที่จะดำเนินการตามข้อเสนอ ของเทศบาลทุกประการ โดยประสิทธิ์ได้ให้เทศบาลเข้ามาตรวจสอบการ ซ่อมแซมแก้ไขทำเทียบเรือหลายครั้ง ตลอดจนมีการประชุมร่วมกันระหว่าง ผู้ตรวจการแผ่นดินและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องอีกหลายครั้ง เพื่อช่วยให้งาน ซ่อมแซมทำเทียบเรือไปเป็นตามมาตรฐานทางวิศวกรรม มีความปลอดภัย แก่ชีวิตและทรัพย์สินของประชาชนในพื้นที่ ตลอดจนเป็นการคุ้มครอง ทรัพย์สินของทางราชการ

เมื่อประสิทธิ์ได้ปฏิบัติตามข้อเสนอของทางเทศบาลครบทุกข้อแล้ว เทศบาลจึงได้เปิดทำเทียบเรือ ให้ประสิทธิ์ดำเนินการธุรกิจได้ตามปกติ

ประสิทธิ์ได้ทำหน้าที่ขอขอบคุณผู้ตรวจการแผ่นดินเป็นอย่างยิ่ง ที่ได้เป็น ตัวกลางในการประสานงานและช่วยแก้ไขปัญหาคำข้อพิพาท สร้างความ เข้าใจร่วมกันกับเทศบาล ซึ่งเป็นการช่วยให้ปัญหาของเขามีทางออก และนำไปสู่ความเข้าใจอันดีระหว่างประชาชนและหน่วยงานของรัฐ

[แพเสียงดังรบกวน...ใครช่วยที]

[แผลเสียงดังรบกวน ใครช่วยที]

"เบอร์โทรอื่น จะได้ยินเสียงรอสาย แบบ แบบ แบบ ว่าให้รอ แต่เบอร์นี้ จะได้ยินเสียงใจบอกว่า ท่านกำลังเข้าสู่บริการรับฝาก หัวใจลงทะเบียนฝากไว้ตัวเอากลับไป ใจให้เก็บรักษา"

*เนื้อเพลงบางส่วนจากบทเพลงขอใจแลกเบอร์โทร ลิขสิทธิ์ของแกรมมี่โกลด์ (จีเอ็มเอ็ม แกรมมี่)

ลุงชัย : เฮ้ย ไอ้ชิด ข้าทนไม่ไหวแล้ว มันจะมาขอเบอร์โทรอะไรกันนักกันหนา ตอนเวลาคนจะนอนทุกคืน ข้านอนไม่หลับ ไม่ได้พักผ่อนเลย

ลุงชิด : เออใช่ ไอ้ชัย ข้าก็นอนไม่หลับเหมือนกัน เสียงเพลงดังทุกคืนจนข้าจะเป็นโรคประสาทตาย..อยู่แล้ว

ลุงชัย : แล้วเราจะทำยังไงกันดี ข้าได้ไปร้องเรียนที่ศูนย์ดำรงธรรมของจังหวัดแล้ว มีคนมาตรวจสอบ แล้วพบว่ามีการร้องเรียนคนครึกครื้นมากจริงๆ ทางอำเภอเมืองเรียกเจ้าของร้านมาแจ้งข้อกล่าวหา พร้อมว่ากล่าวตักเตือนให้ทำการภายในข้อกำหนดของกฎหมายโดยเคร่งครัด หากยังไม่ปฏิบัติตามแล้วมีคนมาร้องเรียนอีก จะเสนอให้ผู้ว่าราชการจังหวัดสั่งปิดสถานบริการหรือเพิกถอนใบอนุญาตร้านค้า แต่ก็ยังมีเสียงดังอยู่แบบนี้ ยังเห็นไม่มีการแก้ไขให้ดีขึ้น ข้าไปร้องเรียนกับผู้ว่าราชการจังหวัดและหน่วยงานอื่นอีกตั้งหลายหน่วยงาน แต่ก็ไม่เห็นหน่วยงานไหนจะมาจัดการ ตอนนี้ ข้าก็จนปัญญาไม่รู้จะไปร้องเรียน ขอให้หน่วยงานไหนมาช่วยเราได้ก็อีกแล้ว

ลุงชิต : อืม... แต่เมื่อวาน ข้าได้ยินเสียงโฆษณาทางโทรทัศน์ว่า "หากไม่ได้รับความเป็นธรรมจากเจ้าหน้าที่ของรัฐ ร้องเรียนได้ที่สายด่วน 1676 สำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดิน" เราจะลองไปร้องเรียนกันดูดีไหม... เมื่อผู้ตรวจการแผ่นดินจะเป็นที่พึ่งของพวกเราได้

ลุงชัย : เออ ก็ดีเหมือนกันนะ เพราะข้าก็ไม่เห็นหนทางที่จะไปพึ่งพาใครได้อีกแล้ว

หลังจากที่ผู้ตรวจการแผ่นดินได้รับเรื่องร้องเรียนของลุงชัยแล้ว ได้ประสานจังหวัดให้เร่งรีบดำเนินการแก้ไขปัญหา

เมื่อเจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครองของอำเภอเมืองและเจ้าหน้าที่ตำรวจ สถานีตำรวจอรุณ อำเภอเมืองได้ร่วมกันตรวจสอบ ผลปรากฏว่า ผู้ประกอบการร้านอาหารบนแฟมมีการเล่นคนตรีส่งเสียงคังจริง จึงได้จับกุมและแจ้งความดำเนินคดีตามกฎหมาย และเสนอผู้ว่าราชการจังหวัดออกคำสั่งให้หยุดดำเนินกิจการสถานบริการเป็นเวลา 30 วัน

อย่างไรก็ตาม ผู้ตรวจการแผ่นดินเห็นว่า ปัญหาเรือแพส่งเสียงคังรบกวนเป็นปัญหาที่เรื้อรัง สร้างความเดือดร้อนให้แก่ประชาชนมานาน ผู้ตรวจการแผ่นดินจึงได้เสนอแนะให้จังหวัดเร่งรัดกำหนดมาตรการควบคุมเรือแพ ให้สอดคล้องกับความต้องการของประชาชนที่อยู่บริเวณริมฝั่งแม่น้ำ และประกาศใช้บังคับต่อไปโดยเร็ว พร้อมทั้ง ให้มีการควบคุมให้ปฏิบัติตามมาตรการอย่างจริงจังและต่อเนื่อง และหากมีผู้ฝ่าฝืนก็ขอให้จังหวัดดำเนินการทางกฎหมายกับผู้ฝ่าฝืนอย่างเฉียบขาด เพื่อป้องกันมิให้เกิดกรณีร้องเรียนเช่นนี้อีก

ต่อมา จังหวัดได้ออกประกาศ เรื่องขอความร่วมมือผู้ประกอบการเรือแพและผู้ที่เกี่ยวข้อง เพื่อบังคับใช้ตามข้อเสนอแนะของผู้ตรวจการแผ่นดิน

หลังจากระยะเวลาผ่านไปนานพอสมควร ผู้ตรวจการแผ่นดินได้รับเรื่องร้องเรียนในลักษณะเดียวกันนี้อีก โดยมีผู้มาร้องเรียน กรณีที่จังหวัดและ

หน่วยงานที่เกี่ยวข้องละเว้นไม่ดำเนินการตามกฎหมายกับร้านอาหารหรือสถานบันเทิงบนแพที่พับแบบติดตั้งเครื่องขยายเสียง และก่อกมลภาวะทางเสียงรบกวนประชาชนที่อาศัยอยู่บริเวณใกล้เคียง

ผู้ตรวจการแผ่นดินเห็นว่าเรื่องร้องเรียนดังกล่าว มีลักษณะปัญหาเช่นเดียวกับเรื่องร้องเรียนที่เคยมีคำวินิจฉัยมาก่อนหน้าแล้ว ซึ่งมีข้อสังเกตว่าปัญหาดังกล่าวอาจเกิดจากการละเลยการปฏิบัติหน้าที่ของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการควบคุมดูแลแพ รวมไปถึงการบริหารจัดการการกำหนดแนวทางมาตรการต่างๆ และการบังคับใช้ประกาศ ระเบียบข้อบังคับในการใช้แพ ในเขตพื้นที่จังหวัดยังไม่ชัดเจนเท่าที่ควร ดังนั้น หากมีการบังคับใช้กฎหมายอย่างจริงจัง อาจช่วยควบคุมรูปแบบของกิจกรรมการท่องเที่ยวแพให้เป็นอย่างสงบเรียบร้อยและอาจทำให้ปัญหาดังกล่าว หมคไปในที่สุด

ผู้ตรวจการแผ่นดินจึงได้เดินทางไปหารือร่วมกับผู้ว่าราชการจังหวัดและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งสมาคมท่องเที่ยวในจังหวัด เพื่อหาแนวทางในการแก้ไขปัญหาเรื่องการบริหารจัดการแพในจังหวัด ให้เป็นระบบและถูกต้องตามกฎหมาย และได้ขอให้จังหวัดพิจารณาการจัดแบ่งพื้นที่ของผู้ประกอบการแพ โดยแบ่งเป็นกลุ่มรักรักรวมชาติและกลุ่มแพที่ติดตั้งเครื่องเสียงออกจากกัน เพื่อความสะดวกในการจัดระเบียบและควบคุมมลภาวะทางเสียงและสิ่งแวดล้อมให้เป็นไปอย่างมีระบบและยั่งยืนต่อไป นอกจากนี้ ผู้ตรวจการแผ่นดินยังคงติดตามการแก้ไขปัญหาผลกระทบจากการประกอบกิจการชาวเรือชาวแพของจังหวัด และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องอย่างต่อเนื่อง

ต่อมา จังหวัดได้จัดให้มีพิธีลงนามข้อตกลงความร่วมมือในการแก้ไขปัญหาผลกระทบ จากการประกอบกิจการเรือแพของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยมีนายกเทศมนตรี นายกสมาคมผู้ประกอบการชาวเรือชาวแพจังหวัด และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในระดับจังหวัด ได้แก่ ตำรวจภูธรจังหวัด สำนักงานเจ้าท่าภูมิภาค สำนักงานสาธารณสุขจังหวัด ผู้แทนสื่อมวลชน และผู้แทน

ภาคประชาชนร่วมลงนาม โดยมีผู้ตรวจการแผ่นดินร่วมเป็นสักขีพยาน ในการลงนามดังกล่าว รวมถึงการกล่าวคำปฏิญาณตนของผู้ประกอบการ ธุรกิจเรือแพที่จะปฏิบัติตามและรักษากฎข้อตกลงที่ร่วมกันลงนาม ซึ่งถือว่าเป็นจุดเริ่มต้นที่ดีของความร่วมมือระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและภาคส่วนต่างๆ ในการแก้ไขปัญหาในพื้นที่อย่างจริงจัง อันจะก่อให้เกิดการอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุขต่อไป

เมื่อทุกฝ่ายร่วมมือกันบูรณาการอย่างเป็นระบบ ความสงบสุขก็เกิดขึ้นแก่ประชาชนอีกครั้ง

ผู้ตรวจการแผ่นดิน เพื่อสร้างเสริมความเป็นธรรมให้แผ่นดิน

[เรือนจำกับชุมชน]

ตลอดช่วงปี พ.ศ. 2547 - 2555 ที่ผ่านมา สำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดิน ได้รับเรื่องร้องเรียนเกี่ยวกับการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ราชทัณฑ์เรือนจำ จังหวัดอำนาจเจริญอยู่บ่อยครั้ง ทั้งในด้านของการปฏิบัติต่อผู้ต้องขัง เกี่ยวกับปัญหากระบวนการรับฝากสิ่งของผู้ต้องขัง การละเมิดสิทธิของผู้ต้องขัง และด้านสัมพันธภาพกับประชาชนในเขตจังหวัดอำนาจเจริญหลายประการ เช่น ปัญหาการระบายน้ำเสียของเรือนจำไปสู่แหล่งน้ำในชุมชน และพฤติกรรมส่วนบุคคลที่เป็นการสร้างความเดือดร้อนรำคาญให้แก่ประชาชนในละแวกใกล้เคียง

เมื่อเห็นว่า ปัญหาเรื่องเดิมยังคงเกิดขึ้นซ้ำๆ ผู้ตรวจการแผ่นดินจึงได้มอบหมายให้เจ้าหน้าที่สอบสวนลงพื้นที่ เพื่อตรวจสอบข้อเท็จจริงทั้งจากบุคคล เอกสารหลักฐานและสถานที่ เพื่อช่วยในการวางแผนป้องกันและแก้ไขปัญหาอย่างเป็นระบบ ไม่ให้เกิดการร้องเรียนเช่นนี้ขึ้นอีก

จากการลงพื้นที่พบว่า ญาติของผู้ต้องขังส่วนใหญ่ แม้จะยังไม่ทราบกฎระเบียบของเรือนจำในด้านต่างๆ อย่างชัดเจน แต่ก็มีความพร้อมที่จะรับฟังเหตุผลจากเจ้าหน้าที่หรือหน่วยงานของรัฐ ซึ่งเป็นแนวโน้มที่ดีสำหรับการขอความร่วมมือในการแก้ไขปัญหาลงไปได้อย่างดี

ผู้ตรวจการแผ่นดินจึงแนะนำแนวทางการป้องกันและแก้ไขปัญหาดังนี้
 ประเด็นแรก กรณี การป้องกันและแก้ไขปัญหการรับฝากสิ่งของ
 ผู้ต้องขัง โดยให้ทางเรือนจำจัดทำแผ่นพับรายละเอียดต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง
 แจกจ่ายแก่ผู้ต้องขังและญาติได้ทราบอย่างทั่วถึง และจัดทำตาราง ตลอดจน
 จัดทำใบรับฝากของที่ระบุรายละเอียดไว้เป็นหลักฐานทุกครั้ง เพื่อความ
 สะดวกและโปร่งใสในการรับฝากและส่งคืนสิ่งของให้แก่ญาติ

นอกจากนั้น ยังได้แนะนำแนวทางการป้องกันและแก้ไขปัญหาดังนี้ โดยให้
 ทางเรือนจำปรับปรุงสินค้าภายในร้านค้าสงเคราะห์ให้มีความหลากหลาย
 พร้อมทั้งจัดทำตู้แสดงตัวอย่างสินค้าที่ระบุราคาอย่างชัดเจน ไว้ที่บริเวณ
 จุดบริการเยี่ยมญาติหน้าเรือนจำ ซึ่งนอกจากจะให้ญาติผู้ต้องขังได้มี
 ทางเลือกเพิ่มเติม จากการนำของฝากมาจากบ้าน หรือซื้อมาจากที่อื่นแล้ว
 ยังสามารถลดปริมาณและความเสี่ยงบางประการ ที่อาจมาจากการรับฝาก
 สิ่งของจากญาติผู้ต้องขัง เช่น ยาเสพติด หรืออาหารเป็นพิษได้อีกด้วย

ประเด็นที่สอง กรณีการป้องกันและแก้ไขปัญหาด้านสัมพันธภาพ
 กับประชาชนในเขตจังหวัดอำนาจเจริญ โดยดำเนินการตรวจสอบข้อเท็จจริง
 และแก้ไขปัญหายังเป็นรูปธรรมทันที รวมทั้งกำชับการประพฤติปฏิบัติคน
 ของเจ้าหน้าที่ราชทัณฑ์ให้อยู่ในกรอบอำนาจหน้าที่และยึดมั่นในคุณธรรม
 จริยธรรม

ประเด็นที่สาม การป้องกันและแก้ไขปัญหาคือในเชิงรุก สำนักงานผู้ตรวจการ
 แผ่นดินได้ดำเนินโครงการเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจแก่บุคลากรในเรือนจำ
 และผู้ต้องขัง เกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ของผู้ตรวจการแผ่นดินและแนวทางการ
 แก้ไขปัญหาเรื่องร้องเรียน โดยหมุนเวียนไปในเรือนจำทั่วประเทศ เพื่อเปิด
 โอกาสให้ผู้ต้องขังและเจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้องได้มีโอกาสรับทราบข้อมูล
 รวมทั้งได้สอบถามปัญหาที่เกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ของผู้ตรวจการแผ่นดิน เช่น
 วิธีการจัดส่งและดำเนินการเรื่องร้องเรียน ตลอดจนแนวทางการแก้ไขปัญหา

เรื่องร้องเรียนในเบื้องต้นและผลที่ได้รับจากการร้องเรียนอย่างชัดเจน ทั้งยังวางมาตรการสร้างสัมพันธภาพอันดีระหว่างเจ้าหน้าที่สำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินกับเจ้าหน้าที่ราชทัณฑ์และผู้ต้องขัง ตลอดจนผู้เกี่ยวข้อง เช่น หน่วยงานหรือองค์กรอื่น และประชาชนในสังคมรอบข้างด้วย

ผู้ตรวจการแผ่นดินได้มีข้อเสนอแนะและเป็นตัวกลางประสานความร่วมมือระหว่างองค์กรส่วนท้องถิ่น (องค์การบริหารส่วนจังหวัด-ที่ปรึกษานายก อบจ.) กับเรือนจำ ในการวางแผนทางดำเนินโครงการที่เกี่ยวกับการเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรมในงานราชทัณฑ์ โดยอาศัยศาสนาเป็นสื่อกลาง เพื่อป้องกันปัญหาการร้องเรียนและปรับเปลี่ยนทัศนคติของบุคคลภายนอกที่มีต่อผู้ต้องขัง รวมทั้งเพื่อเป็นการ "ขยายเครือข่ายคืนคนดีสู่สังคม" ด้วยการนำผู้ต้องขังออกบำเพ็ญสาธารณประโยชน์ พัฒนาศาสนสถาน โดยใช้ชื่อว่า "โครงการแสงธรรมบ่าบัด" ซึ่งสอดคล้องกับภารกิจของกรมราชทัณฑ์ในการพัฒนาพฤตินิสัยผู้ต้องขัง ทั้งยังเป็นการสร้างสัมพันธภาพที่ดีระหว่างเรือนจำ ผู้ต้องขังและสังคมภายนอก ทำให้เกิดการยอมรับระบบงานราชทัณฑ์ในชุมชนไปพร้อมๆ กันด้วย

และแล้ว...ผู้ตรวจการแผ่นดินก็ทำให้เรือนจำ..กับชุมชน..อยู่ร่วมกันได้อีกทั้ง..ปัญหาเรื่องร้องเรียนเดิมๆ เกี่ยวกับเรือนจำก็หมดไปด้วย

[ไล่ที่ไม่เป็นธรรม]

ผู้ตรวจการแผ่นดินได้รับการประสานมาจากสำนักราชเลขาธิการ ขอให้ตรวจสอบข้อเท็จจริง หลังจากชาวบ้านกลุ่มหนึ่ง มีหนังสือกราบบังคมทูล สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เพื่อขอพระราชทาน ความช่วยเหลือเกี่ยวกับที่อยู่อาศัยแห่งใหม่ กรณีที่เจ้าของที่ไม่ต่อสัญญาเช่า ที่ดิน และขอให้ผู้เช่ารื้อถอนสิ่งปลูกสร้างและย้ายออกภายใน 30 วัน

ในการนี้ สำนักราชเลขาธิการจะได้นำผลการตรวจสอบและความคิดเห็น ของผู้ตรวจการแผ่นดินกราบบังคมทูลประกอบพระราชวินิจฉัยต่อไป

แม้เรื่องนี้จะกรณีพิพาทระหว่างเอกชน ซึ่งไม่อยู่ในอำนาจหน้าที่ ของผู้ตรวจการแผ่นดินที่จะพิจารณา แต่เป็นเรื่องที่สำนักราชเลขาธิการ ขอความร่วมมือในการแก้ไขปัญหาความทุกข์ร้อนของประชาชนตามที่มี ผู้ถวายฎีกา จึงเห็นควรให้การสนับสนุนในการแก้ไขปัญหาและเสนอ ความคิดเห็น อันจะเป็นประโยชน์ต่อการเยียวยาทุกข์ร้อนของประชาชน และเป็นเรื่องที่ประชาชนได้รับผลกระทบในเรื่องที่อยู่อาศัย ซึ่งมีความจำเป็น เร่งด่วน

หลังจากตรวจสอบข้อเท็จจริงแล้วพบว่า ที่ดินแปลงดังกล่าว แต่เดิม เป็นของนาย ก. โดยเขาได้บริจาคให้กับมูลนิธิทางการแพทย์แห่งหนึ่ง เมื่อปี 2537 หลังจากนั้น ทางมูลนิธิได้ปล่อยพื้นที่ดังกล่าว ให้ชาวบ้าน เข้ามาเช่าเพื่ออยู่อาศัย

กระทั่งปี 2555 มีบริษัทเอกชนเข้ามาติดต่อเพื่อขอซื้อที่ดินแปลงดังกล่าว จึงมีการประชุมคณะกรรมการบริหารมูลนิธิ จนได้ข้อสรุปว่ามูลนิธิไม่สามารถใช้ประโยชน์ในที่ดินแปลงนี้ได้ จึงตัดสินใจขายที่ดินแปลงนี้ และมีการโอนกรรมสิทธิ์ให้กับบริษัทเอกชนดังกล่าว เมื่อวันที่ 7 มีนาคม 2556

ต่อมา บริษัทเอกชนแห่งนี้แสดงความประสงค์ว่า จะไม่ต่อสัญญา กับชาวบ้าน จึงคิดประกาศให้ชาวบ้านในชุมชนหรือดอนอาคารสิ่งปลูกสร้าง และให้ขนย้ายสิ่งของทั้งหมดออกจากที่ดินภายใน 30 วัน และส่งมอบที่ดินคืนให้แก่บริษัทต่อไป แม้ชาวบ้านจะรวมตัวกันและไปเจรจากับบริษัท แต่ก็ไม่ประสบความสำเร็จ

ผู้ตรวจการแผ่นดินได้ประสานกับสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ เพื่อจัดหาที่อยู่แห่งใหม่ให้กับชาวบ้าน ที่ต้องย้ายออกไปจากพื้นที่ดังกล่าว รวมถึงประสานกับการเคหะแห่งชาติและสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน เพื่อเตรียมข้อมูลค้ำที่อยู่อาศัยไว้อีกทางหนึ่งด้วย

ต่อมา เมื่อวันที่ 12 มิถุนายน 2556 สำนักราชเลขาธิการและผู้ตรวจการแผ่นดินได้จัดให้มีการประชุมร่วมกันระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อหารือแนวทางในการแก้ไขปัญหา ที่ประชุมเห็นควรให้ผู้ตรวจการแผ่นดินในฐานะเป็นองค์กรที่ประชาชนให้ความเชื่อถือ รับหน้าที่เป็นผู้เจรจาหรือประชุมร่วมกับชาวบ้านในชุมชน

ผู้ตรวจการแผ่นดินจึงได้เข้าไปพูดคุยกับบริษัทเจ้าของที่ดินเพื่อหาทางแก้ไขในเบื้องต้น ซึ่งบริษัทยินดีจะขยายเวลาในการขนย้ายสิ่งของออกไปจนถึงสิ้นปี 2556 พร้อมทั้งสนับสนุนงบประมาณช่วยเหลือในการขนย้ายอีก 10,000,000 บาท ขณะที่มูลนิธิทางการแพทย์แห่งนี้ในฐานะเจ้าของที่ดินดั้งเดิม ได้ตั้งงบประมาณเพื่อช่วยเหลือประชาชนในชุมชนอีกจำนวน 40,000,000 บาท เช่นกัน

ต่อมา ผู้ตรวจการแผ่นดินได้ลงพื้นที่เพื่อชี้แจงและทำความเข้าใจในเบื้องต้นกับชาวบ้านในชุมชนถึงสิทธิ ตลอดจนแนวทางและขั้นตอนการแก้ไขปัญหา รวมทั้งรับฟังความต้องการของชาวบ้านในชุมชน เพื่อให้ผู้ตรวจสอบข้อมูลประชากรเทียบกับข้อมูลการเช่ามุลนิธิ

ภายหลังจากที่ได้ประสานทำความเข้าใจและรับทราบความต้องการจากชุมชนแล้ว ผู้ตรวจการแผ่นดินได้รายงานผลการดำเนินการต่อที่ประชุมและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และที่ประชุมได้มอบหมายให้มูลนิธิจัดทำบัญชีรายชื่อชาวบ้านผู้มีสิทธิได้รับค่าชดเชย พร้อมจำนวนเงินตามหลักเกณฑ์ และให้บริษัทจัดทำบัญชีรายชื่อชาวบ้านผู้มีสิทธิได้รับค่าขนย้าย พร้อมจำนวนเงินตามหลักเกณฑ์ แล้วให้ผู้ตรวจการแผ่นดินประสานชุมชน ตรวจสอบความถูกต้องอีกครั้งหนึ่ง ก่อนนำเสนอคณะกรรมการมูลนิธิให้เห็นชอบเพื่อจะได้จัดทำสัญญาและจ่ายเงินค่าชดเชยและค่าขนย้ายต่อไป

หลังจากนั้น ผู้ตรวจการแผ่นดินได้ประสานงานในเรื่องนี้อย่างต่อเนื่องจนกระทั่ง มีการทำบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิได้รับค่าชดเชย และตรวจสอบความถูกต้องเป็นที่เรียบร้อย

กระทั่งวันที่ 6 กันยายน 2556 ผู้ตรวจการแผ่นดินและประธานกรรมการบริหารมูลนิธิ ได้ลงพื้นที่เพื่อตรวจสอบดูแลการทำสัญญาและจ่ายเงินช่วยเหลือและค่าขนย้ายงวดแรกให้แก่ประชาชนในการหาที่อยู่ใหม่ ก่อนจะรายงานผลการตรวจสอบและการดำเนินการไปยังสำนักราชเลขาธิการ เพื่อนำความกราบบังคมทูลประกอบพระบรมราชวินิจฉัยต่อไป

ผู้ตรวจการแผ่นดินแก้ไขทุกข้อร้องเรียนให้ประชา มุ่งมั่นพัฒนาธรรมาภิบาล

[ผมไม่ผิด..ทำไมโดนจับ]

พระบรมราชาบาทของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 9 ความว่า "หลักที่ว่าทุกคนต้องทราบถึงกฎหมายและต้องทำตามกฎหมายนั้น รู้สึกว่าบางครั้งก็ใช้ไม่ได้ เพราะว่ากฎหมายไม่ถึงประชาชน ต้องนึกบ้างว่าเป็นความผิดทางราชการ ที่ไม่สามารถจะนำกฎหมายไปให้ถึงประชาชน"

ซึ่งผู้ตรวจการแผ่นดินได้น้อมนำมาเป็นหลักในการแก้ไขเยียวยาความทุกข์ร้อนให้แก่ประชาชน

ผู้ตรวจการแผ่นดินตระหนักดีว่า ชาวบ้านไม่ได้รู้กฎหมายเสียทั้งหมด และความไม่รู้ของชาวบ้านนี้ ทำให้เกิดความไม่เข้าใจกันระหว่างทางราชการกับชาวบ้าน และเมื่อความไม่เข้าใจสั่งสมในจิตใจของชาวบ้านไปนานๆ เข้า กลายเป็นการบ่มเพาะความรู้สึกของชาวบ้านว่า ถูกทางราชการกลั่นแกล้งรังแก และไม่ได้รับความเป็นธรรม ผู้ตรวจการแผ่นดินจึงต้องพยายามเข้ามาเป็นคนกลางเพื่อแก้ไขปัญหาความไม่เป็นธรรมในจุดนี้ เพื่อให้สมกับการที่ผู้ตรวจการแผ่นดินเป็นที่พึ่งของประชาชน

ลุงนุ้ยเป็นชาวบ้านผู้ประกอบอาชีพประมงชายฝั่งทะเลประเภทยวนหลัก ซึ่งทำมาหากินเลี้ยงชีวิตตนเองและครอบครัวมาตลอด แม้เงินที่หาได้จะไม่มากมายนัก แต่ลุงนุ้ยก็สามารถเลี้ยงครอบครัวได้อย่างมีความสุข

ในคำคืนหนึ่ง ขณะที่ลุงนุ้ยออกเรือประมงตามปกติ ได้ถูกทางราชการ เข้าจับกุมในความผิดกฎหมายประมง ลุงนุ้ยตกใจมาก เพราะไม่เคยรู้มาก่อน เลยว่า มีกฎหมายห้าม และทางราชการไม่เคยมาบอกหรือให้คำแนะนำ กับชาวบ้านมาก่อนเลย

ลุงนุ้ยมีความหวาดกลัวและรู้สึกว่าคุณเองกำลังจะหมดสิ้นทุกอย่าง ในชีวิต ไม่ว่าจะป็นหนทางทำมาหากินหรืออิสรภาพ ได้แต่คิดว่า จะทำอะไรดี ให้ตนเองและครอบครัวผ่านพ้นช่วงเวลาวิกฤติของชีวิต ครั้งนี้ไปได้

ทันใดนั้น ลุงนุ้ยก็ได้ยินเสียงโฆษณาคังขึ้นมาจากโทรทัศน์ว่า "แม้ทางตันยังมีทางออก ผู้ตรวจการแผ่นดินเพื่อความเป็นธรรมของแผ่นดิน"

ลุงนุ้ยรู้สึกมีความหวังขึ้นในชีวิตอีกครั้ง ผู้ตรวจการแผ่นดินน่าจะให้ความเป็นธรรมแก่ลุงนุ้ยได้ ลุงนุ้ยจึงได้เขียนจดหมายร้องเรียนขอความเป็นธรรมต่อผู้ตรวจการแผ่นดิน กรณีที่ประมงทะเลจังหวัดจับกุมชาวบ้าน ที่มีอาชีพประมงประเภทยวนหลักดำเนินคดี โดยอ้างว่า มีความผิด ตามกฎหมายการประมง และประกาศกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ที่ห้ามไม่ให้ใช้เครื่องมืออวนรังและฝื่อกรังทำการประมง โดยที่ประมงทะเลจังหวัดไม่เคยให้คำแนะนำในการทำประมงแก่ชาวบ้านเลย ทำให้ชาวบ้านได้รับความเดือดร้อนและเสียหาย

เมื่อผู้ตรวจการแผ่นดินได้อ่านจดหมายของลุงนุ้ยแล้วเห็นว่า เรื่องนี้ต้องรีบดำเนินการแก้ไขปัญหาให้ชาวบ้านอย่างเร่งด่วนที่สุด เพราะความเดือดร้อนนี้ เกี่ยวพันถึงการดำรงชีวิตของชาวบ้านและครอบครัว

ผู้ตรวจการแผ่นดินพิจารณาแล้วเห็นว่า หากได้มีการประชุมไกล่เกลี่ย เพื่อชี้แจงทำความเข้าใจระหว่างชาวบ้านและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และหาหนทางประนีประนอม น่าจะเกิดผลดีแก่ทุกฝ่ายมากกว่าการจับกุมชาวบ้าน คำเนนคดี จึงรีบประสานหน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้มาประชุมพิจารณาร่วมกัน เพื่อหาแนวทางแก้ไขปัญหาเรื่องร้องเรียนดังกล่าว ประกอบด้วยนายอำเภอ หน่วยบริหารจัดการประมงทะเลจังหวัด กรมประมง สำนักงานประมงจังหวัด และชาวประมงผู้ใช้เครื่องมือประเภทอวนรัง (อวนหลัก) จำนวน 65 ราย

ผลจากการประชุมสรุปได้ว่า ปัญหาค่านการประมงในพื้นที่เกิดจากการใช้เครื่องมือจับสัตว์น้ำหลายชนิดที่ผิดกฎหมาย ส่วนทางจังหวัดเองได้มีมาตรการคุ้มครองสัตว์น้ำในจังหวัดหลายประการ และได้มีประกาศกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ห้ามไม่ให้ผู้ใดทำการประมงด้วยเครื่องมืออวนรังและเผือกริง คั้งนั้น ลุงนุ้ยและชาวบ้านผู้ประกอบอาชีพประมงชายฝั่งทะเลประเภทอวนรังหรืออวนหลัก จึงไม่สามารถทำการประมงประเภทนี้ต่อไปได้ และที่ประชุมได้อธิบายเพิ่มเติมถึงวิธีการทำประมงประเภทต่างๆ ที่สามารถทำได้โดยไม่ผิดกฎหมาย

หลังจากนั้น ผู้ตรวจการแผ่นดินได้ขอให้ที่ประชุมช่วยกันหาวิธีการแก้ไข ปัญหาเรื่องนี้ โดยขอให้มีการผ่อนผันเวลาเพื่อให้เกิดความเป็นธรรมแก่ชาวบ้านด้วย

ในที่สุด ที่ประชุมได้มีมติให้มีการปรับเปลี่ยนเครื่องมือไม่ให้มีลักษณะ และวิธีการทำประมงที่เป็นลักษณะของอวนรังหรืออวนหลัก โดยให้ปรับเปลี่ยนเป็นเครื่องมืออวนลอย ซึ่งมีลักษณะใกล้เคียงกันและเป็นวิธีการทำประมงที่ถูกกฎหมาย โดยให้ใช้อวนที่มีขนาดช่องคา 3 เซนติเมตรขึ้นไป เพื่อป้องกันไม่ให้สัตว์น้ำขนาดเล็กถูกจับ อวนที่ใช้ทำการประมงยาว 100 เมตร ให้ใช้หลักปักเพื่อพุงไม่เกิน 4 หลัก และห้ามไม่ให้ประกอบอวนเป็นงู โดยเด็ดขาด ทั้งนี้ ได้มีการผ่อนผันให้ระยะเวลา 6 เดือน ในการปรับเปลี่ยน

อวนให้มีขนาดช่องตา 3 เซนติเมตรขึ้นไป ซึ่งผลของการแก้ไขปัญหาคือเป็นที่พอใจและเข้าใจกันเป็นอย่างดี ระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ลุงนุ้ยและชาวบ้านผู้ประกอบอาชีพประมงชายฝั่งทะเลประเภทอวนหลัก

ลุงนุ้ยรู้สึกผิดที่ได้ทำหนังสือร้องเรียนต่อผู้ตรวจการแผ่นดินให้มาช่วยและเป็นหน่วยกลางประสานให้ทุกฝ่ายเข้ามาร่วมมือแก้ไขปัญหาคความทุกข์ร้อนให้แก่ประชาชน และทำให้ชาวบ้านได้กลับมาทำงานหาเงินเลี้ยงชีพได้เหมือนเดิม

ถึงแม้ว่า เรื่องนี้หน่วยงานจะทำถูกกฎหมาย แต่เมื่อชาวบ้านเดือดร้อนผู้ตรวจการแผ่นดินก็ไม่นิ่งเฉยช่วยให้ความเดือดร้อนของชาวบ้านหายไปและหาทางให้ทุกฝ่ายร่วมมือกันได้อย่างสันติวิธี

[กำนันหวงหอยแครง]

ชาวบ้านในตำบลแห่งหนึ่ง ร้องเรียนมายังผู้ตรวจการแผ่นดินให้ช่วยตรวจสอบกำนันหมู เนื่องจากกำนันได้ใช้อิทธิพลพาพรรคพวกเข้าไปปักเขตคอกหอยแครงจำนวน 18,000 ไร่กลางทะเล และกีดกันไม่ให้ชาวบ้านเข้าไปประกอบอาชีพในพื้นที่ซึ่งเป็นเขตหวงห้ามของตน หากใครรุกล้ำพื้นที่ดังกล่าว กำนันหมูก็จะสั่งการให้ลูกน้องของตนใช้อาวุธปืนข่มขู่ สร้างความหวาดกลัวให้กับชาวบ้านในพื้นที่เป็นอย่างมาก อีกทั้งกำนันหมวยังคราดลูกหอยแครงซึ่งมีขนาดเล็กไปขายสร้างผลประโยชน์ให้แก่ตนเอง

ผู้ตรวจการแผ่นดินเมื่อได้รับเรื่องร้องเรียนดังกล่าวแล้วไม่รอช้ารีบสั่งการให้เจ้าหน้าที่เร่งประสานงานกับจังหวัด เพื่อขอข้อเท็จจริงในเรื่องดังกล่าว

ต่อมา จังหวัดชี้แจงว่า เรื่องร้องเรียนดังกล่าวไม่เป็นความจริง กำนันหมูไม่ได้ปักเขตคอกหอยแครงในพื้นที่สาธารณประโยชน์กว่า 18,000 ไร่ หากแต่เป็นการปักแนวเขตห่างจากชายป่า 3,000 เมตร เพื่อป้องกันการรุกล้ำซึ่งเป็นการทำตามกฎหมายการประมง ส่วนการใช้อาวุธปืน เป็นการออกลาดตระเวนเพื่อป้องกันและปราบปรามไม่ให้ใครทำผิดกฎหมาย และการคราดหอยแครงไปขายเป็นการทำตามมติประชาคมตำบล เงินที่ได้มาก็นำเข้ากองกลางของตำบลเพื่อใช้ในการพัฒนา ไม่เคยนำไปใช้ส่วนตัวเลย การร้องเรียนของชาวบ้านไม่เป็นความจริง กำนันหมูทำทุกอย่างถูกต้องแล้วและทำไปเพื่อผลประโยชน์ของส่วนรวม

ผู้ตรวจการแผ่นดินพิจารณาข้อมูลที่ได้รับมาจากทุกฝ่ายและข้อกฎหมายที่เกี่ยวข้องแล้ว เห็นว่าการที่จังหวัดแจ้งว่า กำนันหมู่ทำทุกอย่างถูกต้องแล้วนั้น ผู้ตรวจการแผ่นดินไม่เห็นจริงตามคำชี้แจง เพราะบริเวณที่กำนันหมู่ไปปักแนวเขต ไม่ได้มีการประกาศกำหนดประเภทที่จับสัตว์น้ำ เมื่อไม่มีการประกาศแล้ว ที่บริเวณนั้นจึงเป็นที่สาธารณประโยชน์ ซึ่งใครก็ตามจะไปตั้งปักหรือสร้างเครื่องมือประจำที่ไม่ได้ เมื่อกำนันหมู่ไปปักเขตคอกหอยแครงบริเวณนั้น จึงทำไม่ถูกต้องตามกฎหมายการประมงอย่างที่ชาวบ้านร้องเรียนจริง

เมื่อบริเวณนั้นเป็นที่สาธารณประโยชน์ ชาวบ้านทุกคนก็มีสิทธิที่จะเข้าไปทำการประมงหรือเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำได้ กำนันหมู่ไม่มีอำนาจที่จะไปห้ามหรือกีดกันชาวบ้านได้ เพราะชาวบ้านไม่ได้ทำอะไรผิดกฎหมายเลย

ถ้าชาวบ้านทำผิดกฎหมายการประมง ผู้ที่จะมีอำนาจหน้าที่ในการตรวจตราต้องเป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ตามกฎหมายการประมง ไม่ใช่อำนาจของกำนันหมู่ เพราะไม่มีใครแต่งตั้งให้กำนันหมู่มาทำหน้าที่เช่นนั้น เมื่อกำนันหมู่ไม่มีอำนาจหน้าที่ แต่ไปทำคนเหมือนกับมีอำนาจที่จะทำได้ กำนันหมู่จึงทำนอกเหนืออำนาจหน้าที่ตามกฎหมาย

ส่วนการคราดหอยแครงไปขาย โดยอ้างว่า ที่ประชุมประชาคมตำบลให้ทำได้นั้น ก็ไม่มีเอกสารพยานหลักฐานมารับรองว่าเป็นความจริง ซึ่งผู้ตรวจการแผ่นดินได้พยายามประสานจังหวัดหลายครั้งให้ส่งเอกสารพยานหลักฐานเพิ่มเติม แต่จังหวัดก็ไม่ได้ส่งสิ่งใดเพิ่มเติมมาให้ ผู้ตรวจการแผ่นดินจึงไม่อาจเชื่อได้ว่า การร้องเรียนกรณีนี้ไม่เป็นความจริงตามที่จังหวัดรายงานให้ทราบ

นอกจากนั้น ผู้ตรวจการแผ่นดินยังพบว่า การสอบสวนข้อเท็จจริงของอำเภอ ซึ่งจังหวัดสั่งให้ดำเนินการนั้นมีข้อบกพร่อง เพราะไม่ได้มีการสอบสวนข้อเท็จจริงจากกลุ่มของชาวบ้านที่ประสบความเดือดร้อน

ตามหนังสือที่กระทรวงมหาดไทยที่สั่งการ ให้สอบสวนข้อเท็จจริงจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง

ผู้ตรวจการแผ่นดินยังพบข้อพิรุธจากเอกสารการสอบสวนของอำเภอ โดยอำเภอเขียนบันทึกคำให้การของทุกคนเหมือนกัน จนเกือบจะทุกถ้อยคำ ซึ่งเป็นการยากที่จะเกิดขึ้นได้จริง ทำให้ผู้ตรวจการแผ่นดินเกิดความเคลือบแคลงและสงสัยว่า ผลการสอบสวนของอำเภอน่าจะไม่โปร่งใส

ผู้ตรวจการแผ่นดินจึงมีหนังสือถึงกระทรวงมหาดไทย ซึ่งเป็นหน่วยงานที่มีอำนาจบังคับบัญชาให้ตรวจสอบกรณีนี้ให้ชัดเจน และดำเนินการกับผู้ที่เกี่ยวข้อง ให้เป็นไปตามกฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้อง อีกทั้งให้ดำเนินการกับกำนันหมู ในกรณีที่ไม่ถูกต้องตามกฎหมายการประมงและทำนอกเหนืออำนาจหน้าที่ตามกฎหมายโดยเร็ว เพื่อเป็นการแก้ไขความเดือดร้อนของชาวบ้านและสร้างความเป็นธรรมให้เกิดขึ้นในแผ่นดินต่อไป

หากไม่ได้รับความเป็นธรรม ใช้สิทธิร้องเรียน

ไม่เพียงเพื่อตัวท่าน แต่เพื่อส่วนรวม

[(ก) เหลือ...ขอ]

[(ที่) เหลือ ... ขอ]

ชาวบ้านในชุมชนแห่งหนึ่งถูกขับไล่ออกจากที่ราชพัสดุ เนื่องจากสำนักงานตำรวจแห่งชาติทำเรื่อง ขอกฤษฎาภรณ์เพื่อใช้ประโยชน์พื้นที่ดังกล่าวก่อสร้างสถาบันอบรมการสืบสวนสอบสวนคดีพิเศษ

แต่จนแล้วจนรอด ที่ดินดังกล่าวก็ยังไม่ได้ถูกนำไปใช้ประโยชน์สักที ชาวบ้านที่ได้รับความเดือดร้อนจากการถูกขับไล่ และประสบกับปัญหาไร้ที่อยู่อาศัยหรือที่ทำกิน จึงรวมตัวกันมายื่นเรื่องร้องเรียนต่อผู้ตรวจการแผ่นดิน เพื่อขอให้ช่วยแก้ไขความทุกข์ร้อนของพวกเขา

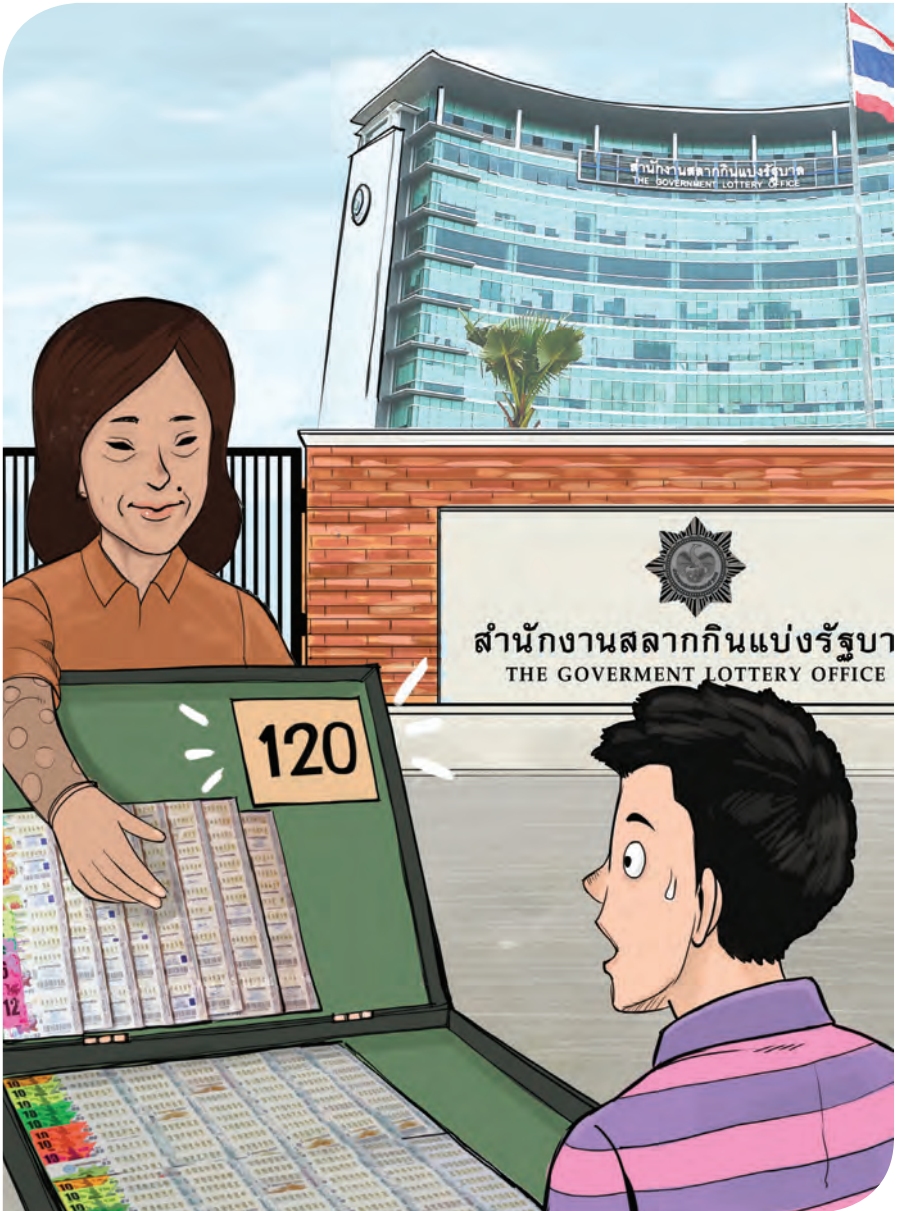
หลังจากได้รับเรื่องร้องเรียน ผู้ตรวจการแผ่นดินจึงลงพื้นที่เพื่อตรวจสอบข้อเท็จจริง และประชุมร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อหาทางออกให้แก่วินิจฉัย โดยพบว่า ที่ดินผืนดังกล่าวเป็นของกรมธนารักษ์ ซึ่งมอบให้กรมการสัตว์ทหารบกเป็นผู้ดูแล แต่ต่อมา มีชาวบ้านจำนวนหนึ่งบุกรุกเข้าไปสร้างบ้านเรือนอยู่อาศัยและเลี้ยงสัตว์จนเกิดเป็นชุมชนขึ้น

จนกระทั่งปี พ.ศ. 2548 สำนักงานตำรวจแห่งชาติขอใช้ที่ราชพัสดุเพื่อก่อสร้างสถาบันอบรมการสืบสวนสอบสวนคดีพิเศษ ซึ่งบางส่วนเป็นที่ดินที่ชาวบ้านเหล่านี้อาศัยอยู่ แต่สืบเนื่องจากปัญหาการบุกรุกพื้นที่ของชาวบ้าน ส่งผลให้สำนักงานตำรวจแห่งชาติยังไม่สามารถเริ่มดำเนินการก่อสร้างตามโครงการได้ภายในระยะเวลาที่กำหนด

กรณีนี้ แม้จะยังไม่ปรากฏว่ามีการปฏิบัตินอกเหนืออำนาจหน้าที่ก็ตาม แต่ผู้ตรวจการแผ่นดินยังคงตระหนักถึงปัญหาความทุกข์ร้อนของชาวบ้าน ในชุมชนแห่งนี้ เพราะถึงแม้ว่าชาวบ้านเหล่านี้จะเข้ามาอยู่อาศัยและประกอบ อาชีพในที่ราชพัสดุโดยไม่มีอำนาจตามกฎหมาย แต่ก็ก็เป็นผลมาจาก ความเดือดร้อนในเรื่องที่ทำกิน ประกอบกับชาวบ้านก็อาศัยอยู่ในที่ดิน แห่งนี้มาเป็นเวลานาน จนเกิดเป็นชุมชนขึ้น

ผู้ตรวจการแผ่นดินจึงเสนอแนะให้สำนักงานตำรวจแห่งชาติทบทวน การใช้ประโยชน์ในที่ดินผืนนี้ และหากเห็นว่าไม่มีความจำเป็นที่จะดำเนินการ ก่อสร้างแล้ว ก็ควรส่งมอบที่ดินคืนให้แก่กรมธนารักษ์ เพื่อที่กรมธนารักษ์ จะได้ดำเนินการจัดสรรที่ดินให้แก่ชาวบ้านที่อยู่อาศัยและทำประโยชน์ ในที่ดินมาก่อนหน้านี้ มีสิทธิเช่าอยู่อาศัยและทำกินเลี้ยงชีพต่อไป

[ลีตเตอร์เก็นราคา ต้องลดลงมาเหลือ 80]

จ้อย : "ป่าสาย วันนี้เป็นอะไร หงุดหงิดจัง ต้นเดือนที่ไรป่าอารมณ์เสียทุกที"

ป่าสาย : "จะไม่ให้ป่าอารมณ์เสียได้ยังไงล่ะจ้อย ก็ถูกกินอีกแล้วล่ะสิ
ซื้อมาไม่ใช่ถูกๆ ใบตั่ง 120 นี่ข้าเห็นว่าเป็นเลขเด็ดคนนะ ถึงได้ซื้อมา"

จ้อย : "อะไรนะ ป่าซื้อมาตั่ง 120 เสียหวเหรอ ทำไมไม่แพงนักล่ะ"

ป่าสาย : "ข้าก็ยอมซื้อ เพราะมันมีเลขเด็ดที่หลวงพ่อบอกให้มา ก็คิดว่า
มันจะถูก แต่มันไม่ถูก เจ็บใจจริงๆ"

จ้อย : "ป่ารู้มั๊ย เรื่องนี้ผู้ตรวจการแผ่นดินเคยมีข้อเสนอแนะไปถึง
นายกรัฐมนตรีแล้ว เพื่อไม่ให้ชาวบ้านอย่างเรา ต้องถูกเอาเปรียบ เดียว
จ้อยจะเล่าให้ฟังนะป่า ..."

ปัญหาการขายสลากกินแบ่งรัฐบาลเกินราคาดังนั้น สำนักงานสลาก
กินแบ่งรัฐบาลได้วางมาตรการและดำเนินการเพื่อแก้ไขปัญหานั้นในระดับหนึ่งแล้ว
มิได้เพิกเฉยหรือนิ่งนอนใจแต่อย่างใด หากแต่ปัญหาสลากเกินราคายังคงมี
อยู่บ้างในขณะนั้น ผู้ตรวจการแผ่นดินจึงได้มีข้อเสนอแนะให้สำนักงานสลาก
กินแบ่ง ดำเนินการแก้ไขปัญหานั้นให้เป็นรูปธรรมเพิ่มเติมจากที่ได้ดำเนินการอยู่แล้ว

ต่อมา สำนักงานสลากกินแบ่งรัฐบาลได้แจ้งผลการดำเนินการแก้ไข
ปัญหา โดยได้ประกาศหลักเกณฑ์การลงโทษตัวแทนจำหน่าย หรือผู้ที่
เกี่ยวข้องกับการจำหน่ายสลากเกินราคา เป็นมาตรการเสริมตามความเห็น
และข้อเสนอแนะของผู้ตรวจการแผ่นดิน

อย่างไรก็ดี การจำหน่ายสลากตามท้องตลาดยังคงมีราคาสูงเกินกว่าที่กำหนดไว้ และยังคงมีผู้ค้าคนกลางที่สามารถกำหนดราคาสลากในท้องตลาดได้ ซึ่งเป็นการขัดต่อระเบียบข้อบังคับของสำนักงานสลากกินแบ่งรัฐบาล และเป็นสาเหตุหลักของการจำหน่ายสลากเกินราคา นอกจากนี้ยังมีปัญหาการจัดสรรโควตาสลากให้แก่ผู้จัดจำหน่ายอย่างไม่เป็นธรรมอีกด้วย

ผู้ตรวจการแผ่นดินจึงได้ตรวจสอบการจำหน่ายสลากเกินราคาทั้งระบบ และมีข้อเสนอแนะให้นายกรัฐมนตรี โดยเริ่มจากการแก้ปัญหาสลากเกินราคาในเบื้องต้น ขอให้สำนักงานสลากกินแบ่งรัฐบาลทำความเข้าใจกับผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติว่า เมื่อมีการแจ้งความเกี่ยวกับการขายสลากเกินราคา ก็ขอให้สถานีตำรวจที่รับแจ้งความส่งเรื่องมายังสำนักงานสลากกินแบ่งรัฐบาลและผู้ตรวจการแผ่นดิน และให้สำนักงานสลากกินแบ่งรัฐบาลมีมาตรการลงโทษตามระเบียบต่อไป เพื่อแก้ไขปัญหาสลากเกินราคาอย่างมีประสิทธิภาพ และแก้ที่ต้นเหตุของปัญหาจริงๆ เริ่มตั้งแต่ปรับปรุงระบบบริหารด้วยการแก้ไขระเบียบที่เอื้อต่อการดำเนินการของผู้มีอิทธิพลในการจัดสรรโควตาสลากจำหน่าย นอกจากนี้ ควรทบทวนสัดส่วนการจำหน่ายสลากใหม่ให้เหมาะสม และพิจารณาให้โควตาแก่หน่วยงานของรัฐ เช่น บริษัท ไปรษณีย์ไทย จำกัด หรือเปิดโอกาสให้กับคนชราที่มีรายได้น้อย โดยผ่านทางหน่วยราชการ เช่น สำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอต่างๆ เป็นการกระจายโอกาสและรายได้ในการจำหน่ายสลากไปทุกอำเภอทั่วประเทศ และยังช่วยให้มีสวัสดิการแก่คนชราที่มีรายได้น้อยไม่พอเพียงต่อการยังชีพอีกด้วย

หากมีการดำเนินการตามที่ผู้ตรวจการแผ่นดินเสนอแนะไป เชื่อว่า จะเป็นประโยชน์ต่อประเทศชาติและประชาชนโดยรวมได้มากยิ่งขึ้น

อย่างไรก็ตาม รัฐบาลปัจจุบันมีนโยบายแก้ปัญหาสลากกินแบ่งเกินราคาอย่างจริงจัง ทำให้ปัญหาดังกล่าวลดลงไปมาก

[ชายควายช่วยใคร?]

[ขยายความช่วยใคร?]

โครงการธนาคารโค - กระบือเพื่อเกษตรกร ตามพระราชดำริเกิดขึ้น เพื่อช่วยเหลือเกษตรกรที่มีฐานะยากจน ให้ได้มีโค-กระบือไว้ใช้แรงงาน เพิ่มผลผลิตทางการเกษตร เป็นการช่วยให้เกษตรกรมีรายได้เพิ่มขึ้นอีกทางหนึ่ง ทั้งยังเป็นการรักษาชีวิตโค-กระบือ ให้หลุดพ้นจากความตายเฉาะหน้า และได้มีโอกาสขยายพันธุ์เพิ่มขึ้นโดยไม่สูญพันธุ์

เกษตรกรผู้มีฐานะยากจนสามารถยืมแม่โคหรือแม่กระบือ ภายใต้งื่อนไขว่า เมื่อลูกโคหรือลูกกระบือตัวแรกอายุครบสองปี ให้ส่งลูกโคหรือลูกกระบือนั้น คืนโครงการธนาคารฯ ส่วนลูกโคหรือลูกกระบือตัวต่อไป ก็จะตกเป็นกรรมสิทธิ์ของเกษตรกร และเมื่อยืมแม่โคหรือแม่กระบือครบห้าปี แม่โคหรือแม่กระบือดังกล่าว จะตกเป็นกรรมสิทธิ์ของเกษตรกรผู้ยืม แต่หากเกษตรกรผู้ที่ได้ยืมแม่โคหรือแม่กระบือไปครบสามปีแล้ว ไม่มีลูกตัวแรกมาคืน ทางโครงการธนาคารฯ ก็จะนำแม่โคหรือแม่กระบือที่ที่ยืมกลับไปเพื่อนำไปให้บริการแก่เกษตรกรรายอื่นยืมต่อไป

มณูญ เป็นหนึ่งในเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการธนาคารโค-กระบือเพื่อเกษตรกรตามพระราชดำริ วันหนึ่งมณูญได้คุยกับเพื่อนเกษตรกรในโครงการเดียวกัน จนทราบเรื่องราว มีเกษตรกรหลายรายที่ส่งลูกโคตัวแรกคืนโครงการธนาคารฯ ไปแล้ว โดยเจ้าหน้าที่ไปสุ่มตัวอ้างว่า จะนำไป

แจกให้แก่เกษตรกรรายอื่นยืมต่อไป แต่ภายหลังเจ้าหน้าที่ปศุสัตว์คนเดิม ได้กลับมาบอกให้เกษตรกรซื้อลูกโคตัวเดิม ที่ส่งคืนโครงการฯไปแล้ว โดยที่ไม่ต้องจ่ายเงิน และให้ส่งมอบลูกโคตัวนั้นให้กับเกษตรกรรายอื่น ที่ไม่รู้จักกันมาก่อน พร้อมกับมอบใบเสร็จรับเงินของสำนักงานปศุสัตว์ จังหวัดให้ไว้เป็นหลักฐาน

เกษตรกรหลายรายเริ่มสงสัยในพฤติกรรมของเจ้าหน้าที่ปศุสัตว์ ว่าจริงใจฝ่าฝืนและไม่ปฏิบัติตามระเบียบของโครงการธนาคารโค-กระบือเพื่อเกษตรกรตามพระราชดำริ พ.ศ.2547 จึงแจ้งปศุสัตว์จังหวัดให้รับทราบ ข้อเท็จจริงแล้ว แต่กลับไม่มีความคืบหน้าแต่อย่างใด

มनुญและเพื่อนเกษตรกรเกรงว่า ปัญหาดังกล่าวจะเกิดขึ้นซ้ำอีก จึงร้องเรียนมายังผู้ตรวจการแผ่นดินเพื่อให้มีการตรวจสอบเรื่องนี้

เมื่อผู้ตรวจการแผ่นดินได้ลงพื้นที่เพื่อตรวจสอบข้อมูลจากหน่วยงาน ต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง สรุปได้ว่า การที่เกษตรกรเอาโคที่ได้ไปให้บุคคลอื่น เลี้ยงแทน หรือการเอาลูกโคไปขายโดยไม่แจ้งให้เจ้าหน้าที่ทราบเป็นปัญหา ที่เรื้อรังมานานแล้ว แสดงให้เห็นถึงความบกพร่องในหน้าที่ของปศุสัตว์ อำเภอในฐานะผู้รับผิดชอบการตรวจสอบทะเบียนสัตว์ของโครงการฯ ส่วนประเด็นการซื้อขายลูกวัว ที่มีการออกใบเสร็จรับเงินของโครงการฯ มาด้วยนั้น พฤติการณ์ดังกล่าวมีเหตุอันควรให้เชื่อได้ว่า อาจมีการทุจริต หรือประพฤติกมิชอบต่อทางราชการ ผู้ตรวจการแผ่นดินจึงส่งเรื่องร้องเรียนนี้ ไปยังคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ และ กรมปศุสัตว์ให้ดำเนินการทางวินัยในเรื่องนี้

ต่อมา กรมปศุสัตว์ได้แจ้งให้ผู้ตรวจการแผ่นดินทราบว่า ได้มีคำสั่ง แต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวน เพื่อดำเนินการทางวินัยกับเจ้าหน้าที่ปศุสัตว์ คนดังกล่าวแล้ว

[ไม่อยากเป็นข่าว]

มนุษย์ทุกคนย่อมมีศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์เท่าเทียมกัน มีสิทธิและเสรีภาพที่ได้รับความคุ้มครองตามรัฐธรรมนูญโดยเสมอภาคกัน การกระทำใดที่เป็นการเหยียดหยามเกียรติและศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์ ถือเป็นการละเมิดสิทธิของผู้อื่น

แล้วการนำตัวผู้ต้องหามาแถลงข่าวต่อสื่อมวลชนล่ะ เป็นการละเมิดสิทธิเสรีภาพของผู้อื่นด้วยหรือไม่?

คำถามนี้ค้างขึ้นในหัวของเพชรหอม หลังจากที่นั่งดูทีวีอยู่กับลุงทองก้อน แล้วเห็นภาพตำรวจนั่งแถลงข่าวร่วมกับผู้ต้องหาในคดีจ้างวานฆ่า

เพชรหอมจึงถามลุงทองก้อนว่า ตำรวจกำลังละเมิดสิทธิมนุษยชนอยู่หรือเปล่า?

ลุงทองก้อนจึงเล่าเรื่องของเสี้ยอ่า ที่เป็นคดีค้างเมื่อหลายปีก่อน ให้เพชรหอมฟัง

เสี้ยอ่า เป็นนักการเมืองท้องถิ่นและทำธุรกิจค้าขนอสังหาริมทรัพย์มานาน จึงเป็นผู้กว้างขวางในเขตภาคเหนือ เรียกได้ว่าตั้งแต่เชียงใหม่ เชียงราย ลำพูน ลำปาง พะเยา แพร่ น่าน ไม่มีใครที่จะไม่รู้จักเสี้ยอ่า

อยู่มาวันหนึ่ง ปรากฏภาพข่าวตำรวจแถลงผลการเข้าปิดล้อม ตรวจค้น บ้านพักของเสี่ยอ่า และยึดอาวุธปืนพร้อมเครื่องกระสุนปืนทั้งหมด โดยมี เสี่ยอ่าร่วมนั่งแถลงข่าวด้วย ในฐานะผู้ต้องหา

เหตุการณ์ในวันนั้น ทำให้เสี่ยอ่าคัดลिनใจยื่นเรื่องร้องเรียนต่อผู้ตรวจการแผ่นดิน

เมื่อผู้ตรวจการแผ่นดินได้รับเรื่องร้องเรียนของเสี่ยอ่า จึงประสาน ไปยังผู้บัญชาการตำรวจภูธรภาคเพื่อดำเนินการตรวจสอบหาข้อเท็จจริง โดยมีประเด็นที่ต้องพิจารณา 2 เรื่อง คือ

ประเด็นที่ตำรวจตรวจยึดอาวุธปืนและเครื่องกระสุนปืนที่ค้นพบทั้งหมด ภายในบ้านพักของเสี่ยอ่า นอกเหนือจากรายการตามหมายค้นของศาล สามารถกระทำได้อหรือไม่

และประเด็นการแถลงข่าว ผลการตรวจยึดอาวุธปืน โดยมีการเผยแพร่ ภาพของเสี่ยอ่าในฐานะผู้ต้องหาปรากฏสู่สาธารณะ เป็นการละเมิดสิทธิ มนุษยชนหรือไม่

จากการตรวจสอบหลักฐานและกฎหมายที่เกี่ยวข้องทั้งหมดแล้ว ผู้ตรวจการแผ่นดินเห็นว่า พนักงานสอบสวนสามารถตรวจยึดสิ่งของที่สงสัยว่า ใช้ในการกระทำความผิด หรืออาจใช้เป็นพยานหลักฐานได้ ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ดังนั้น การที่ตำรวจตรวจค้นยึดสิ่งของ นอกเหนือจากหมายค้นของศาล จึงเป็นการกระทำตามที่กฎหมายได้ให้อำนาจไว้

ส่วนประเด็นการแถลงข่าวและเผยแพร่ภาพของเสี่ยอ่าในฐานะผู้ต้องหา ออกสู่สาธารณะ ผู้ตรวจการแผ่นดินเห็นว่า สิทธิ เสรีภาพของประชาชน ได้รับการรับรองและคุ้มครองตามรัฐธรรมนูญ ซึ่งกำหนดห้ามไม่ให้เผยแพร่ ข้อความ หรือภาพไปยังสาธารณชน อันเป็นการละเมิดหรือกระทบสิทธิของประชาชนในเรื่องเกียรติยศ ชื่อเสียง หรือความเป็นอยู่ส่วนตัว

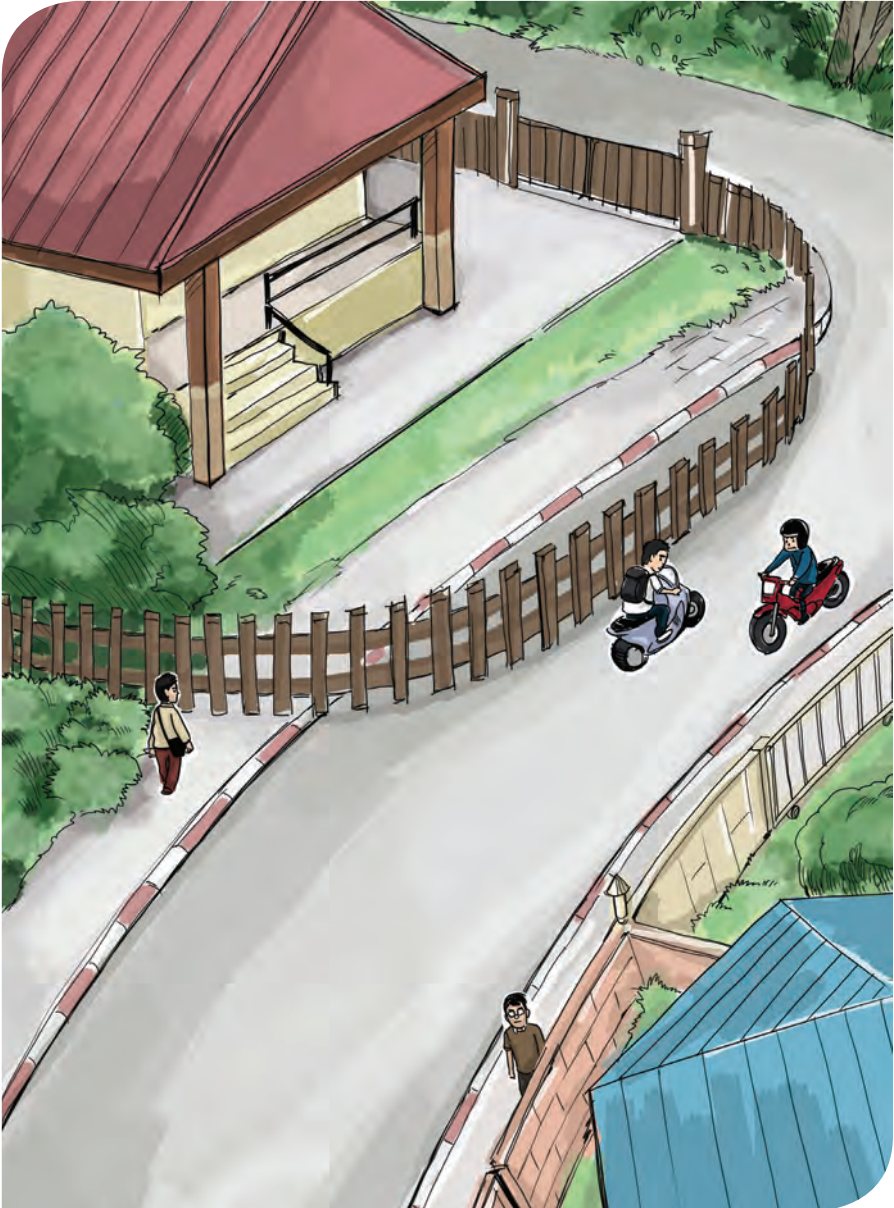
[ไม่อยากเป็นข่าว]

เว้นแต่จะเป็นกรณีที่เป็นประโยชน์ต่อสาธารณะ และสำนักงานตำรวจแห่งชาติได้มีการออกคำสั่งห้ามอนุญาต หรือจัดให้สื่อมวลชนทุกแขนง ถ่ายภาพ สัมภาษณ์ หรือให้ข่าวของผู้ต้องหาและเหยื่ออาชญากรรม เว้นแต่พนักงานสอบสวนดำเนินการเพื่อประโยชน์แห่งคดี หรือได้รับความยินยอมจากผู้ต้องหา เหยื่ออาชญากรรม หรือผู้เสียหาย ตามคำสั่งสำนักงานตำรวจแห่งชาติที่ 465/2550 ลงวันที่ 15 สิงหาคม 2550 ดังนั้น การที่ตำรวจไม่ได้ป้องกันสื่อมวลชนไม่ให้เข้าไปบันทึกภาพของผู้ต้องหา ทำให้ผู้ที่ตกเป็น ผู้ต้องหาเสื่อมเสียเกียรติยศ ชื่อเสียง และไม่มีที่ยืนในสังคม จึงเป็นการปฏิบัติที่ขัดต่อสิทธิ เสรีภาพของประชาชนตามรัฐธรรมนูญ

ในกรณีนี้ ผู้ตรวจการแผ่นดินจึงเสนอให้สำนักงานตำรวจแห่งชาติ พิจารณาตรวจสอบความบกพร่อง และดำเนินการตามอำนาจหน้าที่กับเจ้าหน้าที่ตำรวจที่ก่อให้เกิดการกระทำที่เข้าข่ายเป็นการละเมิดต่อสิทธิ เสรีภาพของประชาชนตามรัฐธรรมนูญ และยังเป็นการฝ่าฝืนคำสั่ง ของสำนักงานตำรวจแห่งชาติอีกด้วย

เมื่อเพชรหอมได้ฟังเรื่องราวของเสี่ยอาก็หายสงสัย แล้วคิดขึ้นมาว่า ค่อยไป ถ้ามีใครมาละเมิดสิทธิของเพชรหอม เพชรหอมจะไปรายงาน ต่อผู้ตรวจการแผ่นดิน

[รั้วบนถนน]

ณ หมู่บ้านแห่งหนึ่ง เจ้าหน้าที่กำลังช่วยรื้อถอนรั้วของบ้านหลังหนึ่ง โดยมีชาวบ้านพากันมุงดูและซุบซิบ

มณี อาศัยอยู่บ้านตรงข้ามของถนน ก็เป็นคนหนึ่งที่ยืนดูการรื้อถอนของเจ้าหน้าที่ พลังคิดว่า "และแล้วทางการก็มารื้อถอนออกไปเสียที?"

ย้อนไปเมื่อ 10 ปีก่อน พ่อของ "มณี" ได้บริจาคที่ดินให้กับทางการ ปัจจุบันที่ดินผืนนี้ได้กลายเป็นทางเดินสาธารณะประโยชน์ ใช้เป็นทางเข้าออกของบ้านพัก 4 หลัง ภายในหมู่บ้าน

หลายปีต่อมา มณีเห็นว่า ผู้ที่อาศัยอีกด้านของทางเดินสาธารณะเส้นนี้ มีการล้อมรั้วล้าเข้ามาบนทางสาธารณะ และมักจะขับที่รถจักรยานยนต์ผ่านในเวลากลางคืน ส่งเสียงดังรบกวนอยู่บ่อยครั้ง สร้างความเดือดร้อนและความรำคาญใจให้กับชาวบ้านในละแวกใกล้เคียง

"มณี" ได้พยายามเจรจากับเจ้าของบ้านให้รื้อรั้วออกจากทางสาธารณะ และปรับปรุงพฤติกรรมแล้ว แต่ก็ไม่เป็นผล รวมทั้งได้โทรแจ้งไปยังหน่วยงานราชการต่างๆ ก็ยังไม่มี การเข้ามาตรวจตราแก้ไขใดๆ ด้วยความทุกข์ใจ มณีจึงตัดสินใจร้องเรียนมายังผู้ตรวจการแผ่นดิน เพื่อขอคืนที่ดินที่ได้บริจาคไปแล้ว เพื่อนำไปปรับปรุงให้เป็นประโยชน์กับสาธารณะมากกว่านี้ โดยปรับปรุงให้เป็นสนามเด็กเล่นหรือสวนสาธารณะ

ผู้ตรวจการแผ่นดินมีหนังสือขอคำชี้แจงไปยังจังหวัด พบว่า ที่ดินผืนนี้เทศบาลได้รับบริจาคมาจากพ่อของมณี ตั้งแต่ครั้งยังไม่ได้มีการก่อตั้ง

เทศบาลตำบล และไม่สามารถค้นหาเอกสารที่ระบุได้ว่า ในขณะนั้นผู้บริจาค มอบที่ดินให้ใช้เพื่อวัตถุประสงค์ใดอย่างชัดเจน ทราบแต่เพียงว่า ปัจจุบันนี้ ที่ดินผืนนั้น มีสภาพเป็นทางเดินสาธารณะประโยชน์ไปแล้ว ...

โดยเจ้าของรั้วได้อ้างว่า "สาเหตุที่ทำรั้ว เพราะต้องการเอาไว้กั้นรถ จักรยานยนต์ที่วิ่งในเวลากลางคืน เพราะเห็นว่า บริเวณนั้นเป็นทางโค้ง และกลัวว่า รถจะพุ่งเข้ามาชนบ้าน"

จังหวัดเห็นว่า ทางเดินสาธารณะยังคงมีประชาชนได้ใช้ประโยชน์อยู่ อีกทั้งยังไม่เหมาะที่จะปรับปรุงให้เป็นสนามเด็กเล่น เนื่องจากมีพื้นที่น้อย เกินไป ซึ่งมีเพียงแค่ 2 x 16 ตารางเมตรเท่านั้น

ผู้ตรวจการแผ่นดินพิจารณาข้อเท็จจริงรวมถึงข้อกฎหมายต่างๆ ที่เกี่ยวข้องแล้ว มีความเห็นว่า เทศบาลไม่สามารถคืนที่ดินดังกล่าวให้กับมณีได้ เพราะที่ดินดังกล่าวยังคงใช้เป็นที่เดินเพื่อสาธารณะประโยชน์อยู่ และขัดต่อ หลักเกณฑ์ในการคืนที่ราชพัสดุกลับไปให้เจ้าของเดิม

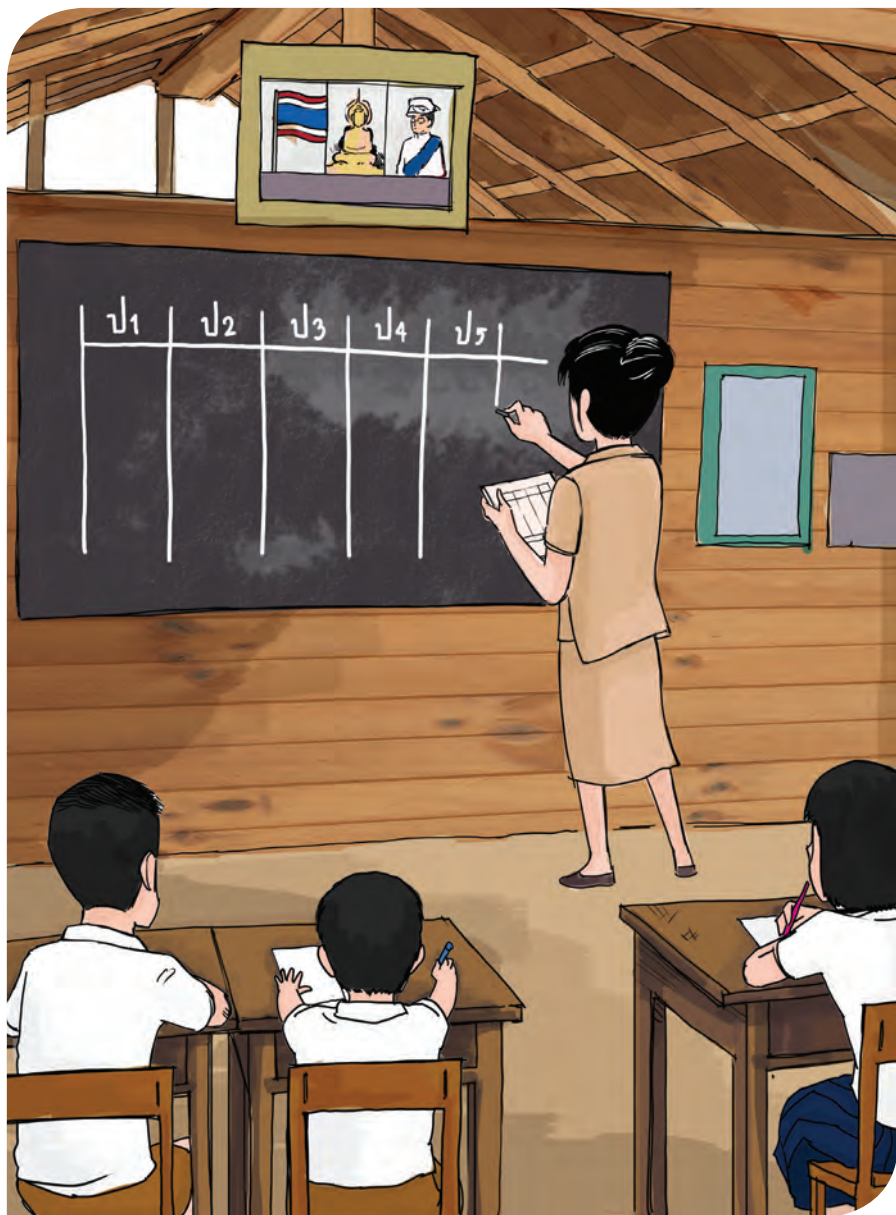
มณีได้ฟังเหตุผลแล้ว ก็ยอมรับในการตัดสินใจ แต่ยังคงวลถึงการสร้างรั้ว ที่ล้ำเข้ามาบนทางสาธารณะของเจ้าของบ้านหลังดังกล่าว เนื่องจากเป็นการ กระทำที่ไม่เหมาะสมและเอาเปรียบผู้อื่น

ผู้ตรวจการแผ่นดินพิจารณาแล้วเห็นว่า การล้อมรั้วดังกล่าว เป็นการ กระทำที่ไม่สามารถกระทำได้ จึงเสนอให้จังหวัดสั่งการให้หน่วยงานที่มี อำนาจและรับผิดชอบในเรื่องนี้ มาดำเนินการรื้อรั้วในบริเวณพื้นที่สาธารณะ ดังกล่าวออกไป

ถึงแม้ว่า "มณี" จะไม่ได้ที่ดินคืนตามที่ตั้งใจไว้ แต่การได้รับความช่วยเหลือ คุณจากผู้ตรวจการแผ่นดินและหน่วยงานภาครัฐนั้น ทำให้มณีรู้สึกอุ่นใจ และสบายใจขึ้น เมื่อเห็นว่า "ความยุติธรรม" ยังคงมีอยู่ในประเทศไทยต่อไป

[โรงเรียนของหนู]

ตอนเช้าของทุกๆ วัน เด็กๆ บ้านป่าคอนตันจะรีบไปโรงเรียนแต่เช้า เพื่อให้ทันเคารพธงชาติหน้าเสาธงและรีบเข้าห้องเรียน และยังรอลุ้นว่าวันนี้ถึงคิวที่คุณครูจะมาสอนที่ห้องของตน หรือคุณครูจะไปสอนที่ห้องอื่น

สาเหตุที่เป็นแบบนี้ นั่นก็เพราะว่า ทั้งโรงเรียนมีคุณครูเพียงคนเดียวเท่านั้น ทำหน้าที่สอนทุกรายวิชา ตั้งแต่ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 - 6 และต้องดูแลความเรียบร้อยของโรงเรียนอีกด้วย

นี่คือเรื่องในชีวิตจริงที่เกิดขึ้นในโรงเรียนของหนูนา โรงเรียนบ้านป่าคอนตัน โรงเรียนในถิ่นทุรกันดารที่หนูนาและเพื่อนๆ กำลังเรียนอยู่ในชั้นประถมศึกษา เป็นโรงเรียนขนาดเล็กที่มีสภาพทรุดโทรม ขาดอุปกรณ์การเรียนการสอน และขาดแคลนครูผู้สอนเป็นอย่างมาก

ผู้ปกครองเด็กๆ ในชุมชนต่างมีฐานะยากจน ไม่สามารถส่งบุตรหลานเข้าเรียนโรงเรียนในตัวอำเภอ ซึ่งมีความพร้อมมากกว่าได้ จึงได้แต่รอคอยอย่างมีความหวังว่า วันหนึ่งจะมีคุณครูมาสอนเพิ่ม แต่ผ่านมาหลายปีก็ไร้แวว ในโรงเรียนก็ยังคงมีเพียงคุณครูหนึ่งคนที่เสียสละมาสอนอยู่ในห้องที่ห่างไกล

กระทั่งวันหนึ่ง ผู้ตรวจการแผ่นดินได้ลงพื้นที่ เพื่อรับฟังความทุกข์ร้อนของประชาชนในถิ่นทุรกันดาร ซึ่งได้ไปให้บริการรับเรื่องร้องเรียนเคลื่อนที่ อยู่ในหมู่บ้านใกล้ๆ กับบ้านป่าคอนต้น

พ่อของหนูนาจึงได้ไปยื่นเรื่องร้องเรียนต่อผู้ตรวจการแผ่นดิน ขอครูผู้สอนเพิ่มให้กับโรงเรียน และช่วยเหลืออุปกรณ์การเรียนการสอนให้แก่โรงเรียนดังกล่าวด้วย เพื่อที่โรงเรียนของชุมชนจะได้มีความพร้อมในการเรียนการสอน และให้เด็กๆ บ้านป่าคอนต้นได้มีความรู้ไว้เลี้ยงดูตัวเองในอนาคต

ผู้ตรวจการแผ่นดินได้รับเรื่องเรียนแล้ว ได้ลงพื้นที่เพื่อตรวจสอบสภาพความเป็นจริงของโรงเรียนพบว่า โรงเรียนมีความทรุดโทรม ขาดแคลนอุปกรณ์การเรียนการสอน และขาดแคลนครูผู้สอนจริงตามที่ผู้ปกครองนักเรียนได้ร้องเรียนมา จึงได้เร่งประสานงานกับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประจำจังหวัด เพื่อให้เร่งแก้ไขปัญหาตามข้อร้องเรียน

จากการประสานงานกับผู้บริหารสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ทราบว่าโรงเรียนบ้านป่าคอนต้น เป็นโรงเรียนสาขาของโรงเรียนแห่งหนึ่ง ซึ่งเป็นโรงเรียนขนาดเล็ก จำเป็นจะต้องขอใช้บัญชีผู้สอบแข่งขันได้จากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัด ซึ่งอยู่ระหว่างการประสานงานกับผู้สอบแข่งขันได้ให้มาบรรจุในโรงเรียนสาขาดังกล่าว ซึ่งอยู่ระหว่างรอการตอบรับ ที่ผ่านมานั้นประสบปัญหาไม่มีครูจะมาบรรจุในโรงเรียนดังกล่าว เนื่องจากอยู่ในถิ่นทุรกันดารและห่างไกลความเจริญ

ผู้ตรวจการแผ่นดินได้ประสานงาน ขอให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประจำจังหวัดติดตามความคืบหน้า กรณีให้ครูมาบรรจุในพื้นที่ดังกล่าวอย่างต่อเนื่อง

จนกระทั่งในที่สุด ก็ได้ทราบว่า สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดได้รายชื่อครูที่ขึ้นบัญชีผู้สอบแข่งขันได้ เพื่อมาบรรจุในโรงเรียน

คงกล่าวแล้ว และพร้อมที่จะมาปฏิบัติหน้าที่ในทันที

นับเป็นอีกหนึ่งความดีศรีของชุมชน ที่ในที่สุดก็ได้รับการแก้ไข
เยียวยา แม้จะประสบปัญหาการขาดแคลนครูผู้สอนอยู่ แต่การประสานงาน
ของผู้ตรวจการแผ่นดินก็ยังช่วยบรรเทาปัญหาและเยียวยา ความทุกข์ร้อน
ของชุมชนได้เป็นอย่างดี

นอกจากนี้ผู้ตรวจการแผ่นดินยังได้ประสานงานให้มีการซ่อมแซม
โรงเรียนให้มีสภาพดีขึ้น และรับบริจาคหนังสือและสื่อการเรียนการสอน
ที่จำเป็น เพื่อนำมาช่วยสนับสนุนการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพมาก
ยิ่งขึ้น

เช้าวันใหม่หนูนาและเพื่อนๆ รีบไปโรงเรียนแต่เช้า เพื่อจะได้เรียน
หนังสือกับคุณครูคนใหม่ โรงเรียนของหนูนามีความสดใสขึ้น อุปกรณ์การเรียน
ดีขึ้น หนูนาหวังว่าคุณครูคนใหม่จะอยู่กับหนูนาและอยู่กับชุมชนตลอดไป
เพราะผู้ตรวจการแผ่นดินแท้ๆ เขียว ที่ช่วยเหลือพวกเรา

[ท่อกระทบรั้ว]

"เดี๋ยวกู ซ่าง... หยุกก่อนๆ !!! นี่คุณชุกท่อยังไง เห็นไหม รั้วบ้านฉันร้าว เป็นทางยาวเลย" **นางปราณี** พุกกับซ่างก่อสร้างที่กำลังชุกวางระบบท่อประปาอย่างตกใจ

"ผมก็ทำตามหน้าที่นี่ครับ แนวบ้านคุณป้าอยู่ในเขตท่อ ยังไงคุณป้า ก็ลองไปติดต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมาคุยแล้วกันนะครับ" ซ่างคนดังกล่าว ก้มหน้าพุกและทำงานต่อโดยไม่สนใจ

ยิ่งไปกว่านั้น นางปราณีเกิดความสงสัยว่า เพราะเหตุใด? การชุกวางท่อประปาบริเวณบ้านของเธอ จึงได้ชุกล้ำเข้ามา จนทำให้รั้วและบันไดบ้านของเธอได้รับความเสียหาย และเมื่อสอบถามช่างรับเหมาที่ดำเนินการก่อสร้าง กลับไม่ได้รับคำตอบที่มีเหตุผลอธิบายสิ่งที่เกิดขึ้น

ถึงแม้นางปราณีจะเข้าใจว่า การปรับปรุงการชุกวางท่อประปาระหว่างการก่อสร้างถนนสายวัดนครินทร์เป็นโครงการเพื่อการพัฒนาระบบสาธารณสุขปกคของประชาชน แต่การได้รับผลกระทบจากการชุกล้ำเข้ามาในบ้านของเธอ จนทำให้ได้รับความเสียหายนั้น มันไม่เป็นธรรมเอาเสียเลย

นางปราณี โทรศัพทไปปรับทุกข์กับเพื่อนสนิท หวังหาทางออก และได้รู้ว่า เพื่อนของเธอก็เคยประสบปัญหาคล้ายๆ กัน เมื่อหลายปีก่อน และได้ร้องเรียนไปยังผู้ตรวจการแผ่นดินที่เบอร์สายด่วน 1676 ฟรีทั่วประเทศ แล้วแก้ไขปัญหาให้ได้

นางปราณีจึงโทรศัพท์ร้องเรียนไปยังผู้ตรวจการแผ่นดินตามคำแนะนำของเพื่อน เพื่อขอความช่วยเหลือเร่งรัดให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เข้ามาดูแลแก้ไขปัญหาค้างรั้ว

เมื่อผู้ตรวจการแผ่นดินรับเรื่องร้องเรียนของนางปราณี จึงได้มอบหมายให้เจ้าหน้าที่ของสำนักงานประสานกับการประปานครหลวง กรมโยธาธิการ เพื่อร่วมเดินทางไปยังพื้นที่และตรวจสอบความเสียหายที่เกิดขึ้นตามคำร้องเรียน

หลังการตรวจสอบและแสวงหาข้อเท็จจริง โดยเฉพาะแล้วพบว่า การขุดวางท่อประปาค้างกล่าวนั้น สามารถย้ายแนวเขตไปบริเวณอื่นใกล้เคียงได้

เมื่อเห็นว่าไม่มีความจำเป็นต้องขุดวางแนวท่อประปาในบริเวณนี้ ผู้ตรวจการแผ่นดินจึงเสนอให้ ย้ายแนวท่อออกไป ค้ำยการถอนเสาเคมออก แล้วขุดแนววางท่อประปาใหม่ให้พ้นจากแนวรั้วบ้านประชาชน ซึ่งได้รับความร่วมมือจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเป็นอย่างดี

หลังจากนั้นประมาณ 2-3 สัปดาห์ กระบวนการซ่อมแซมและขุดวางแนวท่อใหม่ก็เสร็จสิ้น ส่งผลให้ความเดือดร้อนที่เคยเกิดขึ้นกับนางปราณี ได้รับการแก้ไข จนในที่สุดบ้านของเธอก็ไม่ได้รับผลกระทบใดๆ จากการขุดวางท่อในครั้งนี้อีกเลย

"ไม่น่าเชื่อเลยนะ เธอ รั้วบ้านฉันอยู่รอดปลอดภัย เพราะผู้ตรวจการแผ่นดินช่วยแท้ๆ ปัญหาที่ดูเหมือนเล็กน้อย ฉันคิดว่าจะไม่มียุทธศาสตร์ไหนรับแก้ไขให้ แต่ผู้ตรวจการแผ่นดินได้ลงมาดูพื้นที่และแก้ไข โดยใช้เวลาไม่นานด้วย ขอขอบคุณเธอด้วยนะที่แนะนำ เบอร์สายด่วน ผู้ตรวจการแผ่นดิน 1676 ให้ฉัน รู้มัย...ฉันบันทึกไว้ในมือถือเลย"

นางปราณี โทรศัพท์ไปขอบคุณและแจ้งความคืบหน้ากับเพื่อนของเธอ พร้อมรอยยิ้ม

[ไค้จิ้นตหฺรา]

เสียงหวอของรถกั๊ยคังและวิ่งคั้วความเร็ว กำลังมุ่งหน้าสู่ "ไค้จิ้นตหฺรา" ประชาชนที่อยู่ในละแวกนั้นและใกล้เคียง ส่วนใหญ่จะรู้จักและคุ้นเคยกับ ไค้จิ้นตหฺราเป็นอย่างดี รวมถึง "ลัคคา" ที่ใช้ถนนเส้นนี้อยู่เป็นประจำ และเห็นอุบัติเหตุที่เกิดขึ้นในบริเวณแห่งนี้เป็นประจำ

เจ้าหน้าที่กั๊ยกำลังให้ความช่วยเหลือแก่คนขับรถยนต์ที่ประสบอุบัติเหตุบริเวณทางไค้จิ้นตหฺรา มีไทยมุงมาดูแลเหตุการณ์และเอาใจช่วยเจ้าหน้าที่ ซึ่งการช่วยเหลือเป็นไปอย่างทุลักทุเล แม้เจ้าหน้าที่กั๊ยจะคุ้นชินกับอุบัติเหตุที่เกิดขึ้นมาบ่อยครั้งแล้ว...ก็ตาม

ลัคคา ยืนมองเหตุการณ์ด้วยความเศร้าสลดใจ ที่ต้องได้เห็นอุบัติเหตุเกิดขึ้นครั้งแล้วครั้งเล่า นับไม่ถ้วนแล้วก็ตาม แม้เวลาได้ผ่านมาหลายปี แต่ปัญหาก็ยังคงอยู่เหมือนเดิม ไม่ได้รับการแก้ไขใดๆ จากหน่วยงานที่รับผิดชอบ ปล่อยให้ประชาชนยังต้องอยู่ด้วยความเสี่ยงและระมัดระวังตัวเองกันต่อไป แม้จะมีการร้องขอไปแล้วก็ตาม แต่ก็ยังไม่มีความคืบหน้าใดๆ

ย้อนไปเมื่อสิบกว่าปีก่อน รถของ "จินทรา สุขวัฒน์" คาราสาวชื่อดัง ประสบอุบัติเหตุร้ายแรงบริเวณโค้งสวนสังข์สุวรรณ หลัทธิโกลเมตรที่ 250 ถนนสุขุมวิท จังหวัดระยอง จนเป็นข่าวโด่งดังไปทั่วประเทศ โดยในครั้งนั้น แฟนๆ ที่ติดตามข่าวทุกคน ต่างก็พยายามส่งกำลังใจให้ จนเธอหายดีและกลับมาแสดงละครได้อีกครั้ง จากเหตุการณ์ในครั้งนั้น ทำให้ผู้คนพากันเรียกโค้งแห่งนี้ว่า "โค้งจินทรา" และเป็นที่รู้จักกันโดยทั่วว่า บริเวณนี้เป็นอีกจุดหนึ่งที่ต้องใช้ความระมัดระวังในการขับขี่ เพราะสภาพถนนนั้นมีความเสี่ยงและมักมีอุบัติเหตุเกิดขึ้นบ่อยครั้ง สร้างความเสียหายต่อชีวิตและทรัพย์สินของประชาชนผู้ใช้งานบนทางบริเวณนั้นเป็นอย่างมาก

ลัดดาหลูใจและคิดว่า เหตุการณ์แบบนี้ ควรได้รับการแก้ไขอย่างจริงจังกว่านี้เสียที เธอมองหาหน่วยงานที่สามารถให้ความช่วยเหลือได้ จึงตัดสินใจโทรศัพท์ไปที่สายด่วน 1676 ของสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดิน เพื่อร้องขอให้ผู้ตรวจการแผ่นดินที่มีอำนาจหน้าที่ในการดูแล หากประชาชนไม่ได้รับความเป็นธรรมจากการปฏิบัติหน้าที่ของหน่วยงานภาครัฐ ช่วยประสานกับหน่วยงานที่รับผิดชอบและแก้ไขปัญหา เพื่อให้ประชาชนจะได้มีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน มากกว่านี้สักที

ผู้ตรวจการแผ่นดินพิจารณาเรื่องร้องเรียนแล้ว เห็นว่าเป็นเรื่องที่ส่งผลกระทบต่อส่วนรวม จึงได้มอบหมายให้เจ้าหน้าที่ของสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินประสานงานกับแขวงการทางจังหวัดระยอง เพื่อร่วมเดินทางไปลงพื้นที่ดูจุดเกิดเหตุดังกล่าว

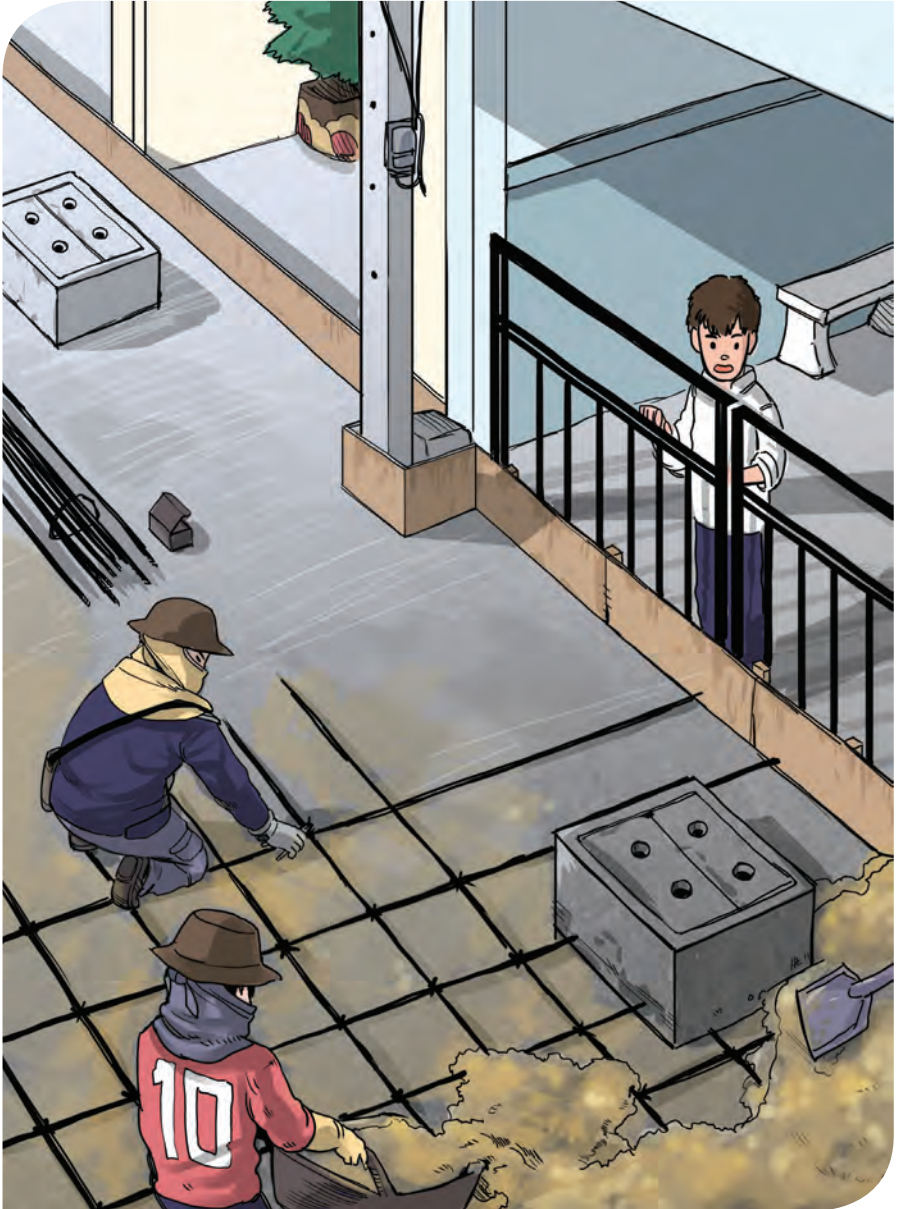
โดยเจ้าหน้าที่แขวงการทางจังหวัดได้แจ้งว่า "บริเวณนี้เป็นที่รู้จักของคนในพื้นที่ว่า คือ จุดอันตรายที่เกิดอุบัติเหตุบ่อยครั้ง ซึ่งทางหน่วยงานก็รับทราบถึงปัญหานี้มาโดยตลอด และได้จัดให้พื้นที่ดังกล่าวอยู่ในแผนปฏิบัติการด้านความปลอดภัย 5 ปี โดยเป็นจุดที่ต้องมีการแก้ไขด้านเรขาคณิต"

ผู้ตรวจการแผ่นดินพิจารณาคำชี้แจงแล้วเห็นว่า การที่โค้งแห่งนี้เป็นจุดที่เกิดอุบัติเหตุขึ้นบ่อยครั้ง ดังนั้นจึงควรได้รับการแก้ไขโดยเร่งด่วน จึงได้เสนอแนะให้กรมทางหลวงเร่งรัดการออกแบบ จัดสรรงบประมาณ และก่อสร้างให้แล้วเสร็จโดยเร็ว โดยถ้ามีการปรับแผนมาดำเนินการก่อนตามความเร่งด่วน แทนการรอคิวตามลำดับ เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหามีผลกระทบต่อชีวิตและทรัพย์สินของประชาชนให้เป็นที่เรียบร้อย

หลังการแก้ไขปัญหาโค้ง 100 ศพ หรือโค้งจินตหราได้เสร็จสิ้นลง ปัจจุบัน ปัญหาการเกิดอุบัติเหตุบริเวณโค้งแห่งนี้ก็ลดลงอย่างเห็นได้ชัด

"ความล่าช้า คือความไม่เป็นธรรม" หากล่าช้าแม้เล็กน้อยนิด สามารถคร่าชีวิต สร้างความเดือดร้อนให้แก่ประชาชนได้

[ยกท้อสูง]

นครินทร์ หนุ่มออฟฟิศ ซึ่งมีบ้านพักในซอยแห่งหนึ่งในเขตชุมชน บ้านของเขาอยู่ห่างจากปากซอยประมาณ 500 เมตร ซึ่งถนนในซอยเริ่มเป็น หลุมเป็นบ่อ ก่อให้เกิดความลำบากในการสัญจรเข้า - ออก ภายในซอย เป็นอย่างมาก

แม้นครินทร์จะจิตใจที่หน่วยงานในพื้นที่ กำลังดำเนินการปรับปรุงถนน ภายในซอยบ้านของเขาให้ดีขึ้น หลังจากมีสภาพทรุดโทรมมาเป็นเวลานาน แต่เขาก็พบว่า หน่วยงานได้เสริมขอบบ่อพักท่อระบายน้ำสูงขึ้นจากพื้นถนน เดิมถึง 40 เซนติเมตร ซึ่งนั่นหมายความว่า พื้นถนนภายในซอยจะถูกยกให้ สูงขึ้นตามไปด้วย และหากปล่อยไว้จนก่อสร้างแล้วเสร็จ อาจทำให้ผู้คน ในซอยได้รับความเดือดร้อน โดยเฉพาะเวลาฝนตก จะทำให้น้ำฝนไหลจาก พื้นถนนเข้าสู่บ้านเรือน รวมทั้งการนำรถเข้าออกในบ้านก็ลำบากขึ้นด้วย

นครินทร์จึงได้ร้องเรียนมายังผู้ตรวจการแผ่นดินเพื่อให้ช่วยประสานงาน แก้ไขเรื่องนี้ให้

ผู้ตรวจการแผ่นดินได้ให้เจ้าหน้าที่สอบสวนประสานไปยังหน่วยงานที่รับผิดชอบการก่อสร้างถนน เพื่อสอบถามข้อเท็จจริง ได้รับแจ้งจากหน่วยงานว่า สาเหตุที่มีการปรับปรุงถนนในซอยดังกล่าว เนื่องจากผิวการจราจรมีสภาพชำรุดทรุดโทรม และมีระดับต่ำกว่าถนนสายหลักประมาณ 40 เซนติเมตร อาจทำให้เกิดปัญหาน้ำท่วมขังภายในซอยได้ จึงทำการยกพื้นถนนให้สูงขึ้น เพื่อป้องกันปัญหาน้ำท่วมขังภายในซอยในช่วงฤดูฝน

เมื่อทราบเช่นนั้น ผู้ตรวจการแผ่นดินได้ขอให้หน่วยงานที่รับผิดชอบได้รับทราบปัญหาความเดือดร้อนของนครินทร์และประชาชนที่อาศัยในบริเวณดังกล่าวไว้พิจารณาด้วย พร้อมทั้งช่วยประสานกับหน่วยงานที่รับผิดชอบ ให้สร้างทางลาดเชื่อมเข้ากับบ้านเรือนทุกหลังภายในซอย เพื่อให้สามารถนำรถเข้าออกได้สะดวกมากขึ้น พร้อมทั้งให้มีการปรับปรุงทางระบายน้ำจากผิวจราจรให้ดีขึ้น เพื่อลดปัญหาน้ำท่วมในซอยเวลาที่มีฝนตกหนักอีกด้วย

นครินทร์ รู้สึกดีใจมากที่ได้ถนนเข้าออกที่ดีขึ้น และไม่กลัวน้ำจะท่วมขังในซอยบ้านอีก

ความทุกข์ในใจของเขาหายไป ผู้ตรวจการแผ่นดินเป็นที่พึ่ง และหาทางแก้ไขทุกข์ของเขาได้จริงๆ

[ย้ายโรงเรียนไม่ได้]

"แม่ ...วันนี้พ่อไปทำเรื่องขอย้ายโรงเรียนให้ลูกแล้ว แต่โรงเรียนเก่าไม่ออกหลักฐานให้สักที" อี๊ด กล่าวกับภรรยาด้วยสีหน้ากังวล

เมื่อคู่สามีภรรยาอย่าง อี๊ด และ อี๊ด ย้ายไปทำงานที่ต่างจังหวัด พวกเขาจึงได้ฝากเด็กชายอัน ลูกชายไว้กับคุณยายที่บ้านเกิด เพื่อไปจัดแจงที่อยู่ใหม่ให้เรียบร้อย ก่อนมารับเด็กชายอันไปอยู่ด้วย

ต่อมา เมื่อทั้งคู่กลับมารับเด็กชายอัน ลูกชายไปอยู่ด้วย ก็เกิดปัญหาคืนเมื่อลูกชายของพวกเขา ไม่สามารถเข้าเรียนที่โรงเรียนแห่งใหม่ได้ เพราะโรงเรียนเก่าไม่ออกหลักฐานการย้ายที่เรียนมาให้ ทั้งคู่จึงตัดสินใจโทรศัพท์ร้องเรียนมายังผู้ตรวจการแผ่นดิน เพื่อให้ช่วยประสานหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการย้ายที่เรียนของลูกชายในครั้งนี้

ผู้ตรวจการแผ่นดินพิจารณาเรื่องร้องเรียนแล้ว ได้โทรศัพท์ไปยังโรงเรียนเก่าของเด็กชายอัน ผู้อำนวยการโรงเรียนจึงชี้แจงว่า ทางโรงเรียนได้เอาชื่อของเด็กชายอัน ออกจากบัญชีรายชื่อนักเรียนของโรงเรียนแล้ว ตามระเบียบของราชการ

ผู้ตรวจการแผ่นดินได้ให้ข้อเท็จจริงแก่ทางโรงเรียนได้ทราบว่า การที่เด็กชายอันได้ขาดเรียนและมีได้มาสอบวัดผลปลายภาคเรียนนั้น เนื่องจากบิดา มารดาได้มารับไปอาศัยอยู่ที่ต่างจังหวัด และได้ทำเรื่องขอหลักฐานการย้ายโรงเรียนดังกล่าว

เมื่อผู้อำนวยการโรงเรียนได้ฟังข้อเท็จจริงจากผู้ตรวจการแผ่นดินได้มอบหมายให้ครูประจำชั้นของเด็กชายอัน โทรศัพท์ติดตามถามจากคุณยายของเด็กชายอัน ทำให้ทราบว่า เด็กชายอันได้ย้ายตามคุณพ่อและคุณแม่ไปอยู่ที่ต่างจังหวัดแล้ว ผู้อำนวยการโรงเรียนจึงได้แจ้งเรื่องดังกล่าวกับเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบเพื่อเร่งออกหลักฐานแสดงผลการเรียน (ใบ ป.04) ให้กับเด็กชายอัน เพื่อให้สามารถเข้าเรียนที่โรงเรียนแห่งใหม่ได้ ตามที่ผู้ตรวจการแผ่นดินได้ประสานมา

ต่อมา ทางโรงเรียนได้แจ้งให้ อ็อคและอ็อค มาติดต่อขอหลักฐานแสดงผลการเรียน(ป.04) ของเด็กชายอัน เพื่อใช้เป็นหลักฐานในการย้ายที่เรียนเพื่อเข้าศึกษาต่อในโรงเรียนใหม่ที่ต่างจังหวัดได้

อ็อคและอ็อค นึกขอบคุณเรื่องนี้ ที่ผู้ตรวจการแผ่นดินได้ช่วยประสานจนทำให้ลูกชายของพวกเขา ไม่ต้องเสียโอกาสในการเรียนไป 1 ปี ได้เรียนหนังสืออย่างต่อเนื่อง ทันเพื่อนในรุ่นเดียวกัน

[“คิดนานไปนะ”]

ไอพารเป็นผู้หนึ่งซึ่งอาศัยอยู่ในพื้นที่เขตปฏิรูปที่ดิน และมีหนังสือยืนยันซึ่งออกให้โดยสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม (ส.ป.ก.) แต่ไอพารกลับถูกเจ้าหน้าที่ป่าไม้ แจ้งความคำเนนคตกับคนในข้อหาบุกรุกป่าสงวนแห่งชาติ ทำให้ได้รับความเดือดร้อนเป็นอย่างมาก

ต่อมา อธิบดีอัยการเขตมีคำสั่งไม่ฟ้องและส่งเรื่องดังกล่าว ไปยังผู้ว่าราชการจังหวัดเพื่อพิจารณา แต่ปรากฏว่า ผู้ว่าราชการจังหวัดกลับใช้เวลาในการพิจารณาเรื่องดังกล่าวนานเกินไป ไอพารจึงคิดว่า การกระทำเช่นนี้ถือว่าเป็นการใช้อำนาจในการถ่วงเวลาโดยมิชอบก็เป็นได้ เพราะระหว่างรอการพิจารณานี้ เจ้าหน้าที่ป่าไม้ได้แจ้งความกล่าวหาว่า เขาเป็นผู้บุกรุกป่าสงวนแห่งชาติถึง 2 ครั้ง ทั้งที่เจ้าหน้าที่ป่าไม้ก็ทราบว่ ที่ดินดังกล่าวเป็นที่ดินตามพระราชกำหนดเขตปฏิรูปที่ดิน ซึ่งไอพารได้แต่คิดว่านอนอยู่ในใจว่า เหตุใดจึงต้องโดนจับ ทั้งที่คนมีหลักฐานอย่างถูกต้อง?

โอพารจึงได้นำเรื่องมายื่นต่อผู้ตรวจการแผ่นดิน เพื่อขอให้เร่งรัดผู้ว่าราชการจังหวัด ในการพิจารณาเรื่องดังกล่าวโดยเร็วด้วย

ผู้ตรวจการแผ่นดินได้มีหนังสือให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องชี้แจงข้อเท็จจริง แล้วพบว่า ความล่าช้าในการพิจารณาของผู้ว่าราชการจังหวัดนั้น เกิดจากการที่ ส.ป.ก. กับกรมป่าไม้มีความเห็นไม่ตรงกัน จึงต้องใช้เวลาในการรวบรวมพยานหลักฐาน และต้องใช้ความรอบคอบในการพิจารณา เพื่อให้เกิดความเป็นธรรมกับทุกฝ่าย

จากการตรวจสอบเอกสารพบว่าผู้ว่าราชการจังหวัดได้ทำความเข้าใจแย้งส่งไปยังอัยการสูงสุดด้วย จึงถือว่าเป็นการใช้อำนาจอย่างเหมาะสมแล้ว สำหรับกรณีเจ้าหน้าที่ป่าไม้แจ้งความจับโอพาร ก็เป็นเพราะเห็นว่า ที่พิพาทอยู่ในเขตป่าสงวนแห่งชาติ จึงจำเป็นต้องดำเนินการเพื่อรักษามลประโยชน์ของราชการ

อย่างไรก็ตาม เรื่องร้องเรียนดังกล่าวถึงแม้ว่าหน่วยงานจะปฏิบัติหน้าที่โดยถูกต้องแล้ว แต่ผู้ตรวจการแผ่นดินก็ยังเห็นว่า การพิจารณาของผู้ว่าราชการจังหวัดไม่ควรใช้เวลานานเกินไป เพราะอาจทำให้ประชาชนได้รับความเดือดร้อนเสียหายได้ ผู้ตรวจการแผ่นดินจึงได้เสนอแนะให้ผู้ว่าราชการจังหวัดได้ปฏิบัติหน้าที่โดยไม่ไปกระทบสิทธิของประชาชน และต้องคำนึงถึงความเดือดร้อนของประชาชนเป็นหลัก รวมทั้งมีมาตรการในการให้บริการประชาชนด้วยความรวดเร็วด้วย และนอกเหนือจากนั้น ปัญหาเขตที่ดินไม่ตรงกันของกรมป่าไม้และสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมดังกล่าว เป็นเรื่องของทางราชการที่จะต้องประสานกัน เพื่อให้ได้ข้อยุติให้เรียบร้อย ก่อนที่จะไปพิจารณาจำกัดสิทธิของประชาชนที่ได้มาโดยสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมก่อนแล้ว

[อย่างนี้ก็โอนฟรีนะสิ]

[อยู่นี้ก็โอนฟรีนะสิ]

ย้อนไปเมื่อหลายปีก่อน **อดิศักดิ์** ได้รับโอนที่ดินตาม น.ส.3 ก. ซึ่งสำนักงานที่ดินคิดค่าโอนที่ดินพร้อมสิ่งปลูกสร้าง รวมค่าธรรมเนียม เป็นเงิน 11,979 บาท

ต่อมา เมื่อเขาได้รับหมายให้รื้อถอนสิ่งปลูกสร้างจากกองบังคับคดี จึงรีบเดินทางไปสอบถามยังกองบังคับคดี จึงได้รู้ว่าศาลจังหวัดได้พิพากษา ให้สิ่งปลูกสร้างที่โอนไปพร้อมกับที่ดิน น.ส.3 ก. ของเขาเมื่อหลายปีก่อน ตกเป็นของบุคคลอื่นเสียแล้ว

เขาจึงสอบถามและร้องเรียนขอความเป็นธรรมคว่ำวาทจากที่สำนักงานที่ดินอำเภอ ซึ่งหัวหน้าสำนักงานที่ดินแจ้งว่า เรื่องนี้เกิดนานเกิน 1 ปี และเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบในขณะนั้นได้ย้ายออกไปหมดแล้ว จึงไม่สามารถทำอะไรได้

ต่อมา อดิศักดิ์จะขายที่ดินพร้อมสิ่งปลูกสร้างดังกล่าว เมื่อติดต่อกับที่สำนักงานอำเภอ เจ้าหน้าที่ที่ดินได้แจ้งว่า อดิศักดิ์สามารถโอนได้เฉพาะที่ดิน เพราะสิ่งปลูกสร้างนั้นได้ถูกศาลสั่งอายัดไว้ห้ามโอน เขาจึงทำเรื่อง ยื่นฟ้องต่อศาลปกครอง ก่อนจะได้รับหนังสือแจ้งจากศาลปกครองว่า ศาลมีคำสั่งไม่รับฟ้อง เพราะได้พ้นระยะเวลาในการฟ้องแล้ว

ในระหว่างที่กำลังหมดหวังอยู่นั้น เขาได้เห็นโฆษณาของผู้ตรวจการแผ่นดินทางโทรทัศน์ เขาจึงตัดสินใจโทรศัพท์ร้องเรียนมาที่สายด่วนผู้ตรวจการ

แผ่นดิน 1676 ให้ผู้ตรวจการแผ่นดินช่วยประสานกับสำนักงานที่ดินอำเภอ เพื่อตรวจสอบว่า แท้จริงแล้วสิ่งปลูกสร้างดังกล่าว เป็นของบุคคลอื่นหรือ เป็นของเขา และหากสิ่งปลูกสร้างเป็นของบุคคลอื่นจริง เหตุใดเจ้าหน้าที่ ที่ดิน สำนักงานที่ดินอำเภอจึงเก็บค่าธรรมเนียมการโอนสิ่งปลูกสร้าง ไปพร้อมกับการโอนที่ดินด้วย

ผู้ตรวจการแผ่นดินพิจารณาเรื่องร้องเรียนแล้ว ได้ประสานกับหน่วยงาน ที่เกี่ยวข้องพบว่า สาเหตุที่มีการเก็บค่าธรรมเนียมการโอนที่ดินดังกล่าว พร้อมสิ่งปลูกสร้างนั้น เป็นเพราะเจ้าหน้าที่สำนักงานที่ดินอำเภอไม่ได้ รับแจ้งการยึดสิ่งปลูกสร้างจากอำเภอ

เนื่องจากก่อนการโอนที่ดินครั้งนี้เมื่อหลายปีก่อน กองบังคับคดีได้มี หนังสือแจ้งยึดทรัพย์ไปยังอำเภอ และได้มีพนักงานเจ้าหน้าที่ที่ดินอำเภอ ลงลายมือชื่อรับหนังสือไว้แล้ว แต่ไม่มีบันทึกแจ้งการยึดทรัพย์ตามระเบียบ และวิธีการที่ควรปฏิบัติ จนเป็นเหตุให้พนักงานเจ้าหน้าที่ที่ดินได้จดทะเบียน โอนขายและเรียกเก็บค่าธรรมเนียมในส่วนของสิ่งปลูกสร้างกับอดีตค้

ดังนั้น เมื่อกรณีดังกล่าวเกิดจากความบกพร่องของในการปฏิบัติงาน ของเจ้าหน้าที่เอง ผู้ตรวจการแผ่นดินจึงได้เสนอแนะให้จังหวัดดำเนินการ แก้ไขปัญหานี้ พร้อมทั้งให้ตรวจสอบการประสานงานระหว่างหน่วยงานที่ เกี่ยวข้องให้เข้มงวดมากขึ้นอีกด้วย

หลังจากผู้ตรวจการแผ่นดินช่วยให้หมอกควันแห่งความสงสัยในครั้ง นี้ จางหายไป อดีตค้ก็ได้รับการติดต่อจากสำนักงานที่ดินจังหวัด เพื่อคืนเงิน ส่วนเกินของค่าธรรมเนียมการโอนเมื่อหลายปีก่อน เป็นเงิน 10,860 บาท เป็นที่เรียบร้อย

ผู้ตรวจการแผ่นดิน ความเป็นธรรมที่จับต้องได้

[ปิตทว]

ในช่วงฤดูฝนหรือฤดูน้ำหลากของทุกปี ชาวบ้านหลายพื้นที่ประสบกับปัญหาน้ำท่วมขัง เนื่องจากยังไม่มีกรก่อสร้างท่อระบายน้ำเพื่อรองรับการระบายน้ำในช่วงฤดูฝน ทำให้ชาวบ้านได้รับความเดือดร้อนจากภัยน้ำท่วมโครงการก่อสร้างท่อระบายน้ำในเขตชุมชนจึงเป็นแนวทางหนึ่งในการแก้ไขปัญหาดังกล่าว และยังเป็นการพัฒนาท้องถิ่นให้มีความเจริญมากยิ่งขึ้น แต่หากความเจริญที่เข้ามาส่งผลกระทบต่อวิถีชีวิตประจำวันของคนในชุมชนแล้ว เราจะจัดการกับปัญหานั้นอย่างไร?

ณ ชุมชนบ้านคงไม้ป่า ซึ่งเป็นเขตพื้นที่ลุ่มต่ำ เมื่อเข้าฤดูฝนหรือช่วงที่มีฝนตกหนักๆ บ้านเรือนของชาวบ้านในละแวกนั้นมักจะประสบกับปัญหาน้ำท่วมขังเป็นเวลานาน ตามมาด้วยกลิ่นเหม็นของน้ำเน่าเสียและเชื้อโรค

คำแก้ว เกิดและเติบโตในชุมชนบ้านคงไม้ป่า จึงรู้สึกคุ้นชินกับสภาพน้ำท่วมขังในชุมชน และการเดินลุยน้ำตั้งแต่ระดับเข่าลงไปจนถึงหัวเข่าแทบทุกปี

วันหนึ่ง คำแก้วเห็นรถแบคโฮกำลังขุดดินและเกลี่ยพื้นที่บริเวณชุมชนบ้านคงไม้ป่า จึงเดินเข้าไปสอบถามหัวหน้าคนงานได้ความว่า เทศบาลทำโครงการวางท่อระบายน้ำเพื่อแก้ปัญหาน้ำท่วมขัง และทำทางเดินเท้าเพื่อให้ชาวบ้านสัญจรได้อย่างปลอดภัย

คำแก้แกลบใจที่ไม่เคยรู้ข่าวมาก่อน แต่ก็คือใจที่เธอจะไม่ต้องเดินลุยน้ำในฤดูฝนอีกต่อไปแล้ว

ผ่านไปหนึ่งเดือน คำแก้แกลบสังเกตว่า การวางท่อระบายน้ำเสร็จแล้ว และถนนบริเวณหน้าบ้านของเธอ ถูกสร้างเป็นทางเท้าที่ปูด้วยอิฐบล็อก แต่ไม่มีช่องทางให้เอารถผ่านเข้า-ออกบ้าน คำแก้แกลบและชาวบ้านแถวนั้น จึงรวมตัวกันไปร้องเรียนต่อผู้ว่าราชการจังหวัด

ผู้ว่าราชการจังหวัดสั่งให้ตรวจสอบข้อเท็จจริงและจัดการประชุมระหว่างผู้ที่เกี่ยวข้องและชาวบ้านที่ได้รับความเดือดร้อนทั้งหมด ซึ่งเทศบาลได้ให้เหตุผลในการก่อสร้างทางเดินเท้าดังกล่าวว่า ดำเนินการตามแบบแปลนตามสัญญาจ้าง หากให้เว้นช่องทางเข้า-ออกบ้าน จะทำให้ปริมาณงานเปลี่ยนแปลงไป

แม้ว่าชาวบ้านหลายคนที่จะเข้าร่วมประชุมจะไม่คิดใจกับปัญหานี้แล้ว แต่คำแก้แกลบคิดว่า นี่ไม่ใช่คำตอบที่เธอต้องการ ทำไมเธอจะต้องทนขับรถเป็นทางเดินเท้าเพื่อที่จะผ่านเข้า - ออกบ้านไปตลอด คำแก้แกลบจึงเขียนจดหมายร้องเรียนต่อผู้ตรวจการแผ่นดิน ให้ช่วยแก้ไขปัญหาคความเดือดร้อนของเธอ และชาวบ้านชุมชนบ้านคางไม้ป่า

ผู้ตรวจการแผ่นดินรับเรื่องร้องเรียนของคำแก้แกลบพิจารณา และมอบหมายให้เจ้าหน้าที่ไปตรวจสอบข้อเท็จจริง ปรากฏว่า มีการก่อสร้างทางเดินเท้าปิดกั้นทางเข้า-ออกบ้านของชาวบ้านชุมชนคางไม้ป่าที่อยู่ริมถนน เมื่อขับรถเข้า-ออกบ้านทุกวัน ย่อมทำให้ทางเดินเท้าพังเสียหาย และต่อไปรัฐจะต้องสูญเสียงบประมาณไปกับการซ่อมแซมทางเดินเท้าให้ใช้งานได้

ผู้ตรวจการแผ่นดินเห็นว่า การแก้ไขปัญหาดังกล่าว ควรได้รับความร่วมมือจากทุกฝ่าย ทั้งผู้ว่าราชการจังหวัด เทศบาล และชาวบ้านในชุมชน จึงเสนอแนะให้แก้ไขทางเดินเท้าให้มีช่องที่กว้างพอสมควร สำหรับใช้ผ่านเข้า-ออกบริเวณหน้าบ้านของชาวบ้าน และปรับสภาพพื้นที่ทางเข้า-ออก

[ปกติทาง]

ให้สามารถรองรับน้ำหนักของรถที่ผ่านเข้า-ออกบ้านได้ รวมทั้งกำจัด
หน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้พิจารณาแบบก่อสร้างก่อนทำสัญญาว่าจ้าง โดยให้
คำนึงถึงประโยชน์การใช้งาน ความคงทน และผลกระทบต่อประชาชน
ส่วนรวมด้วย

หลังจากที่ผู้ตรวจการแผ่นดินช่วยหาทางออกให้กับชาวบ้านชุมชน
บ้านคงไม้ป่าที่เดือดร้อนแล้ว คำแก้แค้นและชาวบ้านในชุมชนก็ไม่ต้องเผชิญกับ
ปัญหาน้ำท่วมขังอีกต่อไป แถมยังได้ทางเดินเท้าที่สวยงามและไม่ปิดกั้น
ทาง เข้า-ออกหน้าบ้านด้วย ผู้ตรวจการแผ่นดินจึงเป็นที่พึ่งให้กับประชาชน
ได้อย่างแท้จริง

[พังไปทั้งแถบ]

"โครมมม!!...เพลิง!!!" เสียงคล้ายสิ่งของหนักตกบริเวณคาคฟ้า
ของบ้าน

"ลูก... ไปดูซิ หลังคาบ้านเราที่พังอยู่ กระเบื้องมันทรุดลงมาอีกแล้ว
รีเปล่า" บัญชา เจ้าของร้านขายของชำ ตะโกนบอกลูกชาย

"พ่อครับ...หลังคาคาคฟ้าที่แตกอยู่ พังร่วงลงมาอีกแล้ว" ลูกชายรีบวิ่ง
ลงมาชั้นล่างของบ้าน พร้อมบอกเหตุที่เกิดขึ้น

"เฮ้อ...จะรื้อ จะซ่อมกัน ก็เคือคร้อนอีก เมื่อไหร่บริษัทรับเหมาจะมา
ซ่อมให้เนี่ย" บัญชาบ่นพึมพำ ขณะที่เขากำลังขายของให้ลูกค้าคนหนึ่งอยู่

บัญชารอให้บริษัทรับเหมาที่มารื้อถอนสิ่งปลูกสร้างของธนาคาร
ข้างๆ บ้านเขา เข้ามาซ่อมหลังคาบ้านที่พังจากการรื้ออาคารของธนาคาร
มาเป็นเวลานานเกือบเดือนกว่าๆแล้ว และเห็นว่าหลังคาบ้านของเขาเริ่มจะ
เสียหายแตกร้าวมากขึ้น

เมื่อไม่มีลูกค้า บัญชาจึงได้เดินไปยังห้องทำงานเล็กๆ ของเขา
และจัดการเข้าอินเทอร์เน็ตไปที่หน้าเว็บในกูเกิ้ล

"ร้องเรียนหน่วยงานรัฐ" บัญชาพิมพ์คำที่ต้องการผ่านเว็บไซต์ค้นหา
ข้อมูลว่ามีหน่วยงานใดที่เขาพอจะร้องเรียนไปได้บ้าง เพื่อจะหาทางออก
ปัญหาที่เกิดขึ้นซ้ำๆ ซากๆ นี้..เสียที

"...สำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดิน.. www.ombudsman.go.th.." บัญชาคลิกเข้าเว็บไซต์ทันที

"ร้องเรียนทางอินเทอร์เน็ต" บัญชาไม่รอช้า คลิกเข้าหัวข้อดังกล่าว เพื่อดำเนินการร้องเรียนผ่านระบบของสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินทันที

ผู้ตรวจการแผ่นดินรับเรื่องร้องเรียนของบัญชา โดยได้ข้อมูลผ่านระบบรับเรื่องร้องเรียนจากเว็บไซต์ของสำนักงานว่า เมื่อธนาคารออมสินต้องการจะรื้อถอนอาคารหลังเก่า เพื่อสร้างอาคารหลังใหม่ในบริเวณละแวกบ้านของบัญชา จึงได้มอบหมายให้บริษัทเอกชนมาดำเนินการรื้อถอน แต่ในระหว่างการรื้อถอนและก่อสร้างอาคารใหม่ ได้มีเศษวัสดุหล่นลงไปทำความเสียหายกับบ้านของบัญชา โดยบริษัทรับเหมารื้อถอนรับปากว่าจะมาซ่อมแซมหลังคาบ้านของบัญชาที่เสียหายให้ แต่ต้องหลังจากการเจาะเสาเข็มเสร็จเสียก่อน

เวลาก็ผ่านไปนาน จนกระทั่งการก่อสร้างของธนาคารเสร็จสิ้น บัญชาก็ยังไม่ได้รับการติดต่อเพื่อเข้ามาซ่อมแซมบ้านของเธอแต่อย่างใด

ผู้ตรวจการแผ่นดินพิจารณาเรื่องร้องเรียนแล้ว ได้เร่งประสานขอคำชี้แจงจากธนาคารออมสินพบว่า หลังจากที่ธนาคารได้รับทราบเรื่องร้องเรียนเกี่ยวกับความเสียหายที่เกิดขึ้นกับบ้านของบัญชา ธนาคารได้แจ้งให้บริษัทผู้รับเหมาทราบแล้ว โดยในสัญญาจ้างงานมีการระบุไว้ว่า ให้บริษัทเป็นผู้รับผิดชอบความเสียหายที่เกิดขึ้นต่ออาคารข้างเคียง

ต่อมา บริษัทผู้รับเหมาได้หนึ่งงาน ธนาคารจึงได้บอกเลิกสัญญา จึงทำให้บ้านของบัญชายังไม่ได้รับการซ่อมแซม จนนำมาสู่การร้องเรียนในครั้งนี้

ผู้ตรวจการแผ่นดินพิจารณาคำชี้แจงแล้ว ได้มีข้อเสนอแนะไปยังธนาคารออมสินว่า แม้ในสัญญาจะระบุให้บริษัทเป็นผู้รับผิดชอบความเสียหายที่เกิดขึ้น แต่ในความเป็นจริงก็คือ ความเสียหายดังกล่าวเกิดจาก

การก่อสร้างอาคารของธนาคารเอง จำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องมีความตระหนักและสำนึกถึงความรับผิดชอบที่มีต่อสังคม โดยเฉพาะผู้ร้องเรียนก็มีสภาพเป็นลูกค้านหนึ่งของธนาคารออมสินด้วย ดังนั้น ธนาคารไม่อาจปฏิเสธความรับผิดชอบต่อความเสียหายที่เกิดขึ้นได้ จึงได้เสนอแนะให้ธนาคารออมสินพิจารณาและกำหนดวิธีการเพื่อแก้ไขความเดือดร้อนแก่บริษัทฯ

ผู้ตรวจการแผ่นดินได้ติดตามความคืบหน้าในการแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนของบริษัทฯ และเร่งรัดให้ธนาคารออมสินช่วยเหลือให้ความเป็นธรรมในการซ่อมแซมบ้านของบริษัทฯ ให้เสร็จโดยเร็ว

ต่อมา ธนาคารออมสินได้มีหนังสือถึงผู้ตรวจการแผ่นดินว่า ธนาคารได้ส่งเรื่องไปยังมูลนิธิออมสินเพื่อสังคม ให้ความช่วยเหลือเพื่อบรรเทาความเดือดร้อนของบริษัทฯ แล้ว

"ซ่อมบ้านให้เสร็จเรียบร้อยแล้วนะครับ ธนาคารออมสินต้องขอภัยในเรื่องที่เกิดขึ้นด้วยครับ" เจ้าหน้าที่ของมูลนิธิออมสิน กล่าวขอโทษต่อบริษัทฯ หลังจากที่ได้เข้ามาซ่อมแซมหลังคาบ้านจนเสร็จเรียบร้อยแล้ว

"ขอบคุณครับ ซ่อมเสร็จเสียที นึกว่าจะต้องรอบแบบไม่มีจุดหมายเสียแล้ว" บริษัทากล่าวขอบคุณเจ้าหน้าที่มูลนิธิออมสิน แล้วหันมายืนมองหลังคาบ้านที่ซ่อมแซมแล้ว ด้วยความโล่งใจ พร้อมทั้งนึกถึงผู้ตรวจการแผ่นดินที่ช่วย ให้เขา..มีวันนี้

[ผิดที่ถมหนอง]

"อ้าว ทำไมรดคักดินมาถมหนองน้ำล่ะ ไหนทางเทศบาลบอกว่าจะถมดินปรับพื้นที่เป็นสวนสาธารณะให้ชุมชนเรานี่"

"แล้วทำไมถึงมาถมดินลงบ่อน้ำล่ะ"

"นั่นสิ แทนที่จะมีบ่อน้ำกว้างไว้เก็บน้ำ ใ้ประโยชน์ได้"

เสียงชาวบ้านต่างจับกลุ่มถกกันอย่างสงสัยกับภาพตรงหน้า ขณะยืนดูรดคักดินถมลงหนองน้ำของชุมชน

ด้วยเหตุนี้ จึงนำมาสู่การร้องเรียน...

เทศบาลเมืองแห่งหนึ่ง ถูกประชาชนร้องเรียนมายังผู้ตรวจการแผ่นดิน กรณีที่ใช้เงินอุดหนุนเฉพาะกิจไปถมดินลงหนองน้ำสาธารณะขนาดใหญ่ กลางเมือง ทำให้พื้นที่เก็บน้ำน้อยลง โดยไม่ได้ขออนุมัติให้ถูกต้อง จนก่อให้เกิดความเสียหาย

ผู้ตรวจการแผ่นดินพิจารณาเรื่องร้องเรียนแล้ว จึงมอบหมายให้เจ้าหน้าที่ลงพื้นที่เพื่อตรวจสอบข้อเท็จจริง พบว่า หนองน้ำสาธารณะ กลางเมืองดังกล่าว ถูกถมไปบางส่วนจริง และจากหลักฐานทางงบประมาณ ระบุว่า เทศบาลได้ขออนุมัติเงินงบประมาณปี 2546 ในหมวดเงินอุดหนุนเฉพาะกิจ เพื่อนำมาก่อสร้างสวนสาธารณะ โดยรายละเอียดคำขอระบุว่า นำมาใช้ปรับพื้นที่ถมดิน ปลูกหญ้าและไม้ยืนต้น แต่ไม่มีการขออนุมัติถมหนองน้ำด้วย

ภายหลังจากได้ลงพื้นที่ตรวจสอบข้อเท็จจริงและหลักฐานแล้ว ผู้ตรวจการแผ่นดินมีความเห็นว่า เทศบาลเมืองได้นำเงินงบประมาณไปใช้ผิดจากวัตถุประสงค์ที่เสนอไว้ในตอนแรก นอกจากนี้ การกระทำเช่นนี้ยังก่อให้เกิดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและสร้างความเดือดร้อนให้กับประชาชน เพราะจะทำให้พื้นที่รับน้ำในเวลาน้ำหลากมีน้อยลง จนอาจส่งผลต่อการแก้ปัญหาน้ำท่วม ขณะเดียวกันยังส่งผลถึงปริมาณน้ำที่เก็บไว้ใช้ในฤดูแล้งอีกด้วย

ผู้ตรวจการแผ่นดินจึงได้เสนอแนะให้ ผู้ว่าราชการจังหวัดมีคำสั่งระงับการถมดินในหนองน้ำดังกล่าวทันที และเพื่อป้องกันไม่ให้เกิดปัญหาในอนาคต และเป็นการสร้างความเข้าใจอันดีระหว่างรัฐและเอกชน ผู้ตรวจการแผ่นดินได้มีข้อเสนอแนะไปยังเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ให้กำชับองค์การบริหารส่วนท้องถิ่นเรื่องการทำแผนพัฒนาและแผนงบประมาณล่วงหน้า ให้ความสอดคล้องกันทั้งรายได้และรายรับของหน่วยงาน พร้อมทั้งเผยแพร่ข้อมูลให้ประชาชนได้รับรู้และแสดงความคิดเห็นเพื่อป้องกันเรื่องร้องเรียนที่อาจเกิดขึ้นในอนาคตด้วย

[รถพ่วงข้าง]

คุณเคยเห็นรถมอเตอร์ไซค์ที่พ่วงข้างดัดแปลงไว้รับคนโดยสารไหม? ถ้าเคย คิดว่าอันตรายหรือไม่?

เรื่องนี้เกิดขึ้นเพราะลุงแจ้ ชาวบ้านในหมู่บ้านแห่งหนึ่งได้เห็นอุบัติเหตุที่เกิดกับรถดัดแปลงที่รับจ้างอยู่ในซอยบ้านบ่อยครั้ง และล่าสุดคนที่เจ็บตัวจากอุบัติเหตุรถรับจ้างพ่วงข้างไม่ใช่ใครที่ไหน แต่เป็น...หนูน้อย หลานสาวของแอกเอง

เมื่อเกิดเหตุกับคนใกล้ตัว มีหน้าข่าวรถรับจ้างเหล่านี้ ยังเพิ่มจำนวน และได้มีการนำรถจักรยานยนต์พ่วงข้างจำนวนมากไปติดตั้งเบาะและหลังคาเพื่อเอาไว้รับส่งผู้โดยสาร ซึ่งลุงแจ้คิดว่าน่าจะมีความผิดฐานดัดแปลงรถ และอาจทำให้เกิดอันตรายกับผู้โดยสารรายอื่นได้ ลุงแจ้จึงหาข้อมูลหน่วยงานที่จะร้องเรียนเพื่อแก้ไขปัญหานี้

ลุงแจ้จึงได้ร้องเรียนมายังผู้ตรวจการแผ่นดิน และแจ้งข้อมูลดังกล่าวให้เจ้าหน้าที่ที่รับเรื่องร้องเรียนทราบ

เจ้าหน้าที่สอบสวนสวนของสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินได้แจ้งแก่ลุงแจ้ว่า กรณีที่ลุงแจ้ร้องเรียนนั้น ไม่ได้ระบุให้ชัดเจนว่า ต้องการร้องเรียนบุคคลหรือหน่วยงานใดที่จะให้มีการสอบสวน แต่โดยที่มีเรื่องร้องเรียนในลักษณะเดียวกันนี้ในระบบ และคิดว่าเรื่องรถพ่วงข้างนี้จะสามารถนำมาดำเนินการแก้ไขปัญหาลักษณะเดียวกันกับกรณีที่ลุงแจ้ร้องเรียนมาได้

โชคคีที่ก่อนหน้านี้เคยมีเรื่องร้องเรียนในลักษณะนี้มายังผู้ตรวจการแผ่นดินแล้ว และผู้ตรวจการแผ่นดินได้ส่งเรื่องร้องเรียนนี้ให้จังหวัดและสถานีตำรวจภูธรรับไปพิจารณาคำเนินการแล้วด้วย

ดังนั้น เมื่อเห็นว่า ยังมีการนำรถจักรยานยนต์คัดแปลงไปใช้รับจ้างทั่วไปอยู่ ผู้ตรวจการแผ่นดินจึงอาศัยอำนาจตามมาตรา 30 แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยผู้ตรวจการแผ่นดิน พ.ศ.2552 ส่งเรื่องให้จังหวัดสถานีตำรวจภูธร และกรมขนส่งทางบก รับเรื่องนี้ไปพิจารณา เพื่อให้ดำเนินการเร่งแก้ไขต่อไป

"กริ่งงงง..." เสียงโทรศัพท์ดังขึ้น ลุงแจ้วางมือจากการสอนการบ้านหนูน้อย ตรงไปที่โทรศัพท์

"สวัสดิ์คะ...คุณลุงแจ้คะ จากสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินคะ คิดฉันจะแจ้งให้ทราบ ว่า กรณีที่คุณลุงเคยร้องเรียนไป ผู้ตรวจการแผ่นดินได้นำเรื่องร้องเรียนในลักษณะเดียวกัน ไปขอความร่วมมือจากกรมขนส่งทางบกให้กำกับรถคัน และได้รับรายงานจากกรมการขนส่งทางบกสรุปได้ว่า การนำรถพ่วงข้างไปคัดแปลงเพื่อใช้บรรทุกผู้โดยสารโดยไม่ได้รับอนุญาตนั้น มีความผิด เพราะทางการอนุญาตให้เฉพาะการบรรทุกของส่วนตัวเท่านั้น เนื่องจากไม่มีความปลอดภัยที่เพียงพอ จึงได้สั่งให้หน่วยงานในสังกัดดำเนินการตามกฎหมายอย่างเข้มงวด พร้อมทั้งประชาสัมพันธ์ให้เจ้าของรถพ่วงข้างรับทราบทั่วกันแล้วนะคะ"

"อ้อ...ขอบคุณมากนะคะ คิดว่าเรื่องที่ร้องเรียนไปจะเสียเปล่าซะแล้ว ลุงจะได้เบาใจซะที ขอขอบคุณจริงๆ" ลุงแจ้วางโทรศัพท์ พร้อมกับหันไปมองหนูน้อยที่นั่งทำการบ้านอยู่พร้อมรอยยิ้มบนใบหน้า

ผู้ตรวจการแผ่นดิน แก้ไขทุกข้อร้องเรียนให้ประชาชนได้จริงๆ

[สองมาตรฐาน]

การจัดการปัญหาในเรื่องเดียวกันควรมีหลักเกณฑ์และการปฏิบัติไปในทิศทางเดียวกัน มิฉะนั้นจะเป็นการปฏิบัติแบบสองมาตรฐาน ทำให้เกิดความไม่เป็นธรรมและส่งผลกระทบต่อจิตใจของคนที่ได้รับ การปฏิบัติ เช่นเดียวกับเรื่องที่เกิดขึ้นกับสาธิต

สาธิต เป็นคนหนุ่มรุ่นใหม่ กล้าคิด กล้าทำ และกล้าพูด จบปริญญา จากมหาวิทยาลัยในเมืองหลวง มีความมุ่งมั่นที่จะนำความรู้กลับมาพัฒนาถิ่นฐานบ้านเกิดของตนเอง สาธิตจึงสมัครเป็นนายกเทศมนตรี และเขาก็ได้รับเลือกให้เป็นนายกเทศมนตรีจากการลงมติของสมาชิกสภาเทศบาลด้วยกัน สาธิตได้อุทิศเวลาทั้งหมดเพื่อพัฒนาท้องถิ่นของเขาให้ดีขึ้น

ต่อมา มีการแก้ไขกฎหมายเกี่ยวกับการปกครองท้องถิ่นให้เหมาะสมกับยุคสมัย และกำหนดให้ประชาชนเป็นคนเลือกตั้งนายกเทศมนตรีโดยตรง ซึ่งคนที่ได้รับเลือกเป็นนายกเทศมนตรีจะมีระยะเวลาดำรงตำแหน่งคราวละสี่ปี และสาธิตก็ได้รับความไว้วางใจจากคนในท้องถิ่นเลือกให้เขาเป็นนายกเทศมนตรี

ระยะเวลาสี่ปีในการดำรงตำแหน่งนายกเทศมนตรีผ่านไปไวเหมือนโกหก สาธิตยังมีอีกหลายสิ่งที่ตั้งใจจะทำประโยชน์แก่ท้องถิ่นของเขา ด้วยความมุ่งมั่นที่สานต่ออุดมการณ์ สาธิตจึงลงสมัครรับเลือกตั้งเป็นนายกเทศมนตรีอีกครั้ง แต่ในครั้งนี้นี้เขากับเจออุปสรรคเข้าเสียแล้ว

เมื่อจิวาจน์ ผู้สมัครอีกรายยื่นคำร้องต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดว่า สาธิตขาดคุณสมบัติ เพราะเคยเป็นนายกเทศมนตรีมาสองวาระติดกัน และคณะกรรมการการเลือกตั้งได้มีมติคัดสิทธิการสมัครรับเลือกตั้งเป็นนายกเทศมนตรีของสาธิต

สาธิตขอให้คณะกรรมการการเลือกตั้งทบทวนมติ แต่ก็ไม่เป็นผล เขาเริ่มทำใจยอมรับกับสิ่งที่เกิดขึ้น จนกระทั่งวันหนึ่ง สาธิตไปงานเลี้ยงรุ่นของมหาวิทยาลัย เขาจึงได้พบกับชยันต์และเจต ซึ่งเป็นเพื่อนที่เรียนคณะเดียวกัน ทำให้ทราบว่ชยันต์และเจตลงสมัครรับเลือกตั้งเป็นนายกเทศมนตรีอีกเมืองหนึ่ง และเคยเป็นนายกเทศมนตรีมาแล้วสองสมัยเช่นเดียวกันกับเขา แต่คณะกรรมการการเลือกตั้งกลับมีมติให้ชยันต์และเจตมีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งได้

สาธิตจึงได้ยื่นเรื่องขอให้คณะกรรมการการเลือกตั้งทบทวนมติในการวินิจฉัยคุณสมบัติของเขาอีกครั้ง แต่กลับได้รับการยืนยันคำตอบเดิม สาธิตทุกข์ใจเป็นอย่างมาก ได้แต่ถามตัวเองว่า ทำไมเขาถึงต้องโดนเลือกปฏิบัติอย่างไม่เป็นธรรมเช่นนี้ ทั้งที่เขามีความตั้งใจที่จะทำเพื่อสังคมมาโดยตลอด

สาธิตได้พยายามร้องเรียนต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งหลายครั้งแล้ว และรู้สึกหมกหมองที่จะได้สิทธิในการสมัครรับเลือกตั้งเป็นนายกเทศมนตรี สาธิตจึงไปปรับทุกข์กับชยันต์ ซึ่งชยันต์แนะนำให้สาธิตไปร้องเรียนต่อผู้ตรวจการแผ่นดิน

เมื่อผู้ตรวจการแผ่นดินได้รับทราบเรื่องราวของสาธิต ได้ให้เจ้าหน้าที่เร่งดำเนินการตรวจสอบข้อเท็จจริงแล้ว เห็นว่า คณะกรรมการการเลือกตั้งไม่ได้วินิจฉัยสิทธิการสมัครรับเลือกตั้งบนมาตรฐานเดียวกัน ทั้งที่ข้อกฎหมายและข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้นมีลักษณะคล้ายคลึงกัน แม้ว่าคำวินิจฉัยของคณะกรรมการการเลือกตั้งจะเป็นการใช้อำนาจตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 ก็ตาม แต่คำวินิจฉัยดังกล่าว

ก่อให้เกิดความไม่เป็นธรรมและส่งผลกระทบต่อสิทธิของประชาชน

ผู้ตรวจการแผ่นดินจึงเสนอแนะให้คณะกรรมการการเลือกตั้งพิจารณา
ให้สาธิตเป็นผู้มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นนายกเทศมนตรี เมื่อมีการ
เลือกตั้งนายกเทศมนตรีในครั้งต่อไป

ถึงแม้ว่าครั้งนี้สาธิตจะไม่มีสิทธิลงสมัครรับเลือกตั้งเป็นนายกเทศมนตรี
แต่ในครั้งหน้า เขาไม่พลาดที่จะทำตามอุดมการณ์ของเขาอย่างแน่นอน

เขารู้สึกขอบคุณผู้ตรวจการแผ่นดิน ทำให้เขาเกิดความเชื่อมั่น
ในความยุติธรรมอีกครั้ง

[เจ้าลิงจ๋อสีนฤทรี]

ณ เขาวัง แหล่งท่องเที่ยวสำคัญของจังหวัดเพชรบุรี

แจ่มจันทร์ : คู่นี้สิ เคียวนี้เจ้าลิงจ๋อไม่เดินเกะกะไปมาเหมือนแต่ก่อนเลย

สรวงสุคา : จริงด้วย แต่ก่อนเจ้าลิงพวกนี้อยู่กันไม่เป็นที่ เป็นทางกินอาหารทิ้งกันเรียกราค สกปรกไปหมด นักท่องเที่ยวที่เข้ามา หวังชมความสวยงาม ชมวิวทิวทัศน์ ที่ไหนได้ เห็นแต่เจ้าลิงพวกนี้ บางทีนะเธอ พวกมันยังแย่งสิ่งของและทำร้ายร่างกายนักท่องเที่ยว มีหน้าซ้ำ วันดีคืนดีข้าวของฉันเองยังโดนรื้อทำลายบ่อยๆ ฉันเบื่อและรำคาญ เจ้าลิงพวกนี้จริงๆ

แจ่มจันทร์ : เอ...แต่ว่าหน่วยงานไหนนะเธอ ที่เข้ามาช่วยแก้ปัญหาเจ้าลิงพวกนี้..

สรวงสุคา : เห็นเขาบอกว่า ...ผู้ตรวจการแผ่นดิน..นะ เธอรู้จักไหม

แจ่มจันทร์ : อ้อ ฉันเคยได้ยินนะว่า ผู้ตรวจการแผ่นดินสามารถช่วยแก้ไขปัญหาคความเดือดร้อนให้กับประชาชนได้ แต่การแก้ไขปัญหาเรื่องลิงนี้ ไม่ใช่เรื่องเล่นๆ เลยนะ เพราะเท่าที่ฉันรู้ เรื่องนี้มีการร้องเรียนไปยังหน่วยงานที่รับผิดชอบหลายครั้งแล้ว แต่ก็ยังแก้ปัญหานี้ไม่ได้

สรวงสุคา : เรื่องนี้เป็นปัญหาใหญ่จริงๆ รู้มาว่า เมื่อผู้ตรวจการแผ่นดินได้รับเรื่องราวร้องทุกข์เกี่ยวกับปัญหาลิงพวกนี้ ก็รีบดำเนินการทันที ผู้ตรวจการแผ่นดินได้ลงพื้นที่สอบสวนหาข้อเท็จจริง และร่วมประชุมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง หาแนวทางการแก้ไขปัญหาเรื่องเจ้าลิงจ๋อสร้างความเดือดร้อนให้ชาวบ้าน

แจ่มจันทร์ : คงจะมีหน่วยงานที่เกี่ยวข้องหลายหน่วยงาน เลยสินะ

สรวงสุคา : ใช่ มีหลายหน่วยงานเลย ตั้งแต่องค์กรภาครัฐ ภาคเอกชน และส่วนราชการท้องถิ่น โดยหน่วยงานเหล่านี้ได้ช่วยกันแก้ไขปัญหา ทั้งการทำหมัน ที่จะควบคุมประชากรลิงได้ในระดับหนึ่ง การควบคุมจุดการให้อาหาร จะได้ไม่มารบกวนชาวบ้าน รวมถึงการสำรวจประชากรลิงที่มีอยู่ที่นี้ด้วย

แจ่มจันทร์ : แล้วแก้ปัญหาประชากรลิงได้จริงหรือ เพราะการทำหมันลิงก็เป็นเพียงการควบคุมปริมาณลิงเท่านั้น แต่ปัญหายังคงมีอยู่ และหากวิธีการทำหมันไม่ถูกต้อง เหมาะสม ก็อาจเป็นการสร้างปัญหาขึ้นมาใหม่หรือการนำลิงจากที่นี้ ไปปล่อยยังที่อื่น ก็เป็นเพียงการย้ายปัญหาจากที่แห่งหนึ่งไปยังที่อีกแห่งหนึ่งเท่านั้นเอง

สรวงสุคา : เพราะแบบนี้ยังงี้ละ ผู้ตรวจการแผ่นดินจึงต้องการแก้ไขปัญหานี้อย่างจริงจัง เพราะปัญหานี้ ไม่ใช่เกิดขึ้นแค่แถวบ้านเราจังหวัดเดียวนะ ฉันได้ยินว่า มีอีกหลายจังหวัดที่ประสบปัญหาเรื่องลิงก่อกวนในเมืองเหมือนกัน ผู้ตรวจการแผ่นดินจึงได้มีแนวทางการแก้ไขปัญหาลิงในพื้นที่ชุมชนเมืองในเชิงระบบ

แจ่มจันทร์ : การแก้ไขปัญหาเชิงระบบ คืออะไร สรวงสุคา

สรวงสุคา : แหม เธอช่างไม่รู้อะไรเสียจริงๆ การแก้ไขปัญหาเชิงระบบคือ การศึกษาหาสาเหตุต้นตอของปัญหาที่แท้จริงงี้ละ เมื่อทราบสาเหตุแล้วจะได้หาแนวทางในการจัดการกับปัญหา แล้วนำแนวทางที่ได้ไปปรับใช้ในการแก้ไขปัญหแบบเดียวกันกับพื้นที่อื่นต่อไปได้. งี้ละ

แจ่มจันทร์ : การแก้ไขปัญหแบบเชิงระบบ คงมีกระบวนการ ไม่ใช่หน่อยเลยนะ

สรวงสุคา : ใช่ เรื่องนี้ต้องมีการศึกษาข้อมูลอย่างละเอียดและรอบคอบ ผู้ตรวจการแผ่นดินจึงได้เชิญผู้เชี่ยวชาญมาร่วมประชุมเพื่อศึกษาข้อมูล

และข้อเสนอแนะ มีการกำหนดยุทธศาสตร์การแก้ไขแบบบูรณาการเชิงวนะ และมีการวางแนวทางการแก้ไขปัญหาทั้งระยะสั้นและระยะยาว โดยการกำหนดจุดเป้าหมายอาหารลิง การสำรวจข้อมูลประชากรลิง การทำหมันลิง การจัดแหล่งอาหารตามธรรมชาติ และการป้องกันแก้ไขปัญหาลิงเป็นพาหะนำโรค รวมถึงการประชาสัมพันธ์ให้ความรู้แก่ประชาชน ด้วยนะ

แจ่มจันทร์ : อย่างนี้สิ ถึงเรียกว่าแก้ไขปัญหาก็อย่างตรงจุด ว่าแต่ว่า สรวงสุคาทำไม เธอรู้เรื่องละเอียดจัง

สรวงสุคา : แหม แจ่มจันทร์ ปัญหานี้ส่งผลกระทบต่อฉันโดยตรงนี้ จะไม่สนใจได้อย่างไรละ

ฉันยังจำได้ว่า วันที่สำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินได้มีการจัดเวทีเสวนา ผ่านทางโทรทัศน์ถ่ายทอดสดออกทางทีวี ฉันยังไปร่วมงานด้วยเลย มีคนไปร่วมงานเยอะมาก เกือบ 300 คนเห็นจะได้ ผู้ตรวจการแผ่นดินต้องการให้ผู้ที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาจริงๆ จะได้มีแนวทางการแก้ไขปัญหาลิงแบบบูรณาการได้อย่างมีประสิทธิภาพต่อไป ใกล้เคียง

แจ่มจันทร์ : โห สุขยอดไปเลย เจ้าลิงจ๋อคงจะไม่ได้มาสร้างความเดือดร้อนและรำคาญใจกับนักท่องเที่ยวและชาวบ้านไปอีกนาน..เลยสินะ

สรวงสุคา : ถูกต้อง ..แล้วจ้า

และเสียงหัวเราะของสองสาวก็ดังไปทั่วเขาวัง จนเจ้าจ๋อ ต้องหันมามองกันทีเดียว

[วังน้ำเขียวโมเดล]

อ้อยใจ : วันนี้อากาศดีจัง ชักอยากไปเที่ยวธรรมชาติ ป่าเขา ลำเนาไพร
สูดอากาศบริสุทธิ์จัง

พีโชน : ไปเที่ยววังน้ำเขียว กันไหม?

อ้อยใจ : วังน้ำเขียว! เอ..เคยได้ยินว่ามีปัญหาเรื่องร้องเรียน..กันอยู่
ไม่ใช่หรือ

พีโชน : ใช่ คอนั้นมีกลุ่มชาวบ้านไปร้องเรียนกับผู้ตรวจการแผ่นดิน

อ้อยใจ : อ้อ เราเคยได้ยินว่า ผู้ตรวจการแผ่นดินสามารถแก้ไขปัญหา
และบรรเทาความเดือดร้อนให้ประชาชนได้ แล้วพวกชาวบ้านไปร้องเรียน
ผู้ตรวจการแผ่นดิน เรื่องอะไรล่ะ

พีโชน : เรื่องก็มีอยู่ว่า เจ้าหน้าที่กรมป่าไม้ และกรมอุทยานแห่งชาติ
สัตว์ป่า และพันธุ์พืช บุคลากรบ้านพักอาศัยและรีสอร์ทในอำเภอวังน้ำเขียว
จังหวัดนครราชสีมา รวมทั้งมีการแจ้งจับผู้ประกอบการและชาวบ้านที่
ครอบครองที่ดิน ในข้อหาบุกรุกพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติป่าเขาหลวง ป่าวังน้ำเขียว
และอุทยานแห่งชาติทับลาน จนชาวบ้านวังน้ำเขียวเดือดร้อน เพราะส่วนใหญ่
มีรายได้จากธุรกิจการท่องเที่ยว ชาวบ้านจึงรวมตัวกันเข้ายื่นร้องเรียน
ขอความเป็นธรรมต่อผู้ตรวจการแผ่นดิน ینگละ

อ้อยใจ : เรื่องใหญ่เลยนะนี่ ปัญหาเรื่องการทับซ้อนที่ดินทำกินของ
ชาวบ้านกับพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติ

พีโชน : โชติ เมื่อผู้ตรวจการแผ่นดินได้รับเรื่องร้องเรียน ก็รีบลงพื้นที่เพื่อตรวจสอบข้อเท็จจริงและศึกษาข้อกฎหมายที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้ได้ข้อมูลครบถ้วนและรอบด้านมากที่สุด เพราะเป็นเรื่องที่กระทบต่อประชาชนในวงกว้าง ซึ่งพบว่า เรื่องทั้งหมดมีปัญหาใน 2 ประเด็นใหญ่

ประเด็นแรก คือ ปัญหาเกี่ยวกับสภาพพื้นที่ โดยเฉพาะการกำหนดเขตป่าสงวนแห่งชาติทับซ้อนกับที่ดิน ส.ป.ก. เนื่องจากกรมป่าไม้ และส.ป.ก. ถือเส้นแนวเขตที่ดินในแผนที่ต่างฉบับกัน รวมทั้งการกำหนดแนวเขตพื้นที่ป่าไม่มีความชัดเจน ทำให้เกิดการทับซ้อนกับที่อยู่อาศัยและที่ทำกินของราษฎร

ประเด็นที่สอง คือ ปัญหาเกี่ยวกับราษฎรที่เข้าครอบครองที่ดินในเขตป่าสงวนแห่งชาติ ป่าเขาภูหลวง ป่าวังน้ำเขียว ซึ่งอยู่ในความรับผิดชอบของกรมป่าไม้ และการเข้าครอบครองพื้นที่ในเขตอุทยานแห่งชาติทับลาน ซึ่งอยู่ในความรับผิดชอบของกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่าและพันธุ์พืช

เนื่องจากได้มีการพิสูจน์การครอบครองที่ดินของราษฎรในพื้นที่เขตป่าไม้แล้วพบว่า มีทั้งราษฎรที่เข้ามาอยู่อาศัยทำกินทั้งก่อนและภายหลังการประกาศเป็นเขตป่าไม้ มีการเปลี่ยนแปลงสภาพการใช้ประโยชน์จากการทำเกษตรกรรมมาประกอบกิจการรีสอร์ท หรือบ้านพักอาศัยผสมผสานกับการประกอบอาชีพในเชิงเกษตรกรรมร่วมด้วย ซึ่งเป็นการเปลี่ยนแปลงสภาพธรรมชาติเดิม และไม่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการจัดตั้งอุทยานแห่งชาติตามกฎหมาย รวมทั้งมีราษฎรที่รับโอนสิทธิจากผู้ที่อยู่อาศัยทำกินมาก่อน ซึ่งไม่เป็นไปตามเกณฑ์การพิสูจน์สิทธิการถือครองที่ดินของราษฎรในพื้นที่เขตป่าไม้ในครั้งแรก

อ้อยใจ : โห เรื่องราวคู่มือความซับซ้อน มีหน่วยงานและข้อกฎหมายที่เกี่ยวข้องมากมายนะ

พีโชน : เพราะแบบนี้ ผู้ตรวจการแผ่นดินจึงเห็นว่า การแก้ไขปัญหาโดยใช้กฎเกณฑ์ทางกฎหมายเพียงอย่างเดียว อาจทำให้เกิดความไม่เป็นธรรม

แก่ราษฎรผู้อยู่อาศัยในที่ดินดังกล่าว เนื่องจากปัญหานี้มีสาเหตุจากนโยบายของรัฐที่ไม่สอดคล้องกัน และการปฏิบัติของหน่วยงานรัฐที่มีความขัดแย้งกันเอง เพราะฝ่ายปกครองและท้องถิ่นต่างก็ให้การสนับสนุนและรับรองการอาศัยและทำกินในพื้นที่ เช่น การอนุญาตให้ปลูกสร้างบ้านหรือสถานที่ประกอบการต่างๆ พร้อมสนับสนุนการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวและการเกษตรเชิงนิเวศ ที่สำคัญ ยังกำหนดให้การท่องเที่ยวในอำเภอวังน้ำเขียวเป็นยุทธศาสตร์ของอำเภอเขียวนะ

แต่ในขณะที่เดียวกัน กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่าและพันธุ์พืช รวมทั้งกรมป่าไม้ก็ไม่ได้ตรวจสอบ เพื่อบังคับใช้กฎหมายอย่างจริงจัง ทำให้ราษฎรที่ครอบครองและทำประโยชน์อยู่อาศัยทำกิน ก่อสร้างที่พักอาศัย และใช้ประโยชน์ในที่ดินมาเป็นเวลานาน จนทำให้ราษฎรที่เปลี่ยนแปลงสภาพการใช้ประโยชน์หรือรับโอนสิทธิครอบครองที่ดินในพื้นที่ดังกล่าว เข้าใจหรือเชื่อโดยสุจริตว่า สามารถกระทำเช่นนั้นได้ นอกจากนั้น กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่าและพันธุ์พืช ยังไม่ปรับปรุงแนวเขตอุทยานแห่งชาติทับลานตามที่ได้มีการรังวัดออกให้แล้วเสร็จ แต่กลับเร่งรัดดำเนินการตรวจยึดจับกุมดำเนินคดีกับราษฎรในพื้นที่แทน

ผู้ตรวจการแผ่นดินคำนึงถึงความเป็นธรรมและความจำเป็นด้านเศรษฐกิจเป็นสำคัญ จึงได้เสนอแนวทางการแก้ไขปัญหา โดยเห็นควรผ่อนผันให้ราษฎรที่ครอบครองทำประโยชน์ในลักษณะดังกล่าว ได้ประกอบอาชีพและอยู่อาศัยภายใต้เงื่อนไขที่ทางราชการกำหนดตามความเหมาะสมต่อไป

อ้อยใจ : เทียงธรรมที่สุด! ข้อเสนอแนะของผู้ตรวจการแผ่นดินมีความเป็นธรรมจริงๆ เลย ไม่ใช่แค่วินิจฉัยตามกฎหมายเท่านั้น แต่คำนึงถึงผลกระทบที่ไม่เป็นธรรมต่อประชาชนด้วย

พีชอน : นอกจากนั้น ผู้ตรวจการแผ่นดินยังมีความเห็นว่า ปัญหาในพื้นที่อำเภอวังน้ำเขียวนี้มีลักษณะเป็นการแก้ไขปัญหาในเชิงระบบ

เนื่องจากเป็นเรื่องที่ประชาชนคาดหวังจะเห็นตัวอย่างการแก้ไขปัญหาพื้นที่ทับซ้อน อันเป็นปัญหาที่เกิดขึ้นมากมายหลายพื้นที่ในประเทศไทย ดังนั้นผู้ตรวจการแผ่นดินจึงได้มีข้อเสนอแนะไปยังนายกรัฐมนตรี

อ้อยใจ : มีข้อเสนอแนะไปยังนายกรัฐมนตรีด้วย

พีโชน : เท่าที่ที่จำได้นะ มีข้อเสนอแนะที่สำคัญ เช่น ให้กรมป่าไม้ กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่าและพันธุ์พืช และส.ป.ก. ประสานงานปรับปรุงแก้ไขรูปแบบที่ในความรับผิดชอบของแต่ละหน่วยงาน รวมทั้งกำหนดพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติป่าภูหลวง เขตพื้นที่ป่าเพื่อการอนุรักษ์ หรือป่าโซนซี ว่ากำหนดถูกต้องตามหลักเกณฑ์และสภาพความเป็นจริงหรือไม่

สำหรับราษฎรที่ได้ครอบครองและทำประโยชน์ในที่ดินเขตป่าสงวนแห่งชาติและอุทยานแห่งชาตินั้น กรณีเป็นผู้บุกรุกเข้าแผ้วถางพื้นที่ป่าไม้ โดยมีเจตนาชัดเจน ให้ถือว่าเป็นผู้เข้าครอบครองที่ดินในเขตป่าไม้โดยไม่สุจริต รัฐต้องบังคับใช้กฎหมายและดำเนินการอย่างจริงจัง รวมถึง กรณีเป็นผู้รับโอนสิทธิมาโดยไม่สุจริต ก็ไม่ควรได้รับการคุ้มครองสิทธิ

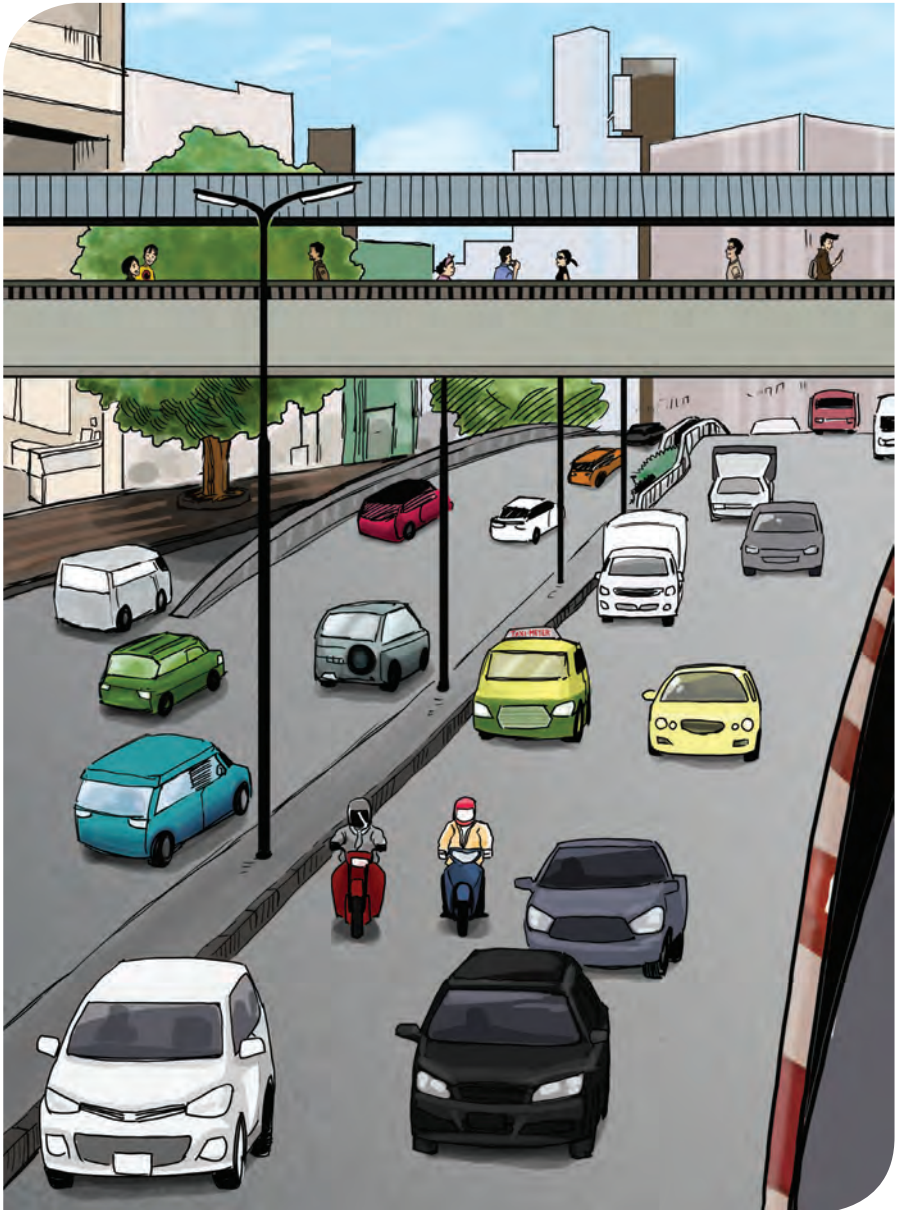
แต่กรณีราษฎรที่ได้ครอบครองและทำประโยชน์อยู่ก่อน ถ้าเป็นผู้กระทำการโดยสุจริต ก็ควรได้รับการผ่อนผันให้อยู่อาศัย และทำประโยชน์ในพื้นที่ป่าไม้ต่อไปในช่วงเวลาหนึ่ง เช่น ระยะเวลา 15 ปี เป็นต้น

อ้อยใจ : การแก้ไขปัญหาของผู้ตรวจการแผ่นดินในเรื่องนี้ น่าจะถือเป็นต้นแบบที่จะทำให้ที่ดินป่าสงวนแห่งชาติ ที่ถูกบุกรุกอยู่ทั่วประเทศจำนวนมาก สามารถยึดเป็นแนวทางแก้ไขปัญหาการบุกรุกที่ดินสาธารณะที่เกิดขึ้นในลักษณะเดียวกันได้เลยทีเดียว

พีโชน : เรียกได้ว่าเป็น "วงน้ำเตียวโมเดล" เลยละ ถ้าอย่างนั้น สรุปว่าวันนี้พวกเราตามไปดูผลงานของผู้ตรวจการแผ่นดินที่วงน้ำเตียว กันเถอะนะ

อ้อยใจ : ไปกันเลย..

[สะพานลอยที่รอคอย]

ปายมองผ่านหน้าต่างต่างจากตึกที่ทำงาน เบื้องล่างเป็นถนนใหญ่ มีรถสัญจรวิ่งกันขวักไขว่ และขยับกันด้วยความเร็วสูง เพราะเป็นทางลง จากสะพานข้ามแยก เป็นที่นำหวาดเสียวสำหรับคนข้ามถนนบริเวณนี้เสียจริง

ปายคิดในใจว่า โชคดีนะที่มีสะพานลอย ไม่อย่างนั้นคงมีอุบัติเหตุ เกิดขึ้นทุกวันแน่นอน ระหว่างที่ปายกำลังเหม่อมองไปที่ถนน ก็เพื่อนร่วมงานก็ส่งเสียงเรียกปาย

กิ๊ก : ปาย ปาย คิดอะไรอยู่นะ เราเรียกปายตั้งนานแล้วนะ

ปาย : อ้าวเธอ เราคงมัวแต่ใจลอย คิดถึงความโชคดียของพวกเรา ที่หน้าตึกมีสะพานลอยไว้ให้ข้ามถนนได้อย่างสะดวกและปลอดภัย

กิ๊ก : ว่าแต่..ปายรู้รีเปล่าว่า สะพานลอยแห่งนี้เกิดขึ้นมาได้ยังไง

ปาย : เอ๊ะ...สะพานลอยนี้ไม่ได้มีมานานแล้วหรือ

กิ๊ก : ไม่ใช่จ้ะ เพิ่งมีได้ไม่นานนี้เอง เพราะผู้ตรวจการแผ่นดิน

ปาย : ผู้ตรวจการแผ่นดิน?

กิ๊ก : ใช่จ๊ะ เพราะผู้ตรวจการแผ่นดิน อย่างนี้นะ พวกเราได้รับ ร้องเรียนต่อผู้ตรวจการแผ่นดินว่า หน่วยงานไม่ดำเนินการแก้ไข ปัญหา เรื่องสะพานลอยเก่าที่ได้รับความเสียหายจากอุบัติเหตุรถบรรทุก 10 ล้อ เฉี่ยวชน จนไม่สามารถใช้งานได้ ทำให้ประชาชนบริเวณนี้เดือดร้อนมานาน

เมื่อผู้ตรวจการแผ่นดินได้รับเรื่องร้องเรียนก็รีบดำเนินการโดยไม่ชักช้า ผู้ตรวจการแผ่นดินได้ตรวจสอบข้อเท็จจริงและเร่งประสานไปยังหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อหาแนวทางในการแก้ไขปัญหาอย่างเร่งด่วน

ปาย : แล้วผู้ตรวจการแผ่นดินมีแนวทางแก้ไขปัญหานี้ อย่างไรบ้าง

ก๊ก : ตอนแรก ยังไม่ได้มีการสร้างสะพานลอยแทนสะพานลอยเก่า ในทันทีนะ ผู้ตรวจการแผ่นดินได้ประสานให้หน่วยงานเร่งจัดทำทางข้าม พร้อมติดตั้งสัญญาณไฟจราจรระพริบเตือน ห่างจากเชิงสะพานข้ามแยก ประมาณ 150 เมตร พร้อมทั้งให้มีไฟส่องสว่าง เป็นการแก้ไขปัญหาคความเดือดร้อนของประชาชนในเบื้องต้นก่อน

ปาย : แล้วสะพานลอยใหม่..สร้างมาได้อย่างไร

ก๊ก : ผู้ตรวจการแผ่นดินได้มีข้อเสนอแนะไปยังหน่วยงานให้มีการสร้าง สะพานลอยทดแทนสะพานลอยเก่าที่ชำรุด เสียหาย โดยติดตามผลการแก้ปัญหาอย่างต่อเนื่องจนในที่สุด หน่วยงานได้มีการสร้างสะพานลอยใหม่ตาม ข้อเสนอแนะของผู้ตรวจการแผ่นดิน

ปาย : เลิศที่สุด นอกจากผู้ตรวจการแผ่นดินสามารถแก้ไขปัญหาย อย่างเร่งด่วนให้กับประชาชนในระยะสั้นแล้ว ยังมีแนวทางการแก้ไขปัญห ในระยะยาว และยังมีข้อเสนอแนะ ตลอดจนการติดตามผลการดำเนินงาน อย่างต่อเนื่องอีกด้วย ในที่สุด พวกเราและประชาชนที่อยู่แถวนี้แน่แหละ ที่ได้ประโยชน์ และก็ได้อใช้สะพานลอยใหม่..นี่เอง

ก๊ก : อ้อ! มัวแต่คุยกันเรื่องสะพานลอย หัวหน้าที่ให้มาตามปาย ไปพบควน..เลยนะ

ปาย : เหรอจ๊ะ ขอขอบคุณมากนะก๊ก

ปายรีบเดินไปพบหัวหน้า พลังคิดในใจว่า โชคดีที่มีผู้ตรวจการแผ่นดิน เป็นองค์กรที่แก้ไขปัญหาคความเดือดร้อนให้กับประชาชน และขอบคุณ ผู้ตรวจการแผ่นดินที่ทำให้มีสะพานลอยใช้ในวันนี้

[“ถูตทรายรืมตลิ่ง”]

สุธิ กำลังนั่งดูระดับน้ำในคลองลาคคตที่สูงขึ้นมากกว่าทุกปี สุธิก็ทอดสายตaleyไปถึงเครื่องจักรขนาดใหญ๋ ที่กำลังทำงานดูดคักทรายในคลองลาคคตตรงโค้งน้ำถัดไปของบริษัท แสงทราย จำกัถ พลันความคิดของสุธิก็หวนคำนึ่งไปยังวัยเด็กของเขาที่เคยโคคน้ำเล่นจากริมตลิ่งคลอง แต่เดี๋ยวนี... ตลิ่งรืมน้ำพังทลายไปเกือบท้งหมดแล้ว ปริมาณน้ำที่ขึ้นสูงปรีมซานบ้านรืมน้ำของเขา หากปล่อยไปอีกไม่นาน บ้านรืมน้ำของเขาคงกลายเป็นบ้านจมน้ำเป็นแน่

สุธิไม่รอช้า เขาเริ่มพุดคุยกับเพื่อนบ้านถึงเรื่องการถูตทรายของบริษัทแสงทราย จำกัถ โดยไม่มีใครรู้ว่ บริษัท แสงทราย จำกัถนี้ ด้รับอนุญาตถูตทรายถูค้องหรือไม่ แต่ทุกคนตางมีความเห็นพ้องค้องกันว่ ค้องยกเลิกไม่ให้มีการถูตทรายในคลองลาคคตอีกต่อไป จึงจะรักษาบ้านรืมน้ำของพวกเขาไม่ให้กลายเป็นบ้านจมน้ำได้

สุธิและชาวบ้านรวมตัวกันร้องเรียนไปยังสำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดขอให้เข้ามาตรวจสอบ บริษัท แสงทราย จำกัถ ว่ด้รับอนุญาตโดยถูค้องหรือไม่ หากไม่ด้รับอนุญาตถูค้องตามกฎหมายก็จะได้ขอให้เลิกการถูตทรายเสีย แต่ข้อสรุบที่ได้คือ บริษัท แสงทราย จำกัถ ด้รับอนุญาตถูตทรายถูค้องตามกฎหมาย

สุธิและชาวบ้านยังคงเดินหน้าร้องเรียนต่อไป ผู้ตรวจการแผ่นดินเป็นความหวังหนึ่งที่น่าจะช่วยให้บ้านรืมน้ำของพวกเขาไม่ทรุดจมนไปในคลองลาคคต

เมื่อผู้ตรวจการแผ่นดินรับเรื่องร้องเรียนของสุธีและชาวบ้านคลองลำคตแล้ว ได้ดำเนินการตรวจสอบข้อเท็จจริงจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง โดยมีเป้าหมาย คือ การแก้ไขความเดือดร้อนให้ชาวบ้าน

ผู้ตรวจการแผ่นดินได้ขอให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องชี้แจงข้อเท็จจริง และส่งเอกสารหลักฐานมาให้ผู้ตรวจการแผ่นดินเพื่อประกอบการพิจารณา

ผลการตรวจสอบปรากฏว่า บริษัท แสงทราย จำกัด ได้รับใบอนุญาต ให้ดำเนินการขุด ตัก และค้คขนาดทรายในที่ดินกรรมสิทธิ์ และคูคทรายใน ล้คคลองสาธารณประโยชน์(คลองล้คต) โดยมีกำหนดบริเวณและระยะเวลาการอนุญาต ซึ่งในปีที่มีการร้องเรียนเกิดฝนตกหนักติดต่อกันหลายวัน ทำให้ระดับน้ำในคลองล้คตสูงกว่าริมคลั้ง เป็นเหตุให้แนวคลั้งพังทลาย พื้นที่คลองล้คตและพื้นที่มีกรรมสิทธิ์ไม่มีแนวเขตกันที่มั่นคงถาวร และจาก สภาพพื้นที่ค้คกล่าว เชื่อได้ว่าการพังทลายของแนวคลั้งมีสาเหตุจาก ภัยธรรมชาติ และไม่ปรากฏว่าบริษัท แสงทราย จำกัด มีการกระทำที่ผิด กฎหมาย

เมื่อได้ข้อมูลค้คกล่าวแล้ว ผู้ตรวจการแผ่นดินได้เล็งเห็นว่า แม้จะไม่มี การกระทำผิดขั้นตอนทางกฎหมาย ทั้งในส่วนของเอกชนและหน่วยงานของรัฐ แต่ชาวบ้านยังคงได้รับความเดือดร้อน และหวั่นเกรงว่าบ้านเรือนจะทรุดตัว จมไปน้คคลองล้คตได้ เนื่องจากการพังทลายของแนวคลั้ง ผู้ตรวจการแผ่นดิน จึงมอบหมายให้เจ้าหน้าที่สำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินลงพื้นที่เพื่อไป ตรวจสอบข้อเท็จจริงและหารือร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการแก้ไข ปัญหาทุกข์ร้อนให้ชาวบ้านอีกครั้ง

ผลการตรวจสอบและหารือครั้งนี้ทำให้ได้แนวทางในการแก้ไขทุกข์ร้อน ให้ชาวบ้าน ซึ่งได้รับความร่วมมืออย่างดีจากบริษัท แสงทราย จำกัด และ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยขอให้บริษัท แสงทราย จำกัด ยื่นคำขอสอบ เขตที่ดินกรรมสิทธิ์ต่อสำนักงานที่ดินจังหวัด เพื่อให้ทราบแนวเขตที่ดิน

ที่ชัดเจนและดำเนินการแก้ไขปรับปรุง แนวคิดที่พึงทลายและทำแนวกันดิน ให้มีระยะห่างจากแนวเขตคลองลำคตให้เป็นไปตามที่กฎหมายกำหนด และให้สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดตรวจสอบการดำเนินการของบริษัท แสงทราย จำกัด ว่าเป็นไปตามเงื่อนไขที่ได้รับอนุญาตให้ประกอบกิจการ โรงงานหรือไม่ และรายงานผลให้ผู้ตรวจการแผ่นดินทราบต่อไป

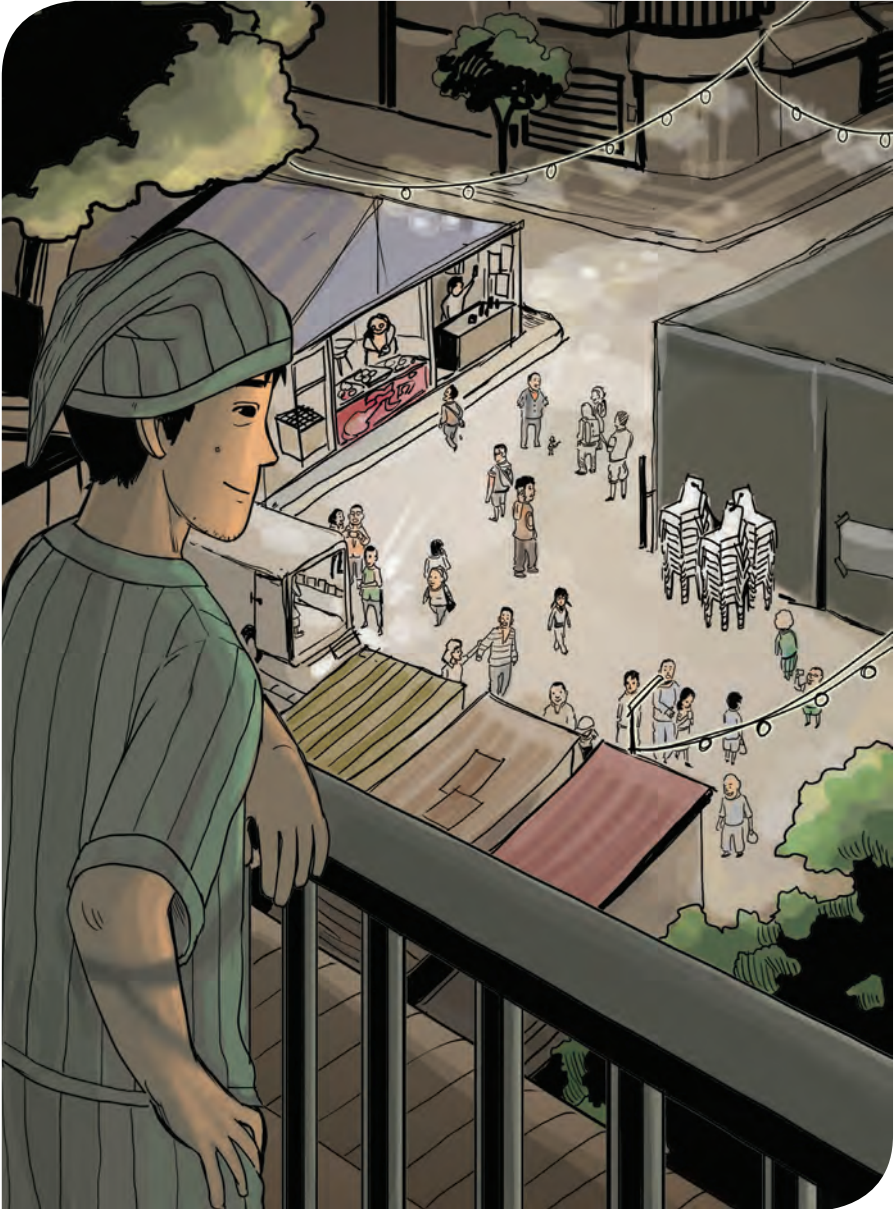
สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดมีคำสั่งให้บริษัท แสงทราย จำกัด ควบคุม และปรับปรุงระยะเว้นจากแนวเขตความชัน ให้เป็นไปตามเงื่อนไข การอนุญาต และปักหลักหรือหมุดแสดงแนวเขตบริเวณโรงงานและพื้นที่ ที่ได้รับอนุญาตให้ประกอบกิจการโรงงานทั้งหมด

ต่อมา บริษัท แสงทราย จำกัด ได้รายงานผลการปรับปรุงแก้ไขโรงงานว่า บริษัทได้ดำเนินการปรับปรุงแนวเขตความชัน และได้ยื่นคำขอสอบเขตดิน ที่ดิน จำนวน 4 แปลง ต่อสำนักงานที่ดินจังหวัดแล้ว เจ้าหน้าที่รังวัดได้ ออกสำรวจแนวหลักเขตที่ดินและทำการปักหลักแสดงเขตบริเวณโรงงาน และพื้นที่ที่ได้รับอนุญาตให้ประกอบกิจการโรงงานทั้งหมดเสร็จเรียบร้อยแล้ว

จากนั้น ผู้ตรวจการแผ่นดินได้มีข้อเสนอแนะให้จังหวัดติดตามและเร่งรัด ให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ดำเนินการตรวจสอบการประกอบกิจการโรงงาน หรือไม่ โดยให้ถือเอาแนวเขตตามดินที่ที่ดินที่ได้มีการรังวัดตรวจสอบใหม่ เป็นเกณฑ์ในการพิจารณา ทั้งนี้ เพื่อให้เป็นไปตามกฎหมายและระเบียบ ของทางราชการต่อไป

การทำงานและข้อเสนอแนะของผู้ตรวจการแผ่นดิน โดยอาศัย ความร่วมมือร่วมใจกันของภาครัฐและเอกชน เพื่อการแก้ไขปัญหาให้กับ ชาวบ้านชุมชนริมคลองลำคต ทำให้ทุกคนสามารถอยู่ร่วมกันได้อย่าง ปกติสุขต่อไป..

[ไม่เอาโรงลิเก]

"เฮ้อ...พ่อแม่พี่น้อง...เร่เข้ามา วันนี้ ลิเกคณะไกรสร ขอเสนอ..." เสียงประชาสัมพันธ์ผ่านลำโพงจากฝั่งโหมกของโรงลิเกดังอย่างต่อเนื่อง

"เฮ้ออออ จะห้าทุ่มแล้ว...พรุ่งนี้มีประชุมเช้าอีก หรือว่าจะต้องย้ายไปนอนที่ทำงานเนี่ย" ประชา ได้แต่นั่งบ่น สลับถอนหายใจ พร้อมขยี้ขอบคาคล้าๆ ของตัวเอง นี่เป็นวันที่ห้าแล้ว ที่เขาไม่สามารถนอนหลับได้อย่างปกติสุข

ประชา มีบ้านอยู่ในเขตชุมชนใกล้กับตลาดนัดแห่งหนึ่ง แต่แล้วความสุขของเขาก็ต้องหมดไป เมื่อมีคณะลิเกที่เพิ่งมาเปิดใหม่ในตลาดนัดส่งเสียงคังรบกวนตั้งแต่ช่วงเย็นไปจนถึงช่วงดึกเป็นประจำทุกวัน จนเขาแทบจะไม่ได้หลับนอน เช่นเดียวกับชาวบ้านในบริเวณนั้น ที่รู้สึกเช่นเดียวกัน ชาวบ้านจึงได้ไปแจ้งเหตุร้องทุกข์ แต่ก็ยังไม่ได้รับการแก้ไขจากหน่วยงานใดๆ

"หากไม่ได้รับความธรรม ร้องเรียน 1676 สายด่วนผู้ตรวจการแผ่นดิน" ข้อความหนึ่งปรากฏบนจอมือถือ ในขณะที่ประชากำลังหาข้อมูลร้องเรียนในเสิร์ชเอนจินชื่อดัง

ไม่รอช้า เช้าวันต่อมา เขาจึงโทรไปปรึกษากับสายด่วน 1676 ของสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดิน เมื่อผู้ตรวจการแผ่นดินรับเป็นเรื่องร้องเรียนได้ประสานงานไปยังสำนักงานเขต ซึ่งเป็นผู้รับผิดชอบพื้นที่ดังกล่าว พบว่า ปัญหาความเดือดร้อนนี้เคยมีการร้องเรียนมายังสำนักงานเขตแล้ว จากการตรวจสอบพบว่า โรงลิเกดังกล่าวจะทำการแสดงพร้อมมีการใช้เครื่องขยายเสียงตั้งแต่เวลา 21.00 - 23.00 น. ของทุกวัน

สำนักงานเขตจึงได้รับมอบหมายให้หน่วยงานที่รับผิดชอบเข้าไปตรวจสอบเพื่อควบคุมระดับเสียง รวมทั้งหามาตรการในการแก้ไข หลังจากนั้น ผู้ตรวจการแผ่นดินได้ติดตามผล โดยการสอบถามประชาชนที่อยู่ในบริเวณใกล้เคียง ซึ่งได้รับข้อมูลว่า โรงลิเกได้ลดระดับเสียงในการแสดงลง รวมทั้งคณะลิเกได้ลดวันทำการแสดงเหลือสัปดาห์ละ 2 - 3 วัน

แต่เมื่อเห็นว่า ประชาชนในพื้นที่ยังได้รับความเดือดร้อนอยู่ หน่วยงานที่รับผิดชอบจึงได้มีการกำหนดมาตรการควบคุมเสียงและแจ้งให้คณะลิเกหาสถานที่การแสดงแห่งใหม่ที่จะไม่ก่อให้เกิดผลกระทบต่อประชาชนในบริเวณนี้ พร้อมทั้ง ให้อัยการใช้เครื่องเสียงในการแสดงจนกว่าจะหาทางแก้ไขเรื่องดังกล่าวได้ และได้ประสานงานไปยังเจ้าของตลาดนัดในฐานะผู้อนุญาตให้มีการแสดงเพื่อหาแนวทางแก้ไขร่วมกัน

ภายหลัง หน่วยงานที่รับผิดชอบได้แจ้งมาว่า คณะลิเกไม่ปฏิบัติตามข้อตกลงที่เป็นแนวทางร่วมกันในเบื้องต้น จึงได้มีการออกคำสั่งความเจ้าพนักงานท้องถิ่นให้แก้ไขหรือระงับเหตุรำคาญตามพรบ.สาธารณสุข พ.ศ.2534 จนในที่สุด คณะลิเกจึงได้ย้ายสถานที่ห่างจากจุดเดิมออกไปประมาณ 5 เมตร และไม่มีการใช้เครื่องขยายเสียงในการแสดงอีกต่อไป

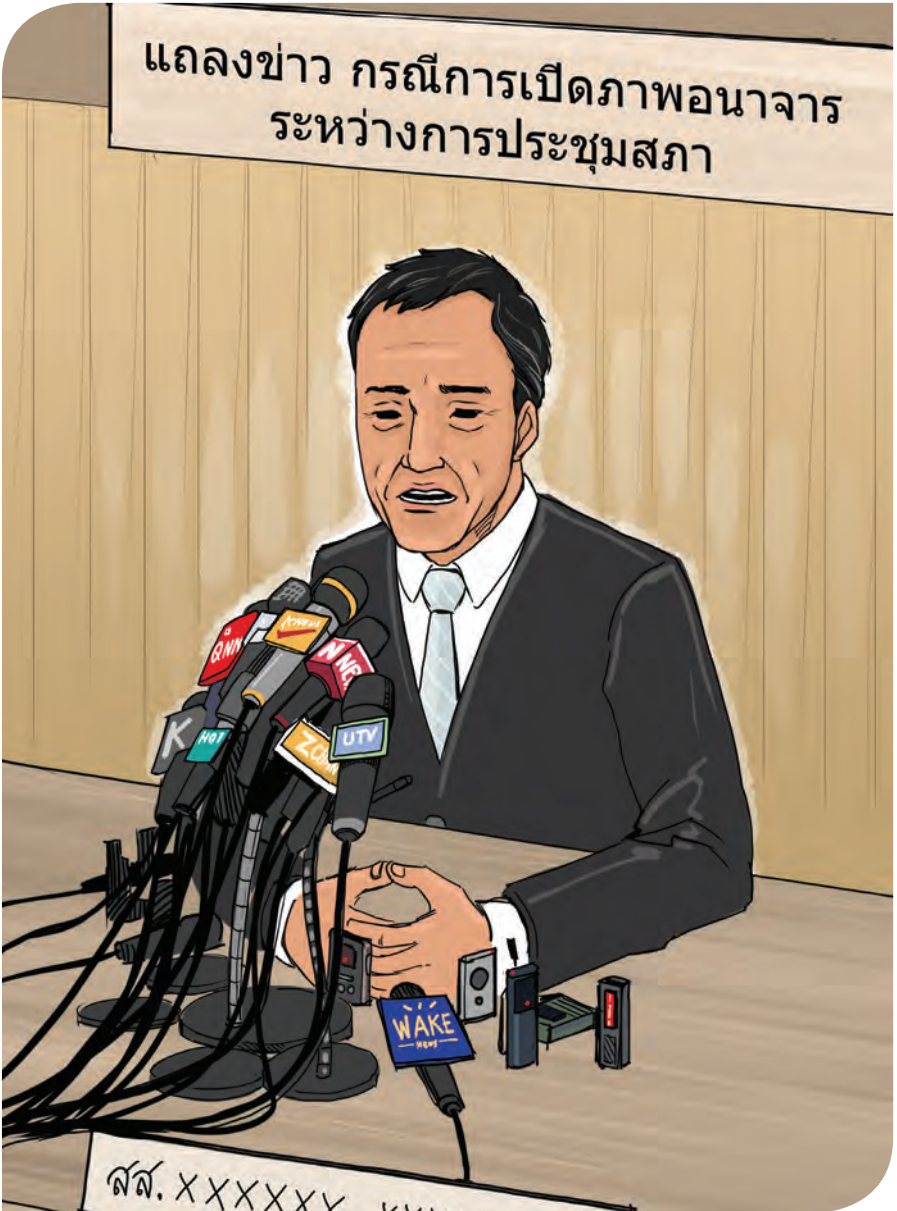
"สวัสดิ์ครับ...คุณประชา จากสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินนะครับ ผู้ตรวจการแผ่นดินได้ดำเนินการประสานหน่วยงานที่เกี่ยวข้องแก้ไขปัญหาให้แล้ว จะขอติดตามความคืบหน้าว่า ปัจจุบันเรียบร้อยคิระครับ" เสียงจากปลายสายกล่าว

"เรียบร้อยคิครับ โรงลิเกได้ย้ายออกจากตลาดนัดไปแล้ว ขอบคุณมาก นะครับ ชาวบ้านในหมู่บ้านฝากขอบคุณมาด้วย กลับสนิทกันซะที" ประชาตอบกลับไปอย่างโล่งอก

เขานึกขอบคุณ ผู้ตรวจการแผ่นดิน ที่เป็นที่พึ่งให้เขาได้จริงๆ

[ใจร้ายดี?]

[ไบ๊ยะพี?]

หลังจากสื่อมวลชนได้มีการแพร่ภาพของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (ส.ส.) คนหนึ่งใช้โทรศัพท์มือถือเปิดภาพอนาจารในระหว่างการประชุมสภา จนทำให้เกิดกระแสวิพากษ์วิจารณ์อย่างมาก ถึงการกระทำที่ไม่เหมาะสม ดังกล่าว

แม้ว่าต่อมา ส.ส. ผู้นั้น ได้ออกมายอมรับว่า บุคคลที่ปรากฏอยู่ในภาพข่าว และเปิดภาพอนาจาร คือตนเอง และเป็นการเปิดดูเพื่อจะลบภาพเท่านั้น ไม่ได้มีเจตนาเปิดเพื่อดูภาพอนาจารแต่อย่างใด

ประเด็นนี้เป็นที่วิพากษ์วิจารณ์อย่างมากถึงความไม่เหมาะสม และได้มีผู้ร้องเรียนมายังผู้ตรวจการแผ่นดิน ขอให้พิจารณาสอบสวนว่า การกระทำของ ส.ส. คนดังกล่าว ขัดต่อข้อบังคับว่าด้วยประมวลจริยธรรมของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและกรรมาธิการ พ.ศ.2553 หรือไม่

ในการนี้ ผู้ตรวจการแผ่นดินได้ประสานงานไปยังประธานสภาผู้แทนราษฎร ในฐานะผู้รับผิดชอบในการบังคับการประชุมให้เป็นไปตามข้อบังคับ เพื่อตรวจสอบข้อเท็จจริง

[ไขข้อข้องใจ]

ต่อมา สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรได้มีหนังสือชี้แจงให้ผู้ตรวจการแผ่นดินทราบว่า ที่ประชุมคณะกรรมการจริยธรรมสภาผู้แทนราษฎรมิมีมติไม่รับคำร้องเรียนดังกล่าวไว้พิจารณา เนื่องจากเห็นว่า การกระทำของ ส.ส.คนดังกล่าว ไม่ได้เป็นไปโดยเจตนา จึงไม่เป็นการฝ่าฝืนข้อบังคับว่าด้วยประมวลจริยธรรมของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

ผู้ตรวจการแผ่นดินได้พิจารณาแล้วเห็นว่า แม้ ส.ส.คนดังกล่าวจะไม่ได้เปิดคุณภาพอนาจารโดยเจตนา แต่ด้วยสถานภาพของ ส.ส. ซึ่งเป็นผู้แทนของประชาชนจะต้องเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ประชาชน การที่ปรากฏภาพ ส.ส.คนดังกล่าวเปิดภาพอนาจารระหว่างการประชุม แม้จะเป็นการกระทำโดยไม่มีเจตนาก็ตาม แต่การกระทำดังกล่าว แสดงให้เห็นถึงการไม่ใส่ใจในการประชุม และภาพที่เผยแพร่ออกไป ทำให้ประชาชนขาดความเชื่อถือต่อสภาผู้แทนราษฎร

ผู้ตรวจการแผ่นดินจึงได้ทำหนังสือเสนอแนะให้ประธานสภาผู้แทนราษฎร กำชับให้ ส.ส. ใช้ความระมัดระวังและประพฤติก่อนให้เป็นแบบอย่างที่ดีของประชาชน

กรณีดังกล่าวจึงเป็นอุทาหรณ์ที่สำคัญ ไม่ว่าจะอยู่ในตำแหน่งหน้าที่ใดก็ตาม ควรที่จะตระหนักและระมัดระวังไม่ปล่อยให้เหตุการณ์ดังกล่าวขึ้นอีกต่อไป

[เสียบบัตรแทน]

วันหนึ่งขณะที่นางสาวรววย เจ้าหน้าที่รัฐสภา เดินผ่านห้องประชุม ซึ่งในขณะนั้นกำลังมีการประชุมอยู่ เธอได้พบเห็น ส.ส.คนหนึ่ง กำลังเสียบบัตรลงคะแนนในการประชุมสภาผู้แทนราษฎร ซึ่งบนโต๊ะและในมือ ส.ส.คนนั้น ยังมีบัตรของ ส.ส.คนอื่น อีก 6-7 ใบ

เมื่อนางสาวรววย มองไปที่จอภาพในห้องประชุม เห็นตัวหนังสือในจอภาพว่า "มติร่างแก้ไขรัฐธรรมนูญ" ในใจของนางสาวรววยเกิดความคิด และสงสัยว่า สิ่งที่ ส.ส. กำลังทำอยู่นั้น เป็นการกระทำที่ถูกต้องหรือไม่ แต่อีกใจหนึ่งก็คิดว่า อย่าไปยุ่งเลย เคียวจะเดือดร้อน !!

นางสาวรววยคิดว่า การกระทำของ ส.ส. เช่นนั้น เป็นการแสดงถึงความไม่สุจริต เนื่องจาก ส.ส. เป็นตัวแทนของประชาชนที่เข้าไปทำหน้าที่ในการตรากฎหมายและตรวจสอบการทำงานของรัฐบาล ร่วมกับสมาชิกวุฒิสภา การปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าว ต้องทำด้วยความซื่อสัตย์สุจริต เพื่อประโยชน์ส่วนรวมของปวงชนชาวไทย

นางสาวรววย ในฐานะประชาชนคนหนึ่ง จึงตัดสินใจร้องเรียนต่อผู้ตรวจการแผ่นดิน ขอให้ตรวจสอบข้อเท็จจริง กรณีที่พบว่า มีการเสียบบัตรลงคะแนนแทนกันในการประชุมรัฐสภาขณะที่มีการลงมติร่างแก้ไขรัฐธรรมนูญ ถูกต้องหรือไม่

ซึ่งต่อมา กรณีดังกล่าวได้ถูกตีแผ่ออกสู่สังคม ให้รับทราบถึงพฤติกรรมของส.ส. รายนั้น และศาลรัฐธรรมนูญได้มีคำวินิจฉัยกรณีนี้ว่า เป็นการกระทำที่เข้าข่ายการขัดรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.2550 และข้อบังคับการประชุมสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ.2551 รวมไปถึงขัดต่อความเชื่อสัจธรรมของสมาชิกสภาที่ได้ปฏิญาณตนไว้ เมื่อครั้งเข้ารับหน้าที่ ส่งผลให้การลงมติแก้ไขรัฐธรรมนูญดังกล่าวไม่ชอบด้วยกฎหมาย

ต่อมา ผู้ตรวจการแผ่นดินได้พิจารณาจากข้อเท็จจริงและพยานหลักฐาน ซึ่งเป็นวิดิโอบันทึกการประชุมแล้วเห็นว่า การเสียบัตรแทนกันของส.ส. นั้น เป็นการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามข้อบังคับว่าด้วยประมวลจริยธรรมของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและกรรมาธิการ พ.ศ.2553 อย่างร้ายแรง เพราะเห็นว่า ส.ส. จะต้องปฏิบัติหน้าที่และแสดงความคิดเห็นโดยสุจริต ไม่ร่วมมือกับบุคคลใดกระทำการที่ขัดต่อความความรับผิดชอบและการปฏิบัติราชการ ประกอบกับส.ส. มีหน้าที่โดยตรงในการพิจารณาให้ความเห็นชอบกฎหมาย

ดังนั้น การเสียบัตรอิเล็กทรอนิกส์เพื่อลงคะแนนแทนกันในการแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญ ซึ่งถือเป็นกฎหมายสูงสุดของประเทศ จึงเป็นการกระทำที่ส่อไปในทางทุจริต และเป็นการทุจริตในหน้าที่สำคัญของตน

ผู้ตรวจการแผ่นดินจึงได้มีหนังสือแจ้งผลการวินิจฉัย และส่งเรื่องร้องเรียนให้คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติดำเนินการตามอำนาจหน้าที่

ซึ่งต่อมา ที่ประชุมคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติได้มีมติเป็นเอกฉันท์ชี้มูลความผิดส.ส. คนดังกล่าว พร้อมทั้งส่งรายงานพร้อมความเห็นไปยังอัยการสูงสุด เพื่อดำเนินการฟ้องต่อศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง และส่งรายงานไปยังสภานิติบัญญัติแห่งชาติ เพื่อถอดถอนออกจากตำแหน่งตามพระราช

บัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ.2542

ในการนี้ ที่ประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ได้มีมติถอดถอน ส.ส.คนดังกล่าว ออกจากตำแหน่งด้วยคะแนนเสียง 221 : 1 เสียง งดออกเสียง 2 เสียง และตัดสิทธิทางการเมืองเป็นเวลา 5 ปี

การที่นางสาวรอยพบเห็นความไม่ถูกต้องและไม่นิ่งเฉย นับได้ว่าเป็นผู้มีความรับผิดชอบต่อสังคมและส่วนรวม ในอันที่จะช่วยเสริมสร้างความแข็งแกร่งให้กับสังคมและประเทศชาติ

[จริยธรรม...ข้าราชการ]

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 ได้บัญญัติถึงการมุ่งเน้นการทำให้บ้านเมืองมีความโปร่งใส มีคุณธรรม จริยธรรม โดยกำหนดไว้ในหมวด 13 จริยธรรมของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองและเจ้าหน้าที่ของรัฐ และกำหนดให้ผู้ตรวจการแผ่นดินมีอำนาจหน้าที่ดำเนินการเกี่ยวกับจริยธรรมของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองและเจ้าหน้าที่ของรัฐ

พระ นักศึกษามหาวิทยาลัยแห่งหนึ่งตกใจและเสียความรู้สึกมาก เมื่อได้เห็นการโพสต์ข้อความของอาจารย์เอ๋ ในเฟซบุ๊กกลุ่มรายวิชาที่เขาเรียนอยู่ เป็นข้อความที่เขียนว่า "งานหมาไม่แคก ไม่อยากเซ็น อย่างนี้กว่า MV สดุดจะผ่าน" ส่งผลให้เขาได้รับความอับอายในหมู่เพื่อนฝูงเป็นอย่างมาก

ในความรู้สึกของพระแล้ว เขาเห็นว่า พฤติกรรมดังกล่าวของอาจารย์เอ๋ เป็นพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม เนื่องจากอาจารย์ต้องเป็นผู้ที่มีคุณธรรม มีคุณธรรม จริยธรรม และมีจิตสำนึกของความเป็นครูมากกว่าสาขาวิชาชีพอื่นๆ

เขาจึงคัดค้านใจโทรศัพท์มาร้องเรียนต่อผู้ตรวจการแผ่นดิน เพื่อให้ตรวจสอบจริยธรรมของอาจารย์ท่านนี้

ผู้ตรวจการแผ่นดินพิจารณาเรื่องร้องเรียนแล้ว ได้ตรวจสอบข้อเท็จจริง ไปยังมหาวิทยาลัย ว่าได้มีการกระทำดังกล่าวจริงหรือไม่ ผลปรากฏว่ามีเหตุการณ์ตามคำร้องเรียนของพระจริง ผู้ตรวจการแผ่นดินจึงได้ขอให้มหาวิทยาลัยดำเนินการให้เป็นไปตามประมวลจริยธรรมขององค์กร

ต่อมา มหาวิทยาลัยได้ตั้งคณะกรรมการตรวจสอบพิจารณาโทษทางวินัย และได้มีหนังสือว่ากล่าวตักเตือนไปยังอาจารย์เอ้ ตามระเบียบแล้ว

อย่างไรก็ดี แม้ว่าการกระทำดังกล่าวจะเป็นการใช้ถ้อยคำที่ไม่สุภาพ และไม่ใช่เป็นเรื่องที่ร้ายแรงนัก แต่ก็มีผลทางด้านจิตใจแก่ทั้ง 2 ฝ่าย

ผู้ตรวจการแผ่นดินเห็นว่า ทั้งอาจารย์เอ้ และพระ อยู่ในฐานะที่จะต้องพบเจอกันโดยตลอด จนจบภาคการศึกษา เพื่อให้อาจารย์เอ้และพระมีความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน จึงได้ดำเนินการประสานให้ทั้งคู่ ได้มีโอกาสพูดคุย ปรึบความเข้าใจกัน เพื่อไม่ให้เกิดเรื่องบาดหมางต่อไป

ที่แล้ว ก็แล้วไป เริ่มกันใหม่ ในสิ่งที่ดี..

[ฟ้องซ่อนฟ้อง]

ปัจจุบัน การให้บริการของเจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครองในหน่วยงานราชการต่างๆ ได้ยึดหลักการให้บริการเป็นไปด้วยความรวดเร็ว ยิ้มแย้ม มีมิตรไมตรี และให้บริการด้วยความสุภาพนอบน้อม

แต่เจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครองในหน่วยงานราชการแห่งหนึ่ง ซึ่งเป็นข้าราชการระดับสูงที่สุภาพได้ไปประสบพบเจอมา ได้ใช้ถ้อยคำ คำว่า สุภาพ คัญถ้อยคำที่รุนแรง และขับไล่ให้สุภาพออกไปจากสถานที่ราชการ จนทำให้เขาได้รับความอับอาย

สุภาพได้แต่คิดว่า "นี่หรือการให้บริการของเจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครองในหน่วยงานราชการ มันช่างแตกต่างกับภาพลักษณ์อันสวยงามที่ได้โฆษณาไว้ในโทรทัศน์เสียเหลือเกิน"

สุภาพจึงตัดสินใจยื่นเรื่องร้องเรียนต่อผู้ตรวจการแผ่นดินให้ตรวจสอบกรณีดังกล่าว ซึ่งจากการตรวจสอบข้อเท็จจริงพบว่า กรณีการใช้ถ้อยคำที่รุนแรงต่อกัน เกิดจากความเข้าใจคลาดเคลื่อนในเรื่องส่วนตัวระหว่างสุภาพและเจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครองระดับสูงดังกล่าว จึงมิได้เป็นเรื่องที่

เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติหน้าที่ ซึ่งไม่อยู่ในอำนาจหน้าที่ของผู้ตรวจการแผ่นดิน แต่อย่างไรก็ตาม ถึงแม้ว่าเรื่องดังกล่าวจะไม่อยู่ในอำนาจหน้าที่ของผู้ตรวจการแผ่นดิน แต่หากเจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครองระดับสูงมีพฤติกรรมดังกล่าวจริง ก็อาจส่งผลกระทบต่อภาพลักษณ์ในเชิงลบของหน่วยราชการได้ ผู้ตรวจการแผ่นดินจึงได้ส่งเรื่องร้องเรียนดังกล่าวไปยังผู้ว่าราชการจังหวัด ให้พิจารณาตรวจสอบความเหมาะสมและกำกับให้เจ้าหน้าที่ทุกระดับชั้น ระวังระวังพฤติกรรมในการให้บริการแก่ประชาชน โดยในสำเนาหนังสือร้องเรียนได้ประทับตราห้ามเปิดเผยไว้ด้วย

ต่อมา สุภาพได้มีหนังสือถึงผู้ตรวจการแผ่นดินว่า ถูกเจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครองคนดังกล่าว นำเอกสารการร้องเรียนที่ประทับตราห้ามเปิดเผยของผู้ตรวจการแผ่นดินฉบับนั้น ไปแจ้งความดำเนินคดีเขาในข้อหาหมิ่นประมาท ซึ่งเขาเห็นว่าเป็นการกระทำที่ไม่ถูกต้อง เพราะเห็นว่าการใช้สิทธิร้องเรียนตามกฎหมายของบุคคลควรได้รับความคุ้มครอง

ผู้ตรวจการแผ่นดินมิได้นิ่งนอนใจในเรื่องนี้ เนื่องจากการร้องเรียนของประชาชนเป็นการใช้สิทธิตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ดังนั้น การที่เจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครองคนดังกล่าว นำเอกสารการร้องเรียนของสุภาพไปฟ้องร้อง จะทำให้การตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐไม่อาจเกิดขึ้นได้อย่างแท้จริง และไม่สอดคล้องต่อสิทธิที่จะเสนอเรื่องราวร้องทุกข์ของประชาชนตามที่รัฐธรรมนูญบัญญัติไว้ และที่สำคัญการนำเอกสารการร้องเรียนไปฟ้องร้องนั้น จะทำให้หน่วยราชการหรือหัวหน้าหน่วยราชการนั้นๆ มีความผิดได้

ผู้ตรวจการแผ่นดินจึงได้ให้จังหวัดชี้แจงและทำความเข้าใจกับเจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครองคนดังกล่าว และเหตุผลที่ต้องประทับตราห้ามเปิดเผย และขอให้ออนฟ้องผู้ร้องเรียน หากไม่ถอนฟ้องผู้ตรวจการแผ่นดินคงต้องดำเนินการตามบทกำหนดโทษ ซึ่งได้ระบุไว้ว่า ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน

หรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

นอกจากนั้น ผู้ตรวจการแผ่นดินได้มีหนังสือถึงรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย เพื่อแจ้งกรณีที่เกิดขึ้นให้ทราบด้วย ซึ่งกระทรวงมหาดไทยได้รับข้อเสนอแนะดังกล่าวไว้ และกำหนดแนวปฏิบัติเกี่ยวกับเรื่องราร้องทุกข์ และกล่าวโทษข้าราชการให้หน่วยงานในสังกัดถือปฏิบัติแล้ว โดยให้ดำเนินการเป็นความลับ และระมัดระวังในการเก็บรักษาเอกสารคำร้อง หากพบว่าเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบนำเรื่องไปเปิดเผยต่อผู้ไม่มีหน้าที่เกี่ยวข้อง ให้ผู้บังคับบัญชาพิจารณาโทษทางวินัยตามควรแก่กรณี

จากการดำเนินงานของผู้ตรวจการแผ่นดินในการส่งเรื่องให้จังหวัด และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย เพื่อคุ้มครองสิทธิของประชาชน ในการร้องเรียน ส่งผลให้เจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครองดังกล่าวถอนฟ้องสภาพ

สุภาพมีความเชื่อมั่นต่อการทำงานของ ผู้ตรวจการแผ่นดินมากยิ่งขึ้น และเชื่อมั่นว่าผู้ตรวจการแผ่นดินสามารถคุ้มครองสิทธิของประชาชน ในการร้องเรียนได้ และความเป็นธรรมยังมีอยู่จริง

[ชีวิตเพื่อนฝูง]

"แค่ๆๆ โอ้ย ไม่ไหวแล้ว ทั้งใจ ทั้งจาม จนเจ็บหน้าอกไปหมดแล้ว
เมื่อไหร่ฝุ่นจะหมดๆ ชะทีนนะ"

"ลูก ! ปิคจุกเร็วเข้า เคี้ยวฝุ่นเข้าจุก เข้าตานะ ไม่น่าเดินผ่านมา
ทางนี้เลย"

เสียงบ่นจากชาวบ้านในชุมชนแห่งหนึ่ง หลังจากได้รับความเดือดร้อน
จากฝุ่นละอองที่เกิดจากการสีข้าวของโรงสีข้าวแห่งหนึ่งเป็นประจำทุกวัน
ตลอด 24 ชั่วโมง เนื่องจากโรงเก็บแกลบของโรงสีแห่งนี้ที่ตั้งอยู่ติดกับถนน
ไม่มีการป้องกันฝุ่นละอองแกลบที่เหมาะสม นอกจากนั้น ท่อส่งแกลบที่
ออกมาจากเครื่องสีข้าวจะพ่นฝุ่นละอองกระจายไปตามสายลมอยู่ตลอดเวลา
ทำให้คนในชุมชนมีปัญหาเรื่องภูมิแพ้และโรคทางเดินหายใจ

ด้วยเหตุนี้ ทนง ในฐานะชาวบ้านคนหนึ่ง ในชุมชนได้เข้าร้องเรียน
กับสำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดให้แก้ไขปัญหาฝุ่นละอองจากโรงสีข้าว
ในครั้งนั้น แต่เมื่อเห็นว่ายังไม่มีการดำเนินการใดๆ เขาจึงส่งหนังสือร้องเรียน
ต่อผู้ตรวจการแผ่นดินให้ช่วยพิจารณาและสอบสวนหาข้อเท็จจริง

เมื่อผู้ตรวจการแผ่นดินรับทราบปัญหาที่เกิดขึ้น จึงได้ประสานงานไปยังจังหวัดเพื่อเร่งตรวจสอบข้อเท็จจริง

จังหวัดให้ความร่วมมือเป็นอย่างดี และได้แจ้งว่า สำนักงานท้องถิ่นจังหวัดได้ให้เจ้าหน้าที่ของเทศบาลตำบลเข้าแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนแล้ว โดยให้โรงสีข้าวแห่งนี้ ดำเนินมาตรการแก้ไขเป็น 2 ระยะคือ

ระยะแรก ให้ทำการติดตั้งวัสดุป้องกันและกรองฝุ่นละออง และให้โรงสีข้าวควบคุมความเร็วรถบรรทุกที่วิ่งเข้า-ออก เพื่อลดปริมาณฝุ่นที่ฟุ้งกระจาย

ส่วนระยะที่สอง ให้โรงสีข้าวจัดทำระบบสายพานลำเลียงเพื่อนำมาใช้ลำเลียงแกลบที่เกิดจากการสีข้าวแทนการใช้พค์ลมเป่าแกลบ มาที่ขุ้งเก็บแกลบ ซึ่งจะช่วยลดฝุ่นละอองที่ฟุ้งกระจายบริเวณขุ้งแกลบได้อย่างถาวร

นอกจากนั้น สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัด ยังได้มีคำสั่งให้ผู้ประกอบกิจการโรงงานหุคประกอบกิจการโรงงานทั้งหมด จนกว่าจะได้ปรับปรุงแก้ไขระบบขจัดฝุ่นที่เกิดจากกระบวนการสีข้าวให้มีประสิทธิภาพเพียงพอที่จะป้องกันฝุ่นละอองจากการสีข้าว ไม่ให้ส่งผลกระทบต่อผู้ที่อยู่อาศัยในบริเวณใกล้เคียง

หลังรับทราบแนวทางการแก้ไขปัญหาแล้ว เจ้าหน้าที่สำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินได้โทรศัพท์สอบถามมายังทงและชาวบ้านในบริเวณโรงสีข้าว ถึงการปรับปรุงแก้ไขโรงงานอย่างสม่ำเสมอ จนกระทั่งการดำเนินการแก้ไขระบบขจัดฝุ่นละอองแล้วเสร็จ

ตั้งแต่นั้น ทงและชาวบ้านที่อยู่บริเวณโรงสีข้าว ก็หายใจได้อย่างเต็มปอด และไม่ต้องทนทรมานจากการเป็นโรคภูมิแพ้และโรทางเดินหายใจที่เกิดจากฝุ่นละอองอีกต่อไป

[ถนนผ่านที่]

"อำเภอเมือง 10 กม." ข้อความบนป้ายบอกทางที่ถูกทำขึ้นมาเอง
แห่งหนึ่งเขียนบอกไว้ พร้อมด้วยลูกศรที่ชี้ตรงไป แต่หากมองตามลูกศร
ไปแล้วนั้น อาจจะต้องสับสน เพราะถนนคั่นหน้านั้นมีรั้วลวดหนามกั้นอยู่

"เกิดอะไรขึ้นกับถนนเส้นนี้...ระหว่างถนน ป้ายบอกทาง และรั้ว
ลวดหนาม...???"

กิจ ผู้ใหญ่บ้านในพื้นที่ได้รับเรื่องร้องเรียนจากชาวบ้านในชุมชน
เกี่ยวกับปัญหาการสร้างรั้วลวดหนาม ปิดกั้นทางสัญจรที่จะเข้าสู่ตัวเมือง

กิจจึงได้ไปเจรจากับ "สง่า" เจ้าของที่ดิน

สง่าให้เหตุผลว่า "ตนเองมีสิทธิสามารถล้อมรั้วปิดกั้นถนนที่ผ่านบนที่ดิน
ของตนได้ ตามสิทธิการครอบครองที่ดินอย่างถูกต้องตามกฎหมาย"

กิจจึงเกิดคำถามขึ้นมาในใจว่า "เหตุใด สง่าจึงมีสิทธิถูกต้อง
ตามกฎหมายบนที่ดินผืนนี้ ทั้งที่มีถนนให้ชาวบ้านใช้สัญจรไปมาตั้งนานได้?"

กิจจึงเป็นตัวแทนชาวบ้านในชุมชนร้องเรียนมายังผู้ตรวจการแผ่นดิน
ให้ตรวจสอบ เรื่องการออกเอกสารสิทธิการครอบครองที่ดินให้กับสง่า
ซึ่งเป็นที่ทับซ้อนกับถนนสาธารณะที่ใช้ในการสัญจรของชาวบ้านในพื้นที่
และสง่าได้ทำรั้วลวดหนามปิดกั้นบนพื้นที่อีกด้วย ทำให้ชาวบ้านไม่สามารถ
ใช้ถนนในการสัญจรเข้าตัวเมืองได้ สร้างความเดือดร้อนและส่งผลกระทบต่อ
คนเป็นจำนวนมาก

ผู้ตรวจการแผ่นดินได้ลงพื้นที่และเชิญผู้แทนจากหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้อง รวมถึงได้เชิญ "กิจ" และ "สง่า" ให้มาประชุมหารือร่วมกัน

สง่าได้ชี้แจงว่า "สาเหตุที่เขาต้องล้อมรั้วกันบนถนน เพราะป้องกันคนที่ผ่านไปมา จะเข้าไปลักทรัพย์สินภายในพื้นที่ของคน"

ผู้ตรวจการแผ่นดินได้หาแนวทางแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นอย่างเป็นธรรมให้กับทุกฝ่าย จนในที่สุด สง่าได้ยินยอมให้ใช้ที่ดินของเขาบริเวณอื่นเพื่อทำเป็นทางสาธารณะเส้นใหม่ และใช้แทนทางสาธารณะเส้นเดิมที่ตัดผ่านกลางแปลงที่ดินของเขา โดยเส้นทางสายใหม่นั้น สามารถตัดออกมาบรรจบกับทางสาธารณะเดิมได้ ทำให้กิจและชาวบ้านพึงพอใจในการแก้ปัญหาดังกล่าว

หลังจากการเจรจาและหาข้อตกลงร่วมกันได้แล้ว ชาวบ้านต่างช่วยกันรื้อรั้วลวดหนามบางส่วนออก และปรับปรุงเส้นทางสัญจรใหม่ตามที่สง่าเจ้าของที่ดินได้ยินยอมให้ใช้ได้

หลังจากนั้น ชาวบ้านจึงมีถนนเส้นใหม่ไว้ใช้สัญจรเข้าสู่ตัวเมือง และสง่าก็ไม่ต้องกลัวว่า จะมีใครเข้ามาขโมยของบนที่ดินของเขาอีก ทำให้ความสงบสุขได้กลับมาสู่ชุมชนแห่งนี้อีกครั้ง

เรื่องบางเรื่องอาจไม่ใช่ปัญหาใหญ่อย่างที่คิด เพียงแต่ขาดการสื่อสารทำความเข้าใจกัน เมื่อมีคนกลางมาไกล่เกลี่ยพูดคุยให้อย่างสันติวิธี ก็สามารถสร้างมิตรภาพและความสามัคคีให้เกิดขึ้นสังคมได้

